

KNO.410.009.00.2015
Nr ewid. 55/2016/P/15/030/KNO

Informacja o wynikach kontroli

SZKOLENIE MŁODZIEŻY UZDOLNIONEJ SPORTOWO

DEPARTAMENT NAUKI, OŚWIATY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego:
Piotr Prokopczyk

Akceptuję:

Ewa Polkowska

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes Najwyższej Izby Kontroli
dnia 19. X. 2016r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

WPROWADZENIE	6
1. ZAŁOŻENIA KONTROLI	7
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI	9
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	9
2.2. Uwagi końcowe i wnioski	11
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	13
3.1. Warunki organizacji szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo	13
3.1.1. Ministerstwo Sportu i Turystyki	13
3.1.2. Polskie związki sportowe	17
3.1.3. Szkoły mistrzostwa sportowego	19
3.2. Realizacja szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo	22
3.2.1. Ministerstwo Sportu i Turystyki	22
3.2.2. Polskie związki sportowe	23
3.2.3. Szkoły mistrzostwa sportowego	26
3.3. Finansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo	28
3.3.1. Ministerstwo Sportu i Turystyki	28
3.3.2. Polskie związki sportowe	29
3.3.3. Szkoły mistrzostwa sportowego	31
4. INFORMACJE DODATKOWE	33
5. ZAŁĄCZNIKI	39

Wykaz stosowanych skrótów, skrótowców i pojęć

ACSS	akademickie centra szkolenia sportowego
AWF	akademia wychowania fizycznego
COS	Centralny Ośrodek Sportu w Warszawie
DSW	Departament Sportu Wyczynowego w Ministerstwie Sportu i Turystyki
FRKF	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej (państwowy fundusz celowy utworzony na podstawie art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych) ¹
GOSSM	gimnazjalny ośrodek szkolenia sportowego młodzieży
IG	igrzyska głuchych
IO	igrzyska olimpijskie
IP	igrzyska paraolimpijskie
jst	jednostka samorządu terytorialnego
KN	kadra narodowa
KNB	skład rezerwowy kadry narodowej powoływany przez polski związek sportowy
LOSSM	licealny ośrodek szkolenia sportowego młodzieży
ME	mistrzostwa Europy
MEJ	mistrzostwa Europy juniorów
MES	mistrzostwa Europy seniorów
Minister SiT	Minister Sportu i Turystyki
Minister EN	Minister Edukacji Narodowej
MEN	Ministerstwo Edukacji Narodowej
MIO	młodzieżowe igrzyska olimpijskie
MME	młodzieżowe mistrzostwa Europy
MPJ	mistrzostwa Polski juniorów
MPJmł	mistrzostwa Polski juniorów młodszych
MPM	mistrzostwa Polski młodzików
MSiT	Ministerstwo Sportu i Turystyki
MŚ	mistrzostwa świata
MŚJ	mistrzostwa świata juniorów
MTSF	międzynarodowy test sprawności fizycznej
NSMS	niepubliczna szkoła mistrzostwa sportowego

¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 612, ze zm.

OOM	Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży
OSSM	ośrodek szkolenia sportowego młodzieży
OSSM LZS	ośrodek szkolenia sportowego młodzieży Ludowych Zespołów Sportowych
PZS	polskie związki sportowe
SMS	szkoła mistrzostwa sportowego
SOS	siatkarskie ośrodki szkolne
WCSS	wojskowe centra szkolenia sportowego
WISS	wojewódzkie interdyscyplinarne stowarzyszenia sportowe

kategorie wiekowe w sporcie podział zawodników na grupy wiekowe. Kategorie wiekowe stosowane w różnych dyscyplinach sportu nie są jednolite². Na przykład w 2013 r. obowiązywały następujące przedziały wiekowe zawodników uczestniczących we współzawodnictwie sportowym:

- w kategorii młodzieżowiec – zawodnicy w wieku od 17 do 23 lat (w sportach indywidualnych) oraz w wieku od 19 do 20 lat (w sportach zespołowych);
- w kategorii junior – zawodnicy w wieku od 12 do 21 lat (w sportach indywidualnych) oraz w wieku od 16 do 20 lat (w sportach zespołowych);
- w kategorii junior młodszy – zawodnicy w wieku od 11 do 17 lat (w sportach indywidualnych) oraz w wieku od 14 do 18 lat (sporty zespołowe);
- w kategorii młodzik – zawodnicy w wieku od 8 do 13 lat³

klasa sportowa określona w klasyfikacji sportowej ocena poziomu sportowego zawodnika uprawiającego określoną dyscyplinę sportu⁴

² Mała encyklopedia sportu. Tom 1. Wydawnictwo „Sport i Turystyka”, Warszawa 1984 r., s. 265.

³ <http://www.sportmłodzieżowy.pl/współzawodnictwo/wspol.htm>

⁴ Mała encyklopedia sportu. Tom. 1. Wydawnictwo: „Sport i Turystyka”, Warszawa 1984 r., s. 271.

W 2013 r. w MSiT podjęto działania mające na celu wprowadzenie zmian w sposobie finansowania polskiego sportu oraz zasad szkolenia młodzieży. U podstaw zmian leżał przede wszystkim brak satysfakcjonujących wyników sportowych na Igrzyskach Olimpijskich w Atenach, Pekinie i Londynie. W ocenie Ministerstwa Sportu i Turystyki, powodem słabych występów polskich sportowców były błędy szkoleniowe popełnione w trakcie przygotowań i startu, brak profesjonalizmu i problemy zdrowotne zawodników oraz niski stopień wykorzystania nauki do celów szkoleniowych (badania diagnostyczne).

W 2013 r. Ministerstwo Sportu i Turystyki wprowadziło pilotażowy program w zakresie szkolenia młodzieży, którym objęto pięć sportów: lekkoatletykę, pływanie, wioślarstwo, żeglarstwo oraz biathlon. Celem tego programu było wypracowanie nowego modelu organizacji szkolenia młodzieży, w którym wiodącą rolę odgrywały polskie związki sportowe. W ramach tego modelu PZS otrzymały całkowitą (merytoryczną i finansową) swobodę organizacji szkolenia młodzieży w kategoriach juniora młodszego, juniora, młodzieżowca i seniora. Zgodnie z założeniami tego programu, Minister SiT przyznawał środki finansowe na ściśle określone zadania szkoleniowe. Zdaniem Ministra SiT, „nie powinny być finansowane związki sportowe, które nie szkolą młodych, nie mają kadry w żadnej z kategorii juniorskich lub nie posiadają młodych rokujących zawodników oraz nie posiadają wiarygodnego planu szkoleniowego”. W ocenie Ministra szczególnej uwagi ze strony związków sportowych wymaga system identyfikacji talentów oraz pracy szkoleniowej w szkołach, klubach i kadrach. Połączenie tych elementów gwarantuje sukcesy w postaci dobrych wyników polskich sportowców na największych światowych imprezach.

Od 2014 r. nowym systemem organizacji szkolenia sportowego młodzieży zostały objęte wszystkie PZS. Zrezygnowano z dotychczas realizowanych przez związki sportowe programów, które zastąpiono dwoma formami szkolenia: indywidualną i grupową. Forma indywidualna jest realizowana przez PZS i przewiduje szkolenie młodzieży poprzez udział zawodników w krajowych i zagranicznych zgrupowaniach i konsultacjach. Szkolenie grupowe jest realizowane w publicznych i niepublicznych szkołach mistrzostwa sportowego oraz ośrodkach szkolenia sportowego młodzieży. Zarówno do szkolenia indywidualnego jak i do grupowego zawodnicy są powoływani na podstawie kryteriów selekcyjnych opracowanych przez PZS. Finansowanie przez Ministra SiT szkolenia sportowego młodzieży (indywidualnego i grupowego) odbywa się ze środków FRKF oraz organów prowadzących szkoły. Zgodnie z ustawą tworzącą Fundusz, wydatki Funduszu przeznaczone są m.in. na rozwijanie sportu wśród dzieci i młodzieży.

Tytuł kontroli

Kontrola pn. *Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo (P/15/030)* została podjęta z inicjatywy własnej Najwyższej Izby Kontroli.

Cel i zakres kontroli

Celem kontroli była ocena, czy system szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo finansowany przez Ministra SiT ze środków FRKF, działa efektywnie i skutecznie.

Ocena dotyczyła w szczególności:

- 1) prawidłowości i zgodności z zasadami należytego zarządzania finansami realizacji przez PZS zadań zleconych przez Ministra SiT w zakresie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w szkołach mistrzostwa sportowego;
- 2) uzyskiwania przez PZS założonych celów szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo;
- 3) zapewniania przez Ministra SiT optymalnych warunków szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w ramach zadań zleconych finansowanych z FRKF;
- 4) prawidłowości gospodarowania przez Ministra SiT środkami budżetowymi przeznaczonymi na prowadzenie szkoleń młodzieży uzdolnionej sportowo;
- 5) prawidłowości sprawowania przez Ministra SiT nadzoru nad PZS w zakresie wydatkowania przez nie środków finansowych na zadania zlecone.

Kontrolą objęto: MSiT, sześć PZS-ów⁵ oraz 18 publicznych ponadgimnazjalnych SMS. Kontrolę przeprowadzono w okresie od 29 września 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. i objęto nią lata 2013–2015 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych)⁶.

Kontrolę w MSiT przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 1 ustawy o NIK, tj. pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności. Kontrolę w PZS przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 1 ustawy o NIK, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 3 ustawy o NIK, tj. pod względem legalności i gospodarności. Kontrolę w 18 publicznych SMS przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o NIK, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 2 ustawy o NIK, tj. pod względem legalności, gospodarności i rzetelności.

W ramach kontroli zasięgano, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, informacji od 18 organów prowadzących SMS objęte kontrolą. Ponadto, NIK przeprowadziła wśród 114 dyrektorów publicznych SMS nieobjętych kontrolą (13 dyrektorów szkół podstawowych, 39 gimnazjów oraz 62 szkół ponadgimnazjalnych) badania ankietowe dotyczące organizacji i realizacji szkolenia sportowego młodzieży.

Uzasadnienie podjęcia kontroli

Główną przyczyną podjęcia kontroli była chęć zdiagnozowania przyczyn braku zadowalających sukcesów sportowych reprezentantów Polski podczas Igrzysk Olimpijskich w Atenach, Pekinie i Londynie. Po podsumowaniu przez MSiT dwóch cykli olimpijskich (2005–2008 i 2008–2012)

⁵ Polski Związek Biathlonu, Polski Związek Kajakowy, Polski Związek Kolarski, Polski Związek Narciarski, Polski Związek Pływacki i Polski Związek Żeglarski.

⁶ Kontrolą zostały również objęte zdarzenia i dokumenty z roku 2012 w zakresie dotyczącym ustalenia stanu faktycznego przebiegu, organizacji i realizacji szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej w latach 2013–2015.

⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677; dalej: „ustawa o NIK”.

okazało się, że spośród 136 juniorów, którzy wywalczyli 89 medali mistrzostw świata, w igrzyskach olimpijskich uczestniczyło zaledwie 17 zawodników. Tylko dwóch wywalczyło medale Igrzysk Olimpijskich w 2008 i 2012 r., a jeden uplasował się na pozycji punktowanej (4–8). Za przyczynę takiego stanu, MSiT uznało realizację szkolenia sportowego młodzieży w oderwaniu od jednolitego systemu szkolenia organizowanego przez PZS-y.

Od 2014 r. szkolenie i współzawodnictwo młodzieży (od wieku juniora młodszego do seniora) w olimpijskich sportach indywidualnych i sportach zespołowych realizowane jest pod kierownictwem i nadzorem PZS. Celem kontroli było dokonanie oceny, czy wprowadzone przez MSiT zmiany przyczyniły się do poprawy organizacji, przebiegu i finansowania szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej.

2.1 Ogólna ocena kontrolowanej działalności

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli finansowany ze środków FRKF system szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo jest nieskuteczny. Na dofinansowanie szkolenia Minister Sportu i Turystyki przeznaczył w latach 2013–2015 (do 30 czerwca) środki w wysokości 278,9 mln zł, w tym 99,7 mln zł na szkolenie grupowe. Zarówno Minister SiT jak i PZS-y nie zapewniły jednak prawidłowego naboru, właściwej organizacji oraz efektywnego wykorzystania środków przeznaczonych na szkolenie młodzieży w szkołach mistrzostwa sportowego. Nie stworzono bowiem warunków, by szkoleniem zostali objęci zawodnicy (uczniowie) o najwyższym potencjale sportowym. Prawie połowa zawodników objętych szkoleniem nie uzyskała poprawy poziomu sportowego oraz nie zapewniono ciągłości szkolenia.

NIK negatywnie ocenia wykonanie przez Ministra SiT zawartych w latach 2014–2015 umów o dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej. Nie zatwierdzono bowiem „kryteriów naboru zawodników (uczniów)” opracowanych przez PZS. W opinii Instytutu Sportu kryteria te nie zapewniały naboru zawodników o wysokim potencjale sportowym. Prawidłową organizację szkolenia utrudniało również niezapewnienie przez Ministra SiT spójności pomiędzy „kryteriami naboru” do publicznych szkół mistrzostwa sportowego opracowanymi przez związki sportowe a uregulowaniami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁸ dotyczącymi prób sprawności fizycznej. Zdaniem NIK, właściwej organizacji przebiegu szkolenia nie sprzyjało odstąpienie przez Ministra SiT od wymogu opracowania przez związki sportowe wieloletnich programów szkolenia dostosowanych do wieku zawodników (uczniów) oraz konieczności zatwierdzania tych programów przez dyrektorów szkół współpracujących ze związkiem sportowym. Skutkuje to niespójnością programów szkolenia realizowanych przez szkoły z programami szkolenia realizowanymi przez związki sportowe. Program szkolenia sportowego realizowany przez PZS-y i dofinansowany ze środków FRKF powinien obejmować cały cykl kształcenia zawodnika (ucznia) w szkole i stanowić uzupełnienie programu szkolenia przyjętego i realizowanego przez szkołę.

NIK zwraca uwagę na ograniczoną współpracę Ministra SiT oraz Ministra Edukacji Narodowej w obszarze organizacji jednostek systemu oświaty. Pomimo podejmowanych działań nie wypracowano wspólnej koncepcji funkcjonowania oddziałów sportowych, szkół sportowych i szkół mistrzostwa sportowego, co utrudnia właściwą organizację i realizację szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej. [str. 13–16]

PZS-y⁹ nie zapewniły warunków, by do publicznych szkół mistrzostwa sportowego byli przyjmowani uczniowie (zawodnicy) o wysokim potencjale sportowym, albowiem nie współpracowały ze szkołami w opracowaniu prób sprawności fizycznej niezbędnych podczas naboru uczniów. Ponadto, szkoleniem dofinansowanym z FRKF obejmowano zawodników niespełniających wszystkich niezbędnych warunków udziału w programie dofinansowania. [str. 17–19]

Szkoły mistrzostwa sportowego we właściwy sposób zorganizowały proces szkoleniowy dofinansowany ze środków FRKF. NIK zwraca jednak uwagę, że proces naboru uczniów do szkół był nieprawidłowy, bowiem szkoły nie uzyskały zatwierdzenia prób sprawności fizycznej przez związek sportowy współpracujący ze szkołą, a w przypadku czterech szkół (22,2%) nie przeprowadzano

⁸ Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, ze zm.

⁹ Polski Związek Biathlonu, Polski Związek Kajakowy, Polski Związek Kolarski, Polski Związek Narciarski, Polski Związek Pływacki, Polski Związek Żeglarski.

prób sprawności fizycznej dla kandydatów do szkoły mistrzostwa sportowego. Większość szkół (66,7%) wprowadziła w zasadach rekrutacji wymóg posiadania przez kandydata II klasy sportowej, co było niezgodne z przepisami prawa oświatowego oraz mogło ograniczać dostępność do szkoły.

[str. 19–21]

Spośród 24 polskich związków sportowych, które otrzymały dofinansowanie szkolenia młodzieży w szkołach mistrzostwa sportowego, reprezentanci (uczniowie) połowy sportów (45,8%) nie zdobywali medali podczas mistrzostw świata lub Europy rozgrywanych w latach 2013–2015 (do 30 października). Jako niezadowolające ocenia NIK efekty szkolenia sportowego młodzieży, mierzone liczbą medali zdobytych przez uczniów szkół mistrzostwa sportowego podczas zawodów ww. rangi. Reprezentanci trzech sportów¹⁰ (568 uczniów spośród 1012 objętych szkoleniem w sportach zespołowych) nie zdobyli żadnego medalu na tych zawodach. W przypadku sportów indywidualnych, reprezentanci ośmiu sportów¹¹ (151 uczniów) również nie zdobywali medali na mistrzostwach świata lub Europy. W ocenie NIK, zakładane przez PZS-y efekty rzeczowe przebiegu szkolenia sportowego młodzieży były określane w umowach w sposób ogólnikowy, niepozwalający na dokonanie oceny, jakie konkretne i mierzalne efekty rzeczowe zostały uzyskane dzięki zaangażowaniu środków publicznych. NIK pozytywnie ocenia wzrost o 20% w latach 2013–2015 ogólnej liczby zawodników, obejmowanych zorganizowanym systemem szkolenia dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo. W porównaniu do 2013 r., w 2015 r. nastąpił jednak spadek liczby zawodników obejmowanych szkoleniem grupowym: w publicznych i niepublicznych szkołach mistrzostwa sportowego o 8%, w ośrodkach szkolenia sportowego młodzieży o 6,5%, a w gimnazjalnych i licealnych OSSM-ach o 15%.

[str. 22–23]

Polskie związki sportowe we właściwy sposób organizowały i realizowały współzawodnictwo sportowe zawodników objętych szkoleniem. Jednak 2/3 skontrolowanych związków sportowych nie prowadziło w szkołach mistrzostwa sportowego kontroli przebiegu procesu szkoleniowego, a 1/3 nie dokonywała analiz sukcesów/porażek zawodników objętych szkoleniem w szkołach. Ponadto, zakładane efekty rzeczowe szkolenia dofinansowanego z FRKF zostały zaplanowane w sposób ogólnikowy.

[str. 23–26]

Skontrolowane szkoły mistrzostwa sportowego w prawidłowy sposób realizowały proces szkolenia dofinansowany ze środków FRKF. W ocenie NIK obniżeniu uległa jednak efektywność prowadzonego w szkołach szkolenia. Zaplanowanych zadań szkoleniowo-startowych nie wykonało średnio 18,9% uczniów objętych szkoleniem, a odsetek tych uczniów wzrósł z 15,6% (w 2013 r.) do 21,8% (w 2015 r. do 31 sierpnia). Ponadto, 21,8% uczniów obejmowanych szkoleniem dofinansowanym z FRKF rezygnowało ze szkolenia w trakcie jego realizacji, a 42,6% uczniów nie uzyskało poprawy klasy sportowej podczas nauki w szkole. NIK zwraca również uwagę, że co drugi (57,1%) absolwent szkoły podstawowej nie kontynuował nauki (szkolenia) w gimnazjum mistrzostwa sportowego, prawie 2/3 (66,3%) absolwentów gimnazjum nie kontynuowało nauki (szkolenia) w ponadgimnazjalnej szkole mistrzostwa sportowego, a ponad połowa (59,8%) absolwentów szkół ponadgimnazjalnych nie kontynuuje wyczynowego uprawiania sportu¹².

[str. 26–28]

¹⁰ Hokej na lodzie, piłka koszykowa, piłka ręczna.

¹¹ Akrobatyka sportowa, badminton, biathlon, gimnastyka, łyżwiarstwo figurowe, snowboard, saneczkarstwo i żeglarstwo.

¹² Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych przez NIK w publicznych szkołach mistrzostwa sportowego (podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych).

W 2015 r. poziom finansowania szkół mistrzostwa sportowego uległ obniżeniu o 16,9% w stosunku do 2013 r. W ocenie NIK wynika to z przekazania w 2014 r. PZS-om kompetencji do podziału środków na szkolenie grupowe i indywidualne. Utrzymująca się tendencja zmniejszania środków przeznaczonych na szkolenie grupowe stwarza ryzyko niezrealizowania celu programów dofinansowania, tj. stworzenia zawodnikom optymalnych warunków szkolenia, możliwości podnoszenia poziomu sportowego oraz przygotowania do reprezentowania kraju w międzynarodowych zawodach sportowych. [str. 28–29]

Polskie związki sportowe w prawidłowy sposób gospodarowały środkami FRKF przeznaczonymi w latach 2013–2015 (do 30 czerwca) na szkolenie młodzieży w szkołach mistrzostwa sportowego¹³. Jednak nie wszystkie związki opracowały kryteria podziału¹⁴ środków FRKF otrzymanych na szkolenie młodzieży uzdolnionej, jeden związek finansował z własnych środków szkolenie realizowane w szkołach mistrzostwa sportowego, a jeden przeprowadził kontrolę prawidłowości wydatkowania przez te szkoły środków przeznaczonych na szkolenie sportowe. [str. 29–31]

Większość (77,8%) skontrolowanych szkół prawidłowo wykorzystwała środki dotacji pochodzące z FRKF oraz rozliczyła je zgodnie z zasadami ustalonymi przez Ministra SiT. W przypadku czterech szkół (22,2%) stwierdzono nieprawidłowości w wydatkowaniu i rozliczeniu otrzymanych środków. [str. 31–32]

2.2 Uwagi końcowe i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w MSiT nie wypracowano jednolitego wieloletniego programu (strategii) organizacji i przebiegu szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo. Zdaniem NIK wypracowanie programu, w którym zostałyby określone zasady identyfikacji talentów sportowych oraz cele tego szkolenia obejmujące np. dwa najbliższe cykle olimpijskie pozwoliłoby realizatorom szkolenia (przede wszystkim PZS-om) opracować i wdrożyć własne programy, zgodne z celami określonymi przez Ministra Sportu i Turystyki. Dzięki takiemu rozwiązaniu, po zakończeniu cyklu szkoleniowego możliwe byłoby dokonanie oceny, czy przyjęte cele zostały właściwie sformułowane i zrealizowane.

W celu zapewnienia skutecznego i efektywnego działania systemu szkolenia młodzieży uzdolnionej Minister Sportu i Turystyki powinien:

1. podjąć współpracę z Ministrem Edukacji Narodowej w celu wypracowania koncepcji funkcjonowania oddziałów sportowych, szkół sportowych i szkół mistrzostwa sportowego;
2. stworzyć ramy organizacyjno-prawne do opracowania przez polskie związki sportowe ramowych programów szkolenia dla poszczególnych sportów, dostosowanych do wieku zawodników realizujących szkolenie w oddziałach sportowych, szkołach sportowych i szkołach mistrzostwa sportowego;
3. podjąć działania w celu wypracowania narzędzi do identyfikacji zawodników (uczniów) o najwyższym potencjale sportowym (talentów sportowych) oraz pozwalających na obejmowanie ich szkoleniem w szkołach mistrzostwa sportowego;
4. doprowadzić do ustalenia przez polskie związki sportowe prób sprawności fizycznej obowiązujących przy naborze uczniów (zawodników) do publicznych szkół sportowych, szkół mistrzostwa sportowego i oddziałów sportowych.

¹³ PZS wydatkowały na szkolenie łącznie 38.114, 3 tys. zł.

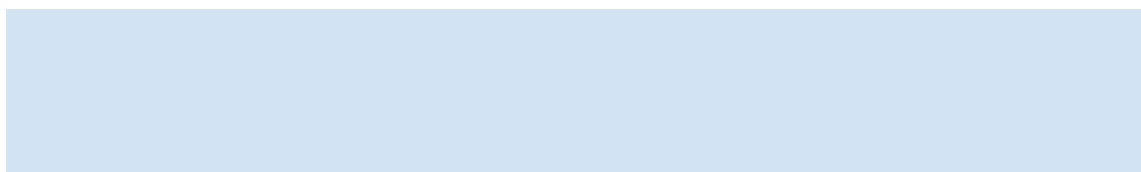
¹⁴ Obowiązek opracowania kryteriów podziału środków otrzymanych w ramach dofinansowania z FRKF został określony w pkt 7 cz. I zał. do decyzji nr 14 Ministra SiT z dnia 12 listopada 2013 r. oraz w pkt 2 ppkt. 15 cz. XI zał. do decyzji nr 14 Ministra SiT z dnia 5 grudnia 2014 r.

Polskie związki sportowe powinny:

- opracować ramowe, jednolite programy szkolenia sportowego dostosowane do wieku zawodników (uczniów) obejmowanych tym szkoleniem w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

Szkoły mistrzostwa sportowego powinny:

- efektywnie współpracować z właściwymi polskimi związkami sportowymi przy realizacji programów szkolenia sportowego opracowanych przez te związki.

3.1 Warunki organizacji szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo

3.1.1. Ministerstwo Sportu i Turystyki

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Minister SiT stworzył warunki organizacyjno-prawne niezbędne do przebiegu szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo. Jednakże, w ocenie NIK, Minister SiT nie zapewnił prawidłowego naboru młodzieży uzdolnionej sportowo do publicznych szkół mistrzostwa sportowego oraz właściwej organizacji przebiegu szkolenia w tych szkołach.

1. W MSiT nie opracowano długofalowej koncepcji organizacji i realizacji w Polsce szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo. Zagadnienia dotyczące szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo były określone w latach 2013–2015 przez Ministra SiT corocznie zarządzeniami lub decyzjami (Programami), które w swojej treści odnosiły się zarówno do organizacji jak i realizacji szkolenia młodzieży uzdolnionej¹⁵. Głównym celem wprowadzanych Programów było m.in. zapewnienie zawodnikom optymalnych warunków szkolenia oraz możliwości podnoszenia poziomu sportowego. Celem perspektywicznym było przede wszystkim długofalowe, wszechstronne przygotowanie zawodników w kategorii juniorów młodszych, juniorów i młodzieżowców do reprezentowania kraju we współzawodnictwie międzynarodowym w kategorii seniora. Celem pośrednim było wyłonienie najlepszych zawodników do reprezentowania Polski we współzawodnictwie międzynarodowym.

2. Współpraca Ministra SiT oraz Ministra Edukacji Narodowej (dalej: „Minister EN”) w zakresie organizacji jednostek systemu oświaty, w których odbywało się szkolenie sportowe młodzieży uzdolnionej, nie doprowadziła do wypracowania wspólnej koncepcji funkcjonowania oddziałów sportowych, szkół sportowych i szkół mistrzostwa sportowego. W ocenie NIK utrudnia to właściwą organizację i realizację szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo.

W latach 2013–2015¹⁶ Minister SiT nie doprowadził do powołania międzyresortowego zespołu ds. wypracowania koncepcji funkcjonowania oddziałów sportowych, szkół sportowych i szkół mistrzostwa sportowego. W 2013 r. Minister SiT przesłał¹⁷ do Ministra EN projekt nowelizacji rozporządzenia z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego¹⁸. W projekcie najbardziej istotne propozycje zmian dotyczyły: możliwości realizacji szkolenia sportowego

¹⁵ Zarządzenie nr 21 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzania „Programu dofinansowania zadań zleconych ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej i Sportu w zakresie szkolenia i współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej oraz sportu osób niepełnosprawnych w 2013 r. prowadzonych przez Departament Sportu Wyczynowego” (niepublikowane). Dalej: „zarządzenie nr 21 Ministra SiT z dnia 7 grudnia 2012 r.”.

Zarządzenie nr 23 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia „Pilotażowego programu dofinansowania zadań zleconych z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej i Sportu w zakresie przygotowań i udziału reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategorii juniorów i młodzieżowców w 2013 r. prowadzonych przez Departament Sportu Wyczynowego” (niepublikowane).

Decyzja nr 14 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 listopada 2013 r. w sprawie wprowadzenia „Programu dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej związanych ze szkoleniem indywidualnym i grupowym młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowaniem i udziałem reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategoriach juniorów i młodzieżowców oraz przygotowaniem reprezentacji Polski do udziału w Akademickich Mistrzostwach Świata w roku 2014” (niepublikowana). Dalej: „decyzja nr 14 Ministra SiT z dnia 12 listopada 2013 r.”.

Decyzja nr 14 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 5 grudnia 2014 r. w sprawie ogłoszenia „Programu dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w roku 2015, związanych ze szkoleniem indywidualnym i grupowym młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowaniem i udziałem reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategoriach juniorów i młodzieżowców oraz przygotowaniem reprezentacji Polski do udziału w Uniwersjadzie w sportach letnich i zimowych” (niepublikowana). Dalej: „decyzja nr 14 Ministra SiT z dnia 5 grudnia 2014 r.”.

¹⁶ Do dnia 23 listopada 2015 r.

¹⁷ Pismo z dnia 8 lipca 2013 r.; znak: DSW/073/13/2013/AW1/1.

¹⁸ Dz. U. poz. 1129; dalej: „rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie organizacji szkół mistrzostwa sportowego”.

według wieloletnich programów szkolenia sportowego opracowanych i zatwierdzonych przez właściwe PZS; przeprowadzania rekrutacji do szkół mistrzostwa sportowego na podstawie kryteriów opracowanych przez właściwy PZS; zwiększenia obowiązkowego tygodniowego wymiaru zajęć sportowych (w oddziałach sportowych i szkołach sportowych do co najmniej 12 godzin tygodniowo, a w szkołach mistrzostwa sportowego do 20 godzin); zmniejszenia liczby uczniów w oddziale sportowym (z 20 do 15 uczniów) oraz podniesienia wagi części oświatowej subwencji ogólnej dla uczniów szkół sportowych (do 0,40) i szkół mistrzostwa sportowego (do 2,50). Minister SiT wyraził gotowość do powołania wspólnego, międzyresortowego zespołu, którego zadaniem byłoby dokonanie uzgodnień niezbędnych do podniesienia efektywności szkolenia w szkołach sportowych oraz w szkołach mistrzostwa sportowego. Ostatecznie nie doszło do powołania międzyresortowego zespołu i nie dokonano nowelizacji rozporządzenia Ministra EN z dnia 15 października 2012 r. w sprawie organizacji szkół mistrzostwa sportowego.

3. Do dnia 3 listopada 2015 r. MSiT nie doprowadziło do ustalenia przez PZS prób sprawności fizycznej dla kandydatów do oddziałów sportowych, szkół sportowych i SMS w publicznych szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych na rok szkolny 2016/2017. Zdaniem NIK, przyczyną powyższego jest brak współpracy MSiT z Ministerstwem EN w zakresie opracowania (ustalenia) przez PZS-y prób sprawności fizycznej niezbędnych podczas naboru uczniów do SMS. Ponadto, MSiT nie prowadziło w latach 2014–2015 (do 3 listopada) skierowanych bezpośrednio do przedstawicieli PZS-ów, szkoleń i konferencji poświęconych opracowaniu prób sprawności fizycznej. Jako pozytywne należy ocenić powierzenie przez Ministra SiT od 2014 r. Instytutowi Sportu i działającemu w nim Zespołowi Sportu Młodzieżowego (dalej: „Zespół”), organizacji szkoleń i konferencji skierowanych do pracowników PZS.

Ustawą z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw¹⁹ wprowadzono uregulowania dotyczące m.in. zasad przyjmowania uczniów do oddziałów sportowych, szkół sportowych i szkół mistrzostwa sportowego (art. 1 pkt 11 ustawy). Jednym z kryteriów przyjęcia uczniów do klasy pierwszej publicznej szkoły podstawowej sportowej, mistrzostwa sportowego lub oddziału sportowego jest uzyskanie przez kandydatów pozytywnych wyników prób sprawności fizycznej, na warunkach ustalonych przez PZS właściwy dla danego sportu, w którym prowadzone jest szkolenie sportowe w danej szkole lub danym oddziale (art. 20h ust. 1 pkt 3 u.s.o.). Na 17 PZS-ów prowadzących nabór uczniów do szkolenia w publicznych SMS – 10 związków w kryteriach naboru określiło próby sprawności fizycznej (w różnym stopniu szczegółowości), w czterech²⁰ PZS-ach prób sprawności nie określono, w przypadku dwóch związków sportowych nie przedstawiono kryteriów naboru²¹, a w jednym²² kryteria naboru do szkół mistrzostwa sportowego „w praktyce nie są stosowane”.

4. Wprowadzenie przez Ministra SiT w Programach dofinansowania szkolenia młodzieży uzdolnionej przyjętych na lata 2014–2015, wymogu opracowania przez PZS „kryteriów naboru uczniów (zawodników)” do publicznych SMS, spowodowało niespójność uregulowań prawnych w tym zakresie, albowiem zasady naboru uczniów do m.in. publicznych szkół mistrzostwa sportowego zostały już uregulowane w przepisach prawa oświatowego²³.

¹⁹ Dz. U. z 2014 r. poz. 7, ze zm.; dalej: „ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie u.s.o.”.

²⁰ Polski Związek Bokserski, Polski Związek Gimnastyczny, Polski Związek Kajakowy, Polski Związek Pływacki (w przypadku naboru do szkolenia w piłce wodnej określono próby sprawności fizycznej).

²¹ Polski Związek Sportów Saneczkowych, Polski Związek Taekwondo Olimpijskiego.

²² Polski Związek Szermierczy.

²³ W ustawie z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie u.s.o. obowiązującej od 19 stycznia 2014 r.

Z art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie u.s.o. wynika, że PZS-y współpracujące z publicznymi SMS były zobowiązane do zatwierdzenia prób sprawności fizycznej ustalonych przez szkolną komisję rekrutacyjną²⁴, a nie do opracowania „kryteriów naboru” do tych szkół. Wymóg opracowania przez PZS-y „kryteriów naboru” do SMS spowodował, że z jednej strony SMS zobowiązane były do stosowania zasad rekrutacji wynikających z przepisów prawa oświatowego, a z drugiej strony zostały zobowiązane do stosowania zasad naboru przyjętych przez poszczególne związki sportowe.

5. W kryteriach naboru opracowanych przez część PZS-ów (12 spośród 17 prowadzących „nabór” do publicznych SMS) wprowadzono wymóg posiadania przez kandydata do publicznej SMS określonej (II) klasy sportowej. W ocenie NIK taka regulacja nie znajduje podstaw prawnych w przepisach prawa oświatowego i mogła ograniczać dostępność kandydatów do publicznych szkół mistrzostwa sportowego.

6. W latach 2014–2015 kryteria powoływania zawodników do placówek sportowych opracowane przez PZS-y były sformułowane ogólnikowo i nie gwarantowały naboru zawodników o wysokim potencjale sportowym.

W 2015 r. Zespół Sportu Młodzieżowego Instytutu Sportu przeprowadził konsultacje z 35 związkami sportowymi. W wyniku tych konsultacji Zespół przedstawił dyrektorowi Departamentu Sportu Wyczynowego (dalej: „DSW”) MSiT sprawozdanie²⁵, w którym stwierdził, że kryteria powoływania do placówek sportowych nie gwarantują naboru zawodników o wysokim potencjale sportowym, są sformułowane ogólnikowo i zawierają najczęściej wymóg posiadania II klasy sportowej oraz posiadania aktualnego orzeczenia o zdolności do uprawiania danego sportu. W związku z powyższym Zespół zarekomendował: uzupełnienie kryteriów naboru do placówek o dodatkowe próby i wskaźniki określające poziom wydolności i sprawności; opracowanie jednolitych zasad kwalifikacji do wszystkich placówek sportowych; wprowadzenie w decyzjach Ministra SiT zapisów obligujących związki sportowe do zastosowania minimalnego procentowego dofinansowania zawodników w poszczególnych kategoriach wiekowych i minimalnego procentowego udziału zawodników zakwalifikowanych z jednego klubu, szkolonych w określonej placówce sportowej. Zespół zarekomendował również wprowadzenie Programu Identyfikacji Talentów.

7. W ocenie NIK odstąpienie przez Ministra SiT od wymogu opracowania przez PZS wieloletniego programu szkolenia sportowego realizowanego w SMS oraz konieczności jego zatwierdzenia przez dyrektora szkoły powoduje brak koordynacji przebiegu szkolenia sportowego. Zdaniem NIK program szkolenia sportowego (wieloletni) dofinansowywany ze środków FRKF powinien stanowić uzupełnienie programu szkolenia przyjętego i realizowanego w szkole.

W załączniku do zarządzenia nr 21 Ministra SiT z dnia 7 grudnia 2012 r. zapisano, że elementem doprecyzowującym ofertę organizacji szkolenia m.in. w publicznych i niepublicznych SMS jest m.in. wieloletni program szkolenia sportowego dostosowany do wieku zawodników, spełniający wymagania rozporządzenia Ministra EN z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników²⁶ (cz. V pkt 5.2 ppkt 1 lit. c załącznika do ww. zarządzenia).

²⁴ Art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie u.s.o.

²⁵ Sprawozdanie z konsultacji z polskimi związkami sportowymi w zakresie szkolenia młodzieży. Instytut Sportu Zespół Sportu Młodzieżowego, Warszawa, maj 2015 (pismo znak: NZSM-060-1/15/WP/47).

²⁶ Dz. U. poz. 752. Obowiązywało do dnia 7 lipca 2014 r.

Program ten powinien zawierać: a) kryteria kwalifikacji do szkoły mistrzostwa sportowego; b) proporcje obciążeń wszechstronnych, ukierunkowanych i specjalistycznych w poszczególnych latach nauki/etapach szkolenia sportowego; c) wykaz sprawdzianów w kolejnych etapach szkolenia sportowego; d) wykaz zawodów i startów kontrolnych, w których winni uczestniczyć zawodnicy na poszczególnych etapach szkolenia; e) określenie poziomu sportowego, który powinni osiągnąć zawodnicy przechodzący na wyższy etap szkolenia (cz. V pkt 5.2 ppkt 3 lit. a–e). Dokumentacja szkoleniowa powinna być zatwierdzona przez PZS, a w publicznych i niepublicznych SMS również przez dyrektora szkoły (cz. V pkt 5.2 ppkt 5). W corocznych Programach dofinansowania szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo obowiązujących w latach 2014–2015²⁷ Minister SiT nie określił wymogu załączenia do oferty (wniosku) wieloletniego programu szkolenia sportowego oraz konieczności jego zatwierdzenia przez dyrektora SMS, natomiast na stronie internetowej MSiT zamieszczono wytyczne pn. „Wymogi formalne dotyczące utworzenia publicznej i niepublicznej SMS oraz OSSM realizującej szkolenie młodzieży uzdolnionej ze środków FRKF”²⁸. Zgodnie z tymi wytycznymi PZS realizujący szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo ze środków FRKF, powinien posiadać w swojej dokumentacji (do wglądu MSiT) wieloletni program szkolenia sportowego w SMS, który powinien zawierać: kryteria kwalifikacji do szkoły mistrzostwa sportowego; proporcje obciążeń wszechstronnych, ukierunkowanych i specjalistycznych w poszczególnych latach nauki/etapach szkolenia sportowego; wykaz sprawdzianów w kolejnych etapach szkolenia sportowego; wykaz zawodów i startów kontrolnych, w których winni uczestniczyć zawodnicy na poszczególnych etapach szkolenia; określenie poziomu sportowego, który powinni osiągnąć zawodnicy przechodzący na wyższy etap szkolenia (pkt 3, tabela nr 2 wytycznych). Dokumentacja szkoleniowa powinna być zatwierdzona przez PZS, a w publicznych i niepublicznych SMS również przez dyrektora szkoły (pkt 4, tabela nr 2 wytycznych). Powyższe wymagania dotyczące wymogów utworzenia publicznej i niepublicznej SMS zostały powtórzone przez MSiT podczas posiedzenia Komisji Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Sejmu RP w dniu 24 lutego 2016 r.²⁹

Należy podkreślić, że SMS są jednostkami systemu oświaty. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra EN z dnia 15 października 2012 r. w sprawie organizacji szkół mistrzostwa sportowego, szkolenie sportowe prowadzone jest w ramach zajęć sportowych według programów szkolenia sportowego opracowanych dla poszczególnych sportów. Nauczanie w szkołach realizowane jest w cyklach wieloletnich (szkoła podstawowa – w cyklu sześcioletnim, a w gimnazjum i liceum ogólnokształcącym w cyklu trzyletnim). Zaplanowanie szkolenia sportowego na ww. cykle jest warunkiem niezbędnym do prawidłowego przebiegu szkolenia sportowego w szkole, zapewnienia jego jednolitości, jak również do właściwej oceny rezultatów tego szkolenia. Odstąpienie w Programach dofinansowania od wymogu opracowania przez PZS wieloletnich programów szkolenia sportowego, a sformułowanie wymogu opracowania wieloletnich programów szkolenia jedynie w nieobowiązkowych wytycznych MSiT, powoduje niejednolitość wymogów w tym zakresie i nie sprzyja właściwej organizacji szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo.

²⁷ Decyzja nr 14 Ministra SiT z dnia 12 listopada 2013 r. oraz decyzja nr 14 Ministra SiT z dnia 5 grudnia 2014 r.

²⁸ <http://www.msport.gov.pl/szkoly-mistrzostwa-sportowego>.

²⁹ „Informacja Ministra SiT na temat warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego” przedstawiona podczas posiedzenia Komisji Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Sejmu RP w dniu 24 lutego 2016 r. (pismo: BM-WRP/0702/11/2016).

3.1.2. Polskie związki sportowe

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli polskie związki sportowe objęte kontrolą spełniły warunki organizacyjno-prawne niezbędne do prowadzenia szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej w szkołach mistrzostwa sportowego, tj.: zawarły porozumienia z organami prowadzącymi niezbędne do realizacji szkolenia w szkołach oraz opracowały wieloletnie programy szkolenia sportowego młodzieży. Jako właściwe ocenia NIK również opracowanie i przyjęcie przez 80% związków objętych kontrolą, strategii rozwoju danego sportu. Jednakże NIK negatywnie ocenia współpracę związków z publicznymi szkołami mistrzostwa sportowego w zakresie naboru (selekcji) zawodników do szkolenia sportowego oraz nabór zawodników niespełniających części warunków do udziału w szkoleniu dofinansowanym z FRKF.

1. W roku 2015 PZS-y objęte kontrolą realizowały szkolenie młodzieży uzdolnionej dofinansowane z FRKF łącznie w 34 placówkach (29-SMS i 5-OSSM). Liczba placówek szkolenia sportowego w stosunku do 2013 r. wzrosła o 19,4% (z 24 do 29 SMS i z 4 do 5 OSSM). Szkoleniem w SMS dofinansowanym z FRKF w latach 2013–2015 objęto łącznie 2.437 zawodników, w tym: w 2013 r. – 788, w 2014 r. – 896 (wzrost o 13,7%) oraz w 2015 r. – 753 zawodników (spadek o 16% w stosunku do 2014 r. oraz spadek o 4,4% w stosunku do 2013 r.).

2. Spośród sześciu związków objętych kontrolą, pięć³⁰ opracowało strategię rozwoju sportu, którego związek był realizatorem. W przyjętych wieloletnich strategiach uwzględniono również zagadnienia związane ze szkoleniem i współzawodnictwem sportowym młodzieży. Na przykład:

- w „Strategii Rozwoju Żeglarstwa do Igrzysk Olimpijskich w 2016 r.” opracowanej przez Polski Związek Żeglarski w 2013 r., jako cel przyjęto uzyskanie minimum jednego medalu na Igrzyskach Olimpijskich w Rio de Janeiro w 2016 r. oraz miejsc 1–10 w każdej konkurencji, w której wystartują polscy zawodnicy. Strategia obejmuje także szkolenie bezpośredniego zaplecza kadry olimpijskiej pod kątem Igrzysk Olimpijskich w Tokio w 2020 r. oraz utrzymanie żeglarstwa w gronie dyscyplin priorytetowych w Polsce;
- Polski Związek Pływacki określił strategię rozwoju pływania na lata 2008–2015. Jako główne cele przyjęto utrzymanie wysokiej pozycji pływania w Polsce i na arenie międzynarodowej, zwiększenie ilości klubów pływackich i zawodników we wszystkich kategoriach wiekowych, wspieranie programów budowy pływalni i zorganizowanie dwóch ośrodków pływackich w oparciu o pływalnie 50-metrowe. Jako priorytetowe cele przyjęto m.in.: doskonalenie programów organizacyjno-szkoleniowych do głównych imprez pływackich, modyfikację szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo prowadzonego w SMS i modyfikację młodzieżowego systemu współzawodnictwa oraz tworzenie warunków do funkcjonowania szkół sportowych jako podstawy i integralnej części systemu szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo.

3. Związki sportowe objęte kontrolą nie zatwierdzały prób sprawności fizycznej niezbędnych podczas rekrutacji uczniów do szkół mistrzostwa sportowego. W latach szkolnych 2012/2013–2013/2014 zasady naboru uczniów do ponadgimnazjalnych SMS uregulowane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych³¹. W latach szkolnych 2014/2015–2015/2016 zasady te zostały uregulowane w ustawie z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie u.s.o. Zgodnie z tymi aktami, związek powinien zatwierdzić próby sprawności fizycznej dla kandydatów do klas pierwszych, opracowane przez szkolne komisje rekrutacyjne. Na przykład:

- według Prezesa Polskiego Związku Biathlonu, Związek nie miał świadomości co do przepisów nakładających na niego obowiązek zatwierdzania prób sprawności fizycznej, stosowanych przez szkoły mistrzostwa sportowego, a dyrektorzy szkół podczas spotkań z przedstawicielami Związku nie sygnalizowali konieczności zatwierdzania stosowanych przez nich prób.

³⁰ Polski Związek Biathlonu, Polski Związek Kajakowy, Polski Związek Kolarski, Polski Związek Pływacki i Polski Związek Żeglarski.

³¹ Dz. U. Nr 26, poz. 232, ze zm. Obowiązywało do dnia 18 stycznia 2014 r. Dalej: „rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych”.

4. Na skutek polecenie Ministra SiT opracowania „kryteriów naboru” zawodników do szkolenia dofinansowanego z FRKF wszystkie związki objęte kontrolą wprowadziły w „kryteriach naboru” uczniów do publicznych SMS warunki, które wykraczały poza wymogi określone w przepisach prawa oświatowego, tj. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie u.s.o.³². Na przykład:

- *Polski Związek Kolarski w „Zasadach i warunkach rekrutacji uczniów do SMS w kolarstwie w roku szkolnym 2014/2015”, obowiązujących wszystkie placówki sportowe nadzorowane przez Związek ustalił m.in. następujące kryteria naboru: bardzo dobry stan zdrowia, posiadanie co najmniej II klasy sportowej oraz badań wydolnościowych i licencji Polskiego Związku Kolarskiego. Ponadto, o przyjęciu kandydatów do szkoły decydowały m.in. wyniki sportowe osiągnięte w zawodach kolarskich oraz wyniki Międzynarodowego Testu Sprawności Fizycznej;*
- *na lata szkolne 2014/2015–2015/2016 Polski Związek Narciarski przyjął wytyczne sportowe określające m.in. kryteria naboru do klas pierwszych liceów w szkołach mistrzostwa sportowego, wśród których wymieniono ujęcie uczniów na listach rankingowych oraz posiadanie przez nich co najmniej II klasy sportowej. Ponadto, kryteria naboru uczniów do klas pierwszych liceów nie zostały ustalone w sposób jednolity dla wszystkich czterech szkół z którymi Związek współpracował. Przykładowo, kryteria naboru do klasy pierwszej liceum w zespole szkół w Szczyrku przewidywały wymóg ujęcia na rankingowych listach posezonowych – chłopców na miejscach 1–20, a dziewcząt na miejscach 1–15, a w pozostałych trzech liceach ogólnokształcących, wymagały ujęcia na tych listach na miejscach 1–30;*
- *w wieloletnim programie szkolenia sportowego z kajakarstwa, w ramach wymagań wobec kandydatów do SMS, Polski Związek Kajakowy określił: kryteria podstawowe (osobiste chęci kandydata, dobry stan zdrowia, sprawność ruchowa umożliwiającą wiosłowanie na kajaku lub kanadyjce); kryteria uzupełniające (cechy motoryczne wykazywane w wysiłkach wykonywanych kończynami górnymi i tempo rozwoju biologicznego); wymagania proceduralne (m.in. dobre wyniki w nauce, posiadanie minimum II klasy sportowej, odpowiednia liczba punktów w teście międzynarodowym) oraz selekcję specjalistyczną (osiągnięcia sportowe kandydatów, wyniki testów wydolnościowych oraz potencjał fizjologiczny wrodzony);*
- *zgodnie z regulaminem rekrutacji Polskiego Związku Żeglarskiego, kandydaci do SMS (podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego) w Zespole Oświatowo-Sportowym „Baza” w Mrągowie powinni posiadać: wysokie wyniki Międzynarodowego Testu Sprawności Fizycznej przeprowadzonego przez szkolną komisję rekrutacyjną, pozytywną opinię trenera lub instruktora prowadzącego zajęcia sportowe oraz zaświadczenie o posiadanej klasie sportowej (jeśli kandydat posiada klasę sportową).*

5. Spośród sześciu związków objętych kontrolą, w trzech³³ (50%) do szkolenia dofinansowanego ze środków FRKF zakwalifikowano łącznie 100 zawodników (4% wszystkich zawodników objętych szkoleniem dofinansowanym z FRKF w latach 2013–2015), którzy nie posiadali minimum II klasy sportowej według regulaminu właściwego związku sportowego³⁴. Na przykład:

³² W latach szkolnych 2012/2013–2013/2014 zgodnie z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych, kandydaci do szkół mistrzostwa sportowego powinni posiadać: bardzo dobry stan zdrowia, potwierdzony zaświadczeniem lekarskim wydanym przez lekarza specjalistę w dziedzinie medycyny sportowej lub innego uprawnionego lekarza, zgodnie z odrębnymi przepisami; zaliczenie prób sprawności fizycznej zatwierdzonych przez polskie związki sportowe współpracujące z daną szkołą; pisemną zgodę rodziców (prawnych opiekunów). W latach szkolnych 2014/2015–2015/2016 zasady rekrutacji zostały uregulowane w art. 12 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty. Zgodnie z art. 12 ust. 2 tej ustawy kandydaci do publicznej szkoły mistrzostwa sportowego powinni: posiadać bardzo dobry stan zdrowia, potwierdzony orzeczeniem lekarskim o zdolności do uprawiania danego sportu wydanym przez lekarza specjalistę w dziedzinie medycyny sportowej lub innego uprawnionego lekarza, zgodnie z przepisami w sprawie trybu orzekania o zdolności do uprawiania danego sportu przez dzieci i młodzież do ukończenia 21. roku życia oraz przez zawodników pomiędzy 21. a 23. rokiem życia; zaliczyć próby sprawności fizycznej zatwierdzone przez polskie związki sportowe współpracujące z daną szkołą; przedstawić pisemną zgodę rodziców (art. 12 ust. 2 pkt 1–3).

³³ Polski Związek Żeglarski, Polski Związek Pływacki, Polski Związek Narciarski.

³⁴ Zgodnie z pkt V.5.1.2 lit. b zał. do zarządzenia nr 21 Ministra SiT z dnia 7 grudnia 2012 r., pkt 3 ppkt 2 „zasad realizacji procesu szkolenia – szkolenie grupowe” zał. do decyzji nr 14 Ministra SiT z dnia 12 listopada 2013 r. oraz pkt VII.2. ppkt 3 lit b, tiret drugi zał. do decyzji nr 14 Ministra SiT z dnia 5 grudnia 2014 r. – szkoleniem w SMS mogli być objęci zawodnicy, którzy legitymują się minimum II klasą sportową (zgodnie z regulaminem PZS). Zgodnie z uregulowaniami zawartymi w tych przepisach, w szczególnie uzasadnionych przypadkach Minister, na wniosek zleceńodawcy, mógł udzielić zgody na odstąpienie od warunku posiadania II klasy sportowej przez uczniów klas pierwszych SMS, NSMS i OSSM, którzy uzyskują wysokie wyniki testów sprawnościowych, kwalifikujących do szkolenia w placówce.

- Polski Związek Narciarski zakwalifikował w latach 2013–2015 do szkolenia dofinansowanego z FRKF łącznie 100 zawodników nieposiadających minimum II klasy sportowej, w tym: 35 spośród 193 uczniów objętych szkoleniem w 2013 r., 38 spośród 213 objętych szkoleniem w 2014 r. oraz 27 spośród 160 objętych szkoleniem w 2015 r. Związek uzyskał w 2013 r. zgodę Dyrektora DSW MSiT na zakwalifikowanie do szkolenia jedynie 12 uczniów SMS w Zakopanem;
- w latach 2013–2015 Polski Związek Pływacki zakwalifikował do szkolenia grupowego ośmiu zawodników, którzy nie posiadali minimum II klasy sportowej, a Związek nie występował do MSiT o wyrażenie zgody na odstąpienie od warunku posiadania przez uczniów posiadania tej klasy sportowej;
- w latach 2013–2015 Polski Związek Żeglarski zakwalifikował do szkolenia sportowego łącznie czterech zawodników, tj. 7,3% spośród 55 zawodników objętych szkoleniem w ww. okresie. Związek występował do Ministra SiT (pocztą e-mail) o wyrażenie zgody na objęcie szkoleniem zawodników nieposiadających II klasy sportowej, poczta w tej sprawie nie została zachowana.

6. W jednym związku³⁵, (na sześć objętych kontrolą) w 2013 r. nie wyznaczono osoby odpowiedzialnej za placówki szkolenia sportowego oraz szkoleniowców koordynujących szkolenie sportowe w szkołach lub placówkach otrzymujących dofinansowanie ze środków FRKF, co było niezgodne z pkt 5.2 ppkt 1 lit d tiret drugi i trzeci załącznika do zarządzenia nr 21 Ministra SiT z dnia 7 grudnia 2012 r.

7. W czterech (66,7%) spośród sześciu skontrolowanych PZS opracowano wieloletnie programy szkolenia sportowego, dostosowane do wieku zawodników (uczniów) obejmowanych szkoleniem w SMS, a programy te zostały dopuszczone do realizacji przez dyrektorów szkół. W przypadku jednego związku³⁶, wieloletni program szkolenia sportowego nie został dostosowany do wieku zawodników uczęszczających do liceum ogólnokształcącego, a w przypadku jednego związku³⁷ wieloletnie programy szkolenia sportowego zostały opracowane nie przez związek, lecz przez SMS³⁸, którym związek przekazywał środki FRKF na dofinansowanie szkolenia.

8. Wszystkie skontrolowane związki zorganizowały szkolenia podnoszące kwalifikacje trenerów zatrudnionych w SMS.

3.1.3. Szkoły mistrzostwa sportowego

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli skontrolowane szkoły mistrzostwa sportowego w prawidłowy sposób zorganizowały proces szkoleniowy młodzieży uzdolnionej dofinansowany ze środków FRKF. NIK zwraca uwagę, że proces naboru uczniów do szkół był nieprawidłowy, bowiem szkoły stosowały próby sprawności fizycznej nie zatwierdzone przez PZS współpracujący ze szkołą, a cztery szkoły (22,2%) nie przeprowadziły wśród kandydatów ww. prób. Większość szkół (66,7%) wprowadziła w zasadach rekrutacji wymóg posiadania przez kandydata II klasy sportowej, co było niezgodne z przepisami prawa oświatowego oraz mogło ograniczać dostępność do szkoły.

1. W latach szkolnych 2012/2013–2015/2016 do 18 liceów ogólnokształcących mistrzostwa sportowego (objętych kontrolą) uczęszczało łącznie 4.627 uczniów. W stosunku do roku szkolnego 2012/2013, w roku szkolnym 2015/2016 nastąpił wzrost ogólnej liczby uczniów obejmowanych szkoleniem o 9,3%. W przypadku 11 szkół (61,1%) odnotowano wzrost liczby uczniów w oddziałach mistrzostwa sportowego, a w przypadku siedmiu liceów³⁹ (38,9%), w roku szkolnym 2015/2016 odnotowano spadek liczby uczniów objętych szkoleniem.

³⁵ Polski Związek Narciarski.

³⁶ Polski Związek Żeglarski.

³⁷ Polski Związek Narciarski.

³⁸ W Zakopanem, Karpaczu, Szczyrku i Szklarskiej Porębie.

³⁹ LO SMS w Żyrardowie (kolarstwo), X LO w Olsztynie (kajakarstwo, taekwondo olimpijskie, gimnastyka sportowa, pływanie), LO SMS Szczyrk-Buczkowice (narciarstwo), LO SMS w Krakowie (pływanie, kajakarstwo), LO SMS w Czechowicach-Dziedzicach (kajakarstwo, judo), XI LO SMS w Gdańsku (pływanie, lekkoatletyka, gimnastyka sportowa), LO SMS w Wałczu (kajakarstwo, wioślarstwo).

Szczegółową analizą objęto organizację 18 publicznych liceów ogólnokształcących mistrzostwa sportowego prowadzących w latach szkolnych 2012/2013–2015/2016 szkolenie w sześciu sportach⁴⁰, którym objęto łącznie 2.059 uczniów. W stosunku do roku szkolnego 2012/2013, w roku szkolnym 2015/2016: w siedmiu szkołach odnotowano spadek liczby uczniów (od 6,8%⁴¹ do 66,7%⁴²), a w 11 szkołach zanotowano wzrost liczby uczniów obejmowanych szkoleniem (od 4,5% do 53,8%⁴³).

2. We wszystkich skontrolowanych liceach szczegółowe zasady rekrutacji uczniów do SMS zostały uregulowane w statutach, zgodnie z § 18 zał. nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół⁴⁴. Obowiązujące na lata szkolne 2013/2014–2015/2016 zasady rekrutacji uczniów m.in. do publicznych SMS zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych oraz w ustawie z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie u.s.o. oraz niektórych innych ustaw. W myśl uregulowań określonych w tych przepisach, kandydaci do szkoły mistrzostwa sportowego powinni posiadać bardzo dobry stan zdrowia potwierdzony orzeczeniem lekarskim, zaliczyć próby sprawności fizycznej zatwierdzone przez polskie związki sportowe współpracujące z daną szkołą oraz przedstawić pisemną zgodę rodziców. Ustalenie prób sprawności fizycznej należało w latach szkolnych 2013/2014 – 2015/2016 do zadań szkolnej komisji rekrutacyjnej lub trenera albo instruktora prowadzącego zajęcia sportowe.

3. Szkoły objęte kontrolą nie uzyskały zatwierdzenia przez PZS-y współpracujące ze szkołą, prób sprawności fizycznej, zaliczenie których było podstawą przyjęcia kandydata do szkoły mistrzostwa sportowego. Na przykład:

- w *Liceum Ogólnokształcącym w Świdnicy*, warunkiem przyjęcia do szkoły było m.in. zaliczenie prób sprawności fizycznej opracowanych przez zespół trenerski pod nadzorem trenera zawodników Kadry Narodowej Juniorów w kolarstwie szosowym (zatrudnionego jednocześnie w Polskim Związku Kolarskim). Rekomendacje selekcjonera Kadry Narodowej pozwoliły uznać dyrekcji szkoły, że wymóg zatwierdzenia prób sprawności fizycznej przez Polski Związek Kolarski został spełniony;
- w *LO w Raciborzu* w postępowaniu rekrutacyjnym do oddziałów mistrzostwa sportowego w pływaniu na lata szkolne 2013/2014–2015/2016 stosowano próby sprawności fizycznej niezatwierdzone przez Polski Związek Pływacki.

4. Spośród 18 skontrolowanych szkół – w 12 (66,7%) w zasadach rekrutacji uczniów wprowadzono dodatkowe warunki naboru kandydatów do szkół publicznych. Podstawowym kryterium naboru uczniów do tych szkół był wymóg posiadania przez kandydata co najmniej II klasy sportowej. Na przykład:

- w *LO SMS w Poznaniu* prowadzącym szkolenie w pływaniu – kandydaci posiadający II klasę sportową byli przyjmowani do szkoły obligatoryjnie. Ponadto, podstawowym dokumentem uprawniającym do nauki w Liceum mistrzostwa sportowego było skierowanie z klubu lub stowarzyszenia sportowego;
- w *LO SMS w Żyrardowie* (prowadzącym szkolenie w kolarstwie) o przyjęcie do szkoły mogli ubiegać się absolwenci gimnazjów: posiadający II klasę sportową, zrzeszeni w kolarskich klubach sportowych oraz legitymujący się dobrymi wynikami sportowymi w minionym sezonie sportowym;
- w *LO SMS w Zakopanem* – kandydaci do szkolenia z narciarstwa otrzymywali dodatkowe punkty za posiadaną klasę sportową oraz wyniki sportowe (odpowiednie miejsce w rankingu Polskiego Związku Narciarskiego).

⁴⁰ Pływanie, kolarstwo, kajakarstwo, narciarstwo, biathlon i żeglarstwo.

⁴¹ LO SMS w Szczecinie realizujące m.in. szkolenie w pływaniu.

⁴² LO SMS w Czechowicach-Dziedzicach realizujące m.in. szkolenie w kajakarstwie.

⁴³ Szkolenie w biathlonie w: LO SMS w Szklarskiej Porębie i LO SMS w Dusznikach-Zdroju.

⁴⁴ Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.

5. W czterech szkołach⁴⁵ (22,2%) nie przeprowadzano prób sprawności fizycznej dla kandydatów do szkoły mistrzostwa sportowego. Na przykład:

- w LO SMS w Szczecinie w latach szkolnych 2013/2014–2015/2016 spośród 26 uczniów trenujących pływanie, przyjęto 11, którzy nie uczestniczyli w próbach sprawności fizycznej podczas rekrutacji do szkoły.

6. W dwóch szkołach (11,1%) nie spełniono części niezbędnych warunków podczas przyjmowania uczniów do szkoły:

- w LO SMS w Szczecinie na 26 uczniów (pływaków) przyjętych do szkoły w latach szkolnych 2013/2014–2015/2016: ośmiu nie przedłożyło zaświadczenia o zdolności do uprawiania sportu wydanego przez lekarza specjalistę w dziedzinie medycyny sportowej, a jeden nie posiadał pisemnej zgody rodziców;
- w LO SMS w Raciborzu, do klasy pływackiej na rok szkolny 2015/2016 przyjęto 14 uczniów, z których sześciu nie przedłożyło stosownego orzeczenia lekarskiego o zdolności do uprawiania sportu, a dwóch nie przedłożyło pisemnej zgody rodziców.

7. Szkoły realizowały szkolenie sportowe według wieloletnich programów szkolenia sportowego opracowanych przez PZS, a szkoły dostosowywały programy szkoleniowe do warunków panujących w szkole.

8. Skontrolowane licea mistrzostwa sportowego realizowały programy szkolenia sportowego we współpracy m.in. z klubami sportowymi lub stowarzyszeniami prowadzącymi działalność statutową w zakresie kultury fizycznej lub uczelniami prowadzącymi studia wyższe na kierunku związanym z dziedziną nauk o kulturze fizycznej. Jedynie LO SMS w Raciborzu nie nawiązało współpracy z ww. podmiotami.

9. Szkoły zorganizowały uczniom opiekę medyczną, zapewniły im zabiegi odnowy biologicznej. Za pozytywne należy uznać organizowanie przez szkoły badań wydolnościowych zawodników objętych szkoleniem. Jedynie w przypadku LO SMS w Gdańsku zawodnicy objęci szkoleniem w pływaniu, wykonywali obowiązkowe okresowe badania lekarskie we własnym zakresie.

10. We wszystkich szkołach objętych kontrolą, tygodniowy wymiar zajęć sportowych był wyższy niż 16 godzin/tygodniowo, zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie organizacji szkół mistrzostwa sportowego. W szkołach tych wynosił od 18 do 35 godzin w tygodniu. Na przykład:

- w LO SMS w Zielonej Górze szkolenie z pływania realizowano w wymiarze 34 godz. tygodniowo, w LO SMS w Szczyrku-Buczkowicach (narciarstwo) zajęcia realizowano w wymiarze od 29 do 33 godz. tygodniowo, a w LO SMS w Mrągowie zajęcia z żeglarstwa realizowano w ciągu 22 godzin w tygodniu.

11. W pięciu szkołach (27,7%) wystąpiły przypadki przeniesienia uczniów niekwalifikujących się do dalszego szkolenia sportowego (na podstawie opinii trenera lub instruktora i lekarza) do oddziału działającego na zasadach ogólnych, w sześciu (33,3%) nie przenoszono uczniów. W siedmiu (39%) szkołach w przypadku niekwalifikowania się do dalszego szkolenia sportowego, uczniowie rezygnowali z nauki w szkole, ponieważ w strukturze szkoły nie funkcjonowały oddziały ogólnodostępne. Na przykład:

- w LO SMS w Żyrardowie (kolarstwo) w okresie objętym kontrolą m.in. z powodów zdrowotnych zrezygnowało z nauki w tej szkole siedmiu uczniów. W LO SMS w Szczyrku-Buczkowicach (narciarstwo) w latach szkolnych 2012/2013–2014/2015 – 12 uczniów nie kontynuowało nauki, w tym ośmiu z powodu kontuzji i zakończenia kariery sportowej.

⁴⁵ LO SMS w Szczecinie, LO SMS Żyrardowie, LO SMS w Krakowie, LO SMS w Gdańsku.

3.2 Realizacja szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo

3.2.1. Ministerstwo Sportu i Turystyki

Najwyższa Izba Kontroli jako niezadowolające ocenia efekty szkolenia sportowego dofinansowanego ze środków FRKF. Ponadto, NIK negatywnie ocenia fakt wykonania zawartych przez Ministra umów o dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej, pomimo niezatwierdzenia przez DSW MSiT kryteriów naboru uczniów (zawodników) do szkolenia grupowego opracowanych przez PZS. W opinii Instytutu Sportu kryteria te nie zapewniały naboru zawodników o wysokim potencjale sportowym. W ocenie NIK, zakładane przez PZS-y efekty rzeczowe przebiegu szkolenia sportowego młodzieży były określone w umowach w sposób ogólnikowy. NIK pozytywnie ocenia wzrost o 20% w latach 2013–2015 ogólnej liczby zawodników, obejmowanych zorganizowanym systemem szkolenia dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo. Należy jednak zauważyć, że w porównaniu do 2013 r., w 2015 r. nastąpił spadek liczby zawodników obejmowanych szkoleniem grupowym: w publicznych i niepublicznych SMS o 8%, w OSSM o 6,5%, a w gimnazjalnych i licealnych OSSM-ach o 15%.

1. W 2015 r. zorganizowanym systemem szkolenia dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo dofinansowanym ze środków FRKF objęto łącznie 32.606 osób. W stosunku do 2013 r. w 2015 r. nastąpił wzrost ogólnej liczby zawodników objętych zorganizowanym systemem szkolenia o 5.397 osób (20%). W porównaniu do 2013 r. w 2015 r. wzrost liczby zawodników obejmowanych zorganizowanym systemem szkolenia odnotowano w następujących formach szkolenia: szkolenie kadry wojewódzkiej młodzika – o 0,1%, szkolenie w OSSM LZS, ACSS i WCSS – o 0,9%, szkolenie w sos – o 16%, przygotowanie i udział reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategorii juniorów i młodzieżowców – o 29,2%.

2. Analiza wyników sportowych (miejsc 1–3) uzyskanych przez uczniów publicznych i niepublicznych SMS podczas mistrzostw świata i mistrzostw Europy rozgrywanych w latach 2013–2015 (do 30 października) w kategorii młodzieżowca, juniora i juniora młodszego wykazała m.in., że spośród 24 PZS, które otrzymały dofinansowanie do szkolenia prowadzonego w SMS, w 11 (45,8%) sportach uczniowie nie zdobyli medali na rozegranych w ww. okresie mistrzostwach świata lub Europy. Dofinansowaniem szkolenia sportowego ze środków FRKF objęto w ww. okresie (w SMS i NSMS) łącznie 4.717 uczniów. Spośród 1.012 uczniów objętych szkoleniem w grach zespołowych, reprezentanci trzech sportów⁴⁶ (568 uczniów, tj. 56,1%) nie zdobyli żadnego medalu na mistrzostwach świata lub Europy. Spośród 3.705 uczniów objętych szkoleniem w sportach indywidualnych, reprezentanci ośmiu sportów⁴⁷ (151 uczniów, tj. 4%) również nie zdobywali medali na mistrzostwach świata lub Europy. W najliczniej reprezentowanej dyscyplinie (pływanie), średnio co 40 uczeń SMS objęty szkoleniem zdobywał medale mistrzostw świata lub Europy. W narciarstwie na 555 uczniów SMS objętych dofinansowaniem medale zdobyło zaledwie dwóch zawodników. Największą liczbę medali w sportach indywidualnych w przeliczeniu na jednego ucznia zdobyli uczniowie SMS uprawiający boks (co szósty uczeń), kajakarstwo (co dziesiąty uczeń), szermierkę (co dziesiąty uczeń) oraz kolarstwo (co 20 uczeń).

⁴⁶ Hokej na lodzie, piłka koszykowa, piłka ręczna.

⁴⁷ Akrobatyka sportowa, badminton, biathlon, gimnastyka, łyżwiarstwo figurowe, snowboard, saneczkarstwo i żeglarstwo.

3. Minister SiT pomimo braku zatwierdzenia przez DSW MSiT kryteriów naboru uczniów (zawodników) do szkolenia grupowego opracowanych przez PZS-y, wykonał zawarte z PZS umowy o dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej⁴⁸. W ocenie NIK, Ministerstwo powinno w sposób formalny zatwierdzać kryteria naboru zawodników do SMS, ponieważ taki sposób postępowania gwarantowałby poprawność przyjętych przez PZS-y zasad naboru. Jest to szczególnie ważne, gdyż od 2016 r. na związkach sportowych spoczywa obowiązek ustalenia prób sprawności fizycznej nie tylko dla kandydatów do SMS, lecz także dla kandydatów do oddziałów sportowych i szkół sportowych.

4. NIK zauważa, że zakładane cele oraz rezultaty (efekty rzeczowe) przebiegu szkolenia sportowego młodzieży, były określane w umowach z PZS w sposób ogólnikowy (np. podniesienie poziomu sprawności wszechstronnej, ukierunkowanej i specjalnej, uzyskanie wyższej klasy sportowej, realizacja założonych indywidualnych planów, zakwalifikowanie się do reprezentacji na MŚJ, EYOWF, PŚ i uzyskanie miejsc punktowych). Zdaniem NIK, zakładane przez beneficjenta cele oraz rezultaty z przebiegu szkolenia młodzieży uzdolnionej, finansowane ze środków publicznych powinny być określane w sposób jednoznaczny i pozwalający na weryfikację, czy uzyskane zostały najlepsze efekty z danych nakładów⁴⁹.

3.2.2. Polskie związki sportowe

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli polskie związki sportowe objęte kontrolą prawidłowo wywiązały się z realizacji celów określonych przez Ministra SiT, tj. stworzenia w SMS zawodnikom optymalnych warunków do szkolenia, możliwości podnoszenia przez nich poziomu sportowego oraz przygotowania do reprezentowania kraju we współzawodnictwie sportowym. Skontrolowane związki we właściwy sposób organizowały i realizowały współzawodnictwo sportowe oraz monitorowały sukcesy i porażki zawodników objętych szkoleniem. Jednakże w ocenie NIK, związki nie sprawowały we właściwy sposób kontroli i nadzoru nad przebiegiem szkolenia zawodników, a zakładane efekty szkolenia dofinansowanego z FRKF zostały zaplanowane w sposób ogólnikowy.

1. Analiza wniosków złożonych przez PZS w latach 2013–2014 na dofinansowanie zadań związanych ze szkoleniem młodzieży uzdolnionej wykazała, że w przypadku pięciu⁵⁰ zakładane efekty rzeczowe (rezultaty) szkolenia w SMS zostały określone w sposób ogólnikowy, uniemożliwiający dokonanie oceny, jakie konkretne rezultaty rzeczowe zostały uzyskane w wyniku realizacji zadania publicznego.

Na przykład:

- *we wniosku złożonym przez Polski Związek Narciarski o dofinansowanie w 2013 r. z FRKF szkolenia młodzieży uzdolnionej w SMS Zakopane, jako zakładane rezultaty realizacji zadania publicznego wskazano m.in. podniesienie poziomu sprawności wszechstronnej, ukierunkowanej i specjalistycznej, uzyskanie wyższej klasy sportowej, realizacja założonych indywidualnych planów, zakwalifikowanie się do reprezentacji na MŚJ, PŚ i uzyskanie miejsc punktowych. We wniosku na 2014 r. założono m.in. uzyskanie przez jak największą grupę zawodników w konkurencjach klasycznych jak najlepszych wyników podczas startu w Igrzyskach Olimpijskich w Soczi, MŚJ i MŚ-U23;*

⁴⁸ Zgodnie z „zasadami realizacji procesu szkolenia grupowego” uregulowanymi w pkt 3 ppkt 1 załącznika do decyzji nr 14 Ministra SiT z dnia 12 listopada 2013 r. oraz pkt VII 3 lit. b tiret pierwsze decyzji nr 14 Ministra SiT z dnia 5 grudnia 2014 r. szkoleniem w publicznych i niepublicznych SMS mogli być objęci zawodnicy, którzy spełnili kryteria naboru opracowane przez polskie związki sportowe zaopiniowane przez Zespół i zatwierdzone przez DSW MSiT.

⁴⁹ Art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm.).

⁵⁰ Polski Związek Narciarski, Polski Związek Żeglarski, Polski Związek Pływakowski, Polski Związek Kajakowy, Polski Związek Biathlonu. W analizie nieuwzględniono Polskiego Związku Kolarskiego, który w latach 2013–2014 nie ubiegał się o dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo.

- *Polski Związek Kajakowy w ofercie na dofinansowanie szkolenia młodzieży w 2013 r. w SMS w Wałczu, jako zakładane rezultaty wskazał „osiągnięcie przez zawodników wysokich wyników sportowych”. We wniosku o dofinansowanie szkolenia młodzieży w 2014 r. jako przewidywane efekty rzeczowe związek wskazał m.in., że zawodnicy w 2014 r. startować będą w mistrzostwach świata młodzieżowców i juniorów;*
- *we wniosku Polskiego Związku Żeglarskiego o dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej w 2014 r. Związek jako efekty rzeczowe przewidywane w trakcie realizacji zadania (w pkt. planowane osiągnięcia – medale i punkty z IO, MŚ, ME dla każdej z kategorii wiekowej oraz IP, IG w danym roku) wskazał: „1) Podniesienie poziomu sportowego zawodników kadry narodowej juniorów. 2) Uzyskanie około 30 miejsc medalowych w mistrzostwach międzynarodowych. 3) Wyselekcjonowanie zawodników pod kątem realizacji programów przygotowań do Igrzysk w 2016 i 2020 r.”*

2. W roku 2015, w przypadku pięciu związków⁵¹ zakładane efekty rzeczowe zostały zaplanowane w sposób mierzalny, a w przypadku jednego związku⁵² założone rezultaty szkolenia młodzieży zostały sformułowane ogólnikowo.

3. Co szósty (14,9%) zawodnik SMS objęty szkoleniem dofinansowanym ze środków FRKF uczestniczył w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) w zawodach międzynarodowych rangi mistrzostw świata lub Europy.

W latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) w zawodach międzynarodowych zawodnicy wszystkich związków sportowych objętych kontrolą reprezentowali Polskę w zawodach rangi międzynarodowej, tj. mistrzostwa świata lub Europy w kategoriach junior młodszy, junior i młodzieżowiec. Łącznie w zawodach ww. rangi wzięło udział 362 (14,9%) zawodników spośród wszystkich uczniów SMS objętych w latach 2013–2015 szkoleniem dofinansowanym ze środków FRKF, w tym: 7,4% zawodników SMS wzięło udział w mistrzostwach świata, a 7,5% w mistrzostwach Europy. Udział zawodników (uczniów) SMS reprezentujących Polskę podczas mistrzostw świata lub Europy (w stosunku do wszystkich uczniów SMS objętych szkoleniem dofinansowanym z FRKF) w sportach objętych kontrolą kształtował się od 7,1% do 80%. W trzech sportach⁵³, w 2015 r. (do 31 sierpnia), w stosunku do 2013 r., odnotowano wzrost udziału uczniów z SMS uczestniczących w zawodach ww. rangi, a w trzech pozostałych sportach⁵⁴ odnotowano spadek udziału uczniów z SMS.

Na przykład:

- *w kolarstwie w mistrzostwach świata i Europy rozgrywanych w 2013 r. uczestniczyło łącznie 28 zawodników SMS, tj. 25,7% spośród 109 objętych szkoleniem dofinansowanym z FRKF w tym roku. Ośmiu (7,3%) uczniów uczestniczyło w mistrzostwach świata, a 20 (18,3%) w mistrzostwach Europy. W 2015 r. (do 31 sierpnia) w zawodach ww. rangi wzięło udział 31 uczniów, tj. 29,2% spośród 106 objętych szkoleniem w 2015 r., w tym: 13 (12,3%) w mistrzostwach świata (wzrost o 5 pkt procentowych w stosunku do 2013 r.) oraz 18 (17%) w mistrzostwach Europy (spadek o 1,3 pkt procentowego w stosunku do 2013 r.);*
- *w pływaniu w mistrzostwach świata i Europy rozgrywanych w 2013 r. uczestniczyło łącznie 37 uczniów SMS (14,2% wszystkich uczniów SMS objętych szkoleniem dofinansowanym z FRKF), w tym w mistrzostwach świata wzięło udział 11 (4,2%) uczniów z SMS (z 260), a w mistrzostwach Europy 26 uczniów (10%). W roku 2015 r. (do 31 sierpnia) w zawodach ww. rangi wzięło udział 17 (5,7%) uczniów SMS, spośród 297 objętych szkoleniem (spadek o 8,5 pkt procentowego w stosunku do 2013 r.). W stosunku do 2013 r. w 2015 r. zmniejszył się wskaźnik udziału uczniów z SMS biorących udział w mistrzostwach świata i Europy. W 2013 r. w mistrzostwach świata wzięło udział 11 (4,2%) uczniów z SMS, a w 2015 r. czterech, tj. 1,4% wszystkich uczniów SMS objętych dofinansowaniem z FRKF w tym roku. W mistrzostwach Europy w 2013 r. wzięło udział 26 uczniów (10%), a w 2015 r. 13 uczniów (4,4% wszystkich uczniów SMS).*

⁵¹ Polski Związek Kajakowy, Polski Związek Pływacki, Polski Związek Biathlonu, Polski Związek Kolarski, Polski Związek Żeglarski.

⁵² Polski Związek Narciarski.

⁵³ Żeglarstwo, kolarstwo, biathlon.

⁵⁴ Pływanie, narciarstwo, kajakarstwo.

4. Różna była efektywność realizowanego przez PZS-y szkolenia młodzieży uzdolnionej, mierzona medalami i miejscami 4–8 zajętych podczas mistrzostw świata i Europy rozegranych w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia). Co piąty (18,2%) uczeń SMS uczestniczący w tych zawodach zdobył medal, a co trzeci (34%) zajął miejsce od 4 do 8.

Reprezentanci (uczniowie SMS) pięciu sportów objętych kontrolą⁵⁵ zdobyli medale mistrzostw świata lub Europy w kategoriach junior młodszy, junior i młodzieżowiec rozegranych w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia). Spośród 362 zawodników z SMS uczestniczących w ww. zawodach, 66 (18,2%) zdobyło medale, w tym: 25 (6,9%) mistrzostw świata, a 41 (11,3%) mistrzostw Europy⁵⁶. Jedna trzecia (34%) zawodników z SMS zajęła miejsca od 4 do 8 w zawodach ww. rangi (53 uczniów, tj. 14,6% podczas mistrzostw świata, a 70, tj. 19,3% podczas mistrzostw Europy). Największą liczbę sukcesów sportowych (w stosunku do liczby uczniów z SMS startujących w zawodach), odnotowali uczniowie reprezentujący kolarstwo, natomiast uczniowie SMS objęci szkoleniem w żeglarskiej nie uzyskali żadnego medalu i nie zajmowali miejsc od 4 do 8 podczas zawodów ww. rangi. Na przykład:

- spośród 55 uczniów SMS w żeglarskiej⁵⁷, objętych w latach 2013–2015 szkoleniem dofinansowanym z FRKF, 44 (80%) uczniów wzięło udział w mistrzostwach świata lub Europy rozegranych w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia), lecz żaden nie zdobył medalu mistrzostw świata lub Europy. Również żaden zawodnik nie zajął miejsca od 4 do 8 podczas tych zawodów;
- spośród 566 uczniów objętych w latach 2013–2015 szkoleniem w narciarstwie – w mistrzostwach świata⁵⁸ w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) wzięło udział łącznie 48 uczniów z SMS (8,5% uczniów SMS objętych dofinansowaniem z FRKF). Medale tych mistrzostw zdobyło czterech uczniów (8,3%), a ośmiu (16,7%) zajęło miejsca od 4 do 8;
- w pływaniu, w mistrzostwach świata i Europy rozgrywanych w ww. okresie wzięło udział łącznie 64 uczniów z SMS (7,1% spośród 902 uczniów SMS objętych w latach 2013–2015 szkoleniem dofinansowanym ze środków FRKF). Medale mistrzostw świata zdobyło dwóch uczniów (13,3%) na 15 startujących, a medale mistrzostw Europy 11 uczniów (22,4%) na 49 startujących w zawodach tej rangi;
- spośród 372 zawodników (uczniów) objętych szkoleniem w SMS w kolarstwie, w zawodach międzynarodowych rangi mistrzostwa świata lub Europy wzięło udział łącznie 81 zawodników (uczniów), tj. 24,6% objętych szkoleniem dofinansowanym z FRKF. W latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) uczniowie z SMS zdobyli łącznie 33 medale mistrzostw świata i mistrzostw Europy: w tym osiem medali mistrzostw świata (na 31 uczniów SMS startujących w zawodach tej rangi) oraz 25 medali mistrzostw Europy (na 50 uczniów uczestniczących w zawodach tej rangi).

5. Pracownicy czterech skontrolowanych związków sportowych nie przeprowadzali w SMS kontroli realizacji procesu szkolenia sportowego realizowanego ze środków FRKF. W przypadku dwóch związków, pracownicy kontrolowali proces szkoleniowy. Na przykład:

- w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) pracownicy Polskiego Związku Pływackiego przeprowadzili kontrolę realizacji procesu szkoleniowego we wszystkich SMS, które otrzymały dofinansowanie z FRKF. Kontrolą objęto m.in.: warunki szkoleniowe, opiekę medyczną, system naboru i kryteriów kwalifikacji do szkoły;
- pracownicy Polskiego Związku Biathlonu w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) przeprowadzili kontrole w czterech SMS, których przedmiotem była realizacja procesu szkoleniowego.

6. Ocen i analiz sukcesów/porażek zawodników objętych programem szkolenia dofinansowanego ze środków FRKF nie dokonywano w dwóch⁵⁹ związkach sportowych objętych kontrolą.

⁵⁵ Pływanie, kolarstwo, kajakarstwo, narciarstwo i biathlon.

⁵⁶ W statystyce ujęto również udział zawodników w EYOF (ang. European Youth Olympic Festival; pol. Olimpijski Festiwal Młodzieży Europy).

⁵⁷ Szkolenie w żeglarskiej prowadzono w jednej szkole mistrzostwa sportowego, tj. w Zespole Oświatowo-Sportowym „Baza” w Mrągowie.

⁵⁸ Nie rozgrywano mistrzostw Europy.

⁵⁹ Polski Związek Kajakowy, Polski Związek Narciarski.

7. W letnich Igrzyskach Olimpijskich w Londynie (2012 r.) i zimowych w Soczi (2014 r.) uczestniczyło łącznie 56 absolwentów szkół mistrzostwa sportowego w sportach objętych kontrolą, w tym: w Londynie uczestniczyło 28 absolwentów (12 w pływaniu, 8 w kajakarstwie i 8 w kolarstwie), oraz w Soczi – także 28 absolwentów (6 w biathlonie i 22 w konkurencjach narciarskich).

3.2.3. Szkoły mistrzostwa sportowego

W ocenie NIK szkoły w prawidłowy sposób realizowały zadania szkoleniowe dofinansowane ze środków FRKF. NIK zauważa jednak, że niemal co piąty uczeń (18,9%) objęty w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) szkoleniem dofinansowanym ze środków FRKF nie wykonał zaplanowanych zadań szkoleniowo-startowych. W stosunku do roku 2013 odsetek tych uczniów wzrósł z 15,6% do 21,8%. Ponadto, 21,8% uczniów obejmowanych szkoleniem dofinansowanym z FRKF zrezygnowało ze szkolenia w trakcie jego realizacji.

1. W latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) ze środków FRKF dofinansowano w skontrolowanych szkołach szkolenie sportowe łącznie 1.390 uczniów, tj. 90% wszystkich uczniów uczęszczających w latach szkolnych 2012/2013–2014/2015 do oddziałów mistrzostwa sportowego w tych szkołach⁶⁰. W stosunku do 2013 r., w 2015 r. liczba uczniów obejmowanych szkoleniem dofinansowanym z FRKF uległa zmniejszeniu o 8,2%⁶¹. Na przykład:

- w LO SMS w Świdnicy w 2013 r. szkoleniem w kolarstwie dofinansowanym z FRKF objęto łącznie 58 uczniów, a w roku 2015 przewidziano do szkolenia ze środków FRKF łącznie 74 uczniów (wzrost o 27,6%). W XI LO SMS w Gdańsku w 2013 r. szkoleniem dofinansowanym z FRKF obejmowano łącznie 13 pływaków, a w 2015 r. do szkolenia dofinansowanego z FRKF zakwalifikowano sześciu zawodników (spadek o 53,8%). W LO SMS w Zakopanem szkoleniem w narciarstwie w roku szkolnym 2012/2013 i 2014/2015 obejmowano po 38 uczniów (zawodników).

2. Zgodnie z zasadami dofinansowania ze środków FRKF szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo, szkoleniem w SMS i NSMS mogli być objęci uczniowie (zawodnicy), którzy legitymowali się minimum II klasą sportową (zgodnie z regulaminami PZS). W przypadku dwóch szkół do szkolenia dofinansowanego z FRKF zakwalifikowano sześciu uczniów (0,4% wszystkich uczniów objętych szkoleniem), którzy nie spełniali wymogu posiadania II klasy sportowej. Na przykład:

- W XI LO SMS w Gdańsku w 2014 r. dofinansowaniem objęto trzech uczniów, w tym dwóch uczniów drugiej klasy szkolnej oraz jednego ucznia pierwszej klasy szkolnej, którzy posiadali niższą niż wymagana II klasę sportową;
- W LO SMS w Mrągowie do szkolenia w żeglarskim dofinansowanego z FRKF, w latach 2013–2015 zakwalifikowano trzech załogantów (do załóg dwuosobowych w klasie L`Equipe i 420), głównie na podstawie dobrych wyników testów sprawnościowych.

3. Jednym z warunków udziału zawodnika w programie szkolenia sportowego dofinansowanego ze środków FRKF był wymóg określenia zawodów i startów kontrolnych, w których zawodnik (uczeń) powinien uczestniczyć na poszczególnych etapach szkolenia. Analiza wykonania planów szkoleniowo-startowych przez zawodników objętych szkoleniem sportowym dofinansowanym w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) z FRKF wykazała m.in., że rośnie liczba zawodników, którzy nie zrealizowali zaplanowanych zadań szkoleniowo-startowych.

W roku 2013 zadań tych nie wykonało łącznie 69 zawodników (15,6%) spośród 441, którym wyznaczono te zadania, w roku 2014 wyznaczonych zadań nie wykonało łącznie 83 zawodników (19,4%) spośród 427, a w roku 2015 (do 31 sierpnia) zadań tych nie wykonało 93 zawodników (21,8%)

⁶⁰ Wg stanu na dzień 30 września 2012 r., 2013 r. i 2014 r.

⁶¹ W 10 szkołach stwierdzono zmniejszenie liczby uczniów obejmowanych dofinansowaniem, w sześciu szkołach liczba tych uczniów uległa zwiększeniu, a w dwóch szkołach pozostała na niezmienionym poziomie.

spośród 417. Ogółem w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) wyznaczonych zadań szkoleniowo-startowych nie wykonało 243 zawodników, tj. 18,9% objętych szkoleniem dofinansowanych ze środków FRKF. Na przykład:

- *W LO SMS w Krakowie zaplanowanych zadań szkoleniowo-startowych w roku szkolnym 2012/2013 nie wykonało pięciu zawodników (21,7%), w roku szkolnym 2013/2014 zaplanowanych zadań nie wykonało sześciu (23,1%) zawodników, a w roku szkolnym 2014/2015 – dziewięciu (33,3%) spośród 27 zawodników;*
- *w LO SMS we Wrocławiu spośród 56 zawodników (uprawiających pływanie), którym na lata 2013–2015 (do 31 sierpnia) wyznaczono zadania szkoleniowo-startowe, zadań nie wykonało łącznie 25 (44,6%) zawodników, w tym: w 2013 r. (do 31 sierpnia) dziewięciu (26%) spośród 25 objętych dofinansowaniem, w 2014 r. (do 31 sierpnia) siedmiu (58,3%) spośród 12 objętych dofinansowaniem, a w 2015 r. dziewięciu (47,4%) spośród 19 zawodników objętych dofinansowaniem do 31 sierpnia tego roku;*
- *w LO SMS w Szczyrku Buczkowicach w latach szkolnych 2012/2013–2014/2015 odsetek uczniów uprawiających narciarstwo, którzy w ww. okresie nie wykonali zadań szkoleniowo-startowych zwiększył się z 4,2% (w roku szkolnym 2012/2013) do 14% (w roku szkolnym 2014/2015). W przypadku konkurencji alpejskich odsetek ten wzrósł z 13% w roku szkolnym 2012/2013 do 20% w roku szkolnym 2014/2015. W przypadku kombinacji norweskiej odsetek ten zwiększył się z 20% w roku szkolnym 2013/2014 do 40% w roku szkolnym 2014/2015.*

4. W siedmiu szkołach (38,9%) uczniowie w trakcie pobytu w SMS uzyskali wyższy poziom sportowy mierzony klasą sportową. W roku szkolnym 2012/2013 szkoleniem sportowym dofinansowanym ze środków FRKF objęto w skontrolowanych szkołach łącznie 174 uczniów. Po trzech latach pobytu w szkole i realizacji szkolenia sportowego na koniec roku szkolnego 2014/2015 szkoleniem obejmowano łącznie 136 zawodników, tj. 78,2% rozpoczynających naukę w klasie pierwszej liceum ogólnokształcącego. Oznacza to, że co piąty uczeń (21,8%) skontrolowanej szkoły (z różnych przyczyn) nie ukończył trzyletniego cyklu szkolenia sportowego. Natomiast spośród 136 uczniów, 58 (42,6%) nie uzyskało poprawy swojej klasy sportowej, z którą rozpoczęło naukę w szkole. Na przykład:

- *w LO SMS w Zakopanem w roku szkolnym 2012/2013 szkolenie w sportach narciarskich rozpoczęło 11 uczniów. Szkolenie w roku szkolnym 2014/2015 zakończyło ośmiu uczniów (72,7%), spośród których, czworo (50%) nie uzyskało wyższego poziomu sportowego mierzonego klasą sportową;*
- *w LO SMS w Szklarskiej Porębie szkolenie w biathlonie w roku szkolnym 2014/2015 zakończyło pięciu z siedmiu zawodników (71,4%), spośród których, trzech (60%) nie uzyskało w latach szkolnych 2012/2013–2014/2015 poprawy klasy sportowej.*

5. Ze wszystkich szkół objętych kontrolą zawodnicy objęci szkoleniem dofinansowanym ze środków FRKF byli powoływani do kadry narodowej. Należy jednak zauważyć spadek liczby powołań do kadry narodowej utrzymujący się w latach objętych kontrolą. W latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) szkoleniem dofinansowanym z FRKF objęto 1.390 uczniów (zawodników) uczęszczających do 18 skontrolowanych SMS. W ww. latach do kadry narodowej (w różnych kategoriach wiekowych) powołano ogółem 647 uczniów (46,5% wszystkich uczniów objętych dofinansowaniem). W poszczególnych latach, tj. w 2013 r., 2014 r. i 2015 r., wskaźnik powołań do kadry narodowej spadał i wynosił odpowiednio: 49%, 47,8% i 42,5%. W poszczególnych szkołach objętych kontrolą wskaźnik uczniów powoływanych do kadry narodowej kształtował się od 14% do 100%. Na przykład:

- *z LO SMS w Olsztynie w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) Polski Związek Kajakowy powołał do kadry narodowej siedmiu (14%) uczniów Liceum (pięciu w 2013 r. i po jednym w latach 2014–2015) spośród 50 objętych dofinansowaniem z FRKF w ww. okresie;*
- *w LO SMS w Zakopanem do kadry narodowej powoływano wszystkich spośród 111 uczniów objętych w latach 2013–2015 szkoleniem dofinansowanym z FRKF w sportach narciarskich.*

6. Spośród 1.390 uczniów objętych w latach 2013–2015 szkoleniem dofinansowanym z FRKF, 257 uczniów (18,5%) ze skontrolowanych szkół wzięło udział w organizowanych w ww. okresie zawodach międzynarodowych np. mistrzostwach świata lub Europy. Spośród 18 szkół objętych kontrolą, uczniowie dwóch⁶² szkół (11,1%) nie brali udziału w zawodach ww. rangi, a uczniowie pozostałych 16 szkół uczestniczyli we współzawodnictwie międzynarodowym z różnym skutkiem. Na przykład:

- spośród 103 uczniów LO SMS w Żyrardowie objętych w latach 2013–2015 dofinansowaniem, łącznie 73 uczniów reprezentowało Polskę w zawodach międzynarodowych tj.: Młodzieżowych Mistrzostwach Europy, Mistrzostwach Świata Juniorów i Mistrzostwach Europy Juniorów. Uczniowie tej szkoły w każdym roku zajmowali miejsca od pierwszego do ósmego w zawodach międzynarodowych. W okresie objętym kontrolą uczniowie zdobyli łącznie dwa złote, 10 srebrnych i 15 brązowych medali mistrzostw Europy i świata;
- spośród 60 uczniów LO SMS w Poznaniu objętych szkoleniem w pływaniu, żaden uczeń tej szkoły w latach 2013–2015 nie brał udziału w Mistrzostwach Europy Juniorów lub Mistrzostwach Świata Juniorów. Natomiast w 2012 r. absolwent tej szkoły zakwalifikował się do: Igrzysk Olimpijskich w Londynie, Mistrzostw Europy w Herling w 2013 r. (Dania), Mistrzostw Europy w Berlinie w 2014 r. oraz Mistrzostw Świata w Kazaniu w 2015 r.

3.3 Finansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo

3.3.1. Ministerstwo Sportu i Turystyki

Minister SiT zorganizował w latach 2013–2015⁶³ system dofinansowania szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej ze środków FRKF.

1. W 2013 r. na zadania związane ze szkoleniem młodzieży uzdolnionej sportowo wydatkowano ze środków FRKF łącznie 101.816 tys. zł, w tym na szkolenie indywidualne 66.133 tys. zł, a na szkolenie grupowe (w publicznych i niepublicznych szkołach mistrzostwa sportowego, OSSM-ach, wojskowych centrach szkolenia sportowego i OSSM LZS) 35.683 tys. zł. W 2014 r. na zadania związane ze szkoleniem indywidualnym i grupowym młodzieży uzdolnionej w SMS i OSSM-ach oraz z przygotowaniem i udziałem reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych, wydatkowano ze środków FRKF kwotę 81.514,4 tys. zł. W 2015 r. (do 30 czerwca) na ww. zadania udzielono dotacji na łączną kwotę 95.512 tys. zł, tj. 90,2% planu wydatków po zmianach (105.919 tys. zł).

2. Na szkolenie grupowe Minister SiT ze środków FRKF udzielił w latach 2013–2015 (do 30 czerwca) dotacji w kwocie łącznej 99.654 tys. zł, w tym na szkolenie w publicznych i niepublicznych SMS kwotę 47.187 tys. zł (w 2013 r. – 17.166 tys. zł, w 2014 r. – 15.751 tys. zł i w 2015 r. – 14.270 tys. zł), co stanowi 16,9% łącznych wydatków (278.842 tys. zł) przeznaczonych na szkolenie indywidualne i grupowe oraz 33% kwoty (99.654 tys. zł) przeznaczonej na szkolenie grupowe (w SMS, NSMS i OSSM). Z analizy wydatków przeznaczonych na szkolenie grupowe wynika, że w latach 2013–2015 spadł poziom wydatków przeznaczanych na szkolenie realizowane w publicznych i niepublicznych SMS. W 2015 r. poziom finansowania tych szkół uległ obniżeniu o 2.896 tys. zł, tj. o 16,9% w stosunku do wydatków poniesionych w 2013 r. Spada również poziom finansowania szkolenia grupowego (w szkołach i ośrodkach). W 2015 r. na szkolenie grupowe zaplanowano wydatki na poziomie 30.662 tys. zł, co stanowi 85,9% wydatków poniesionych w 2013 r. (35.683 tys. zł).

⁶² LO SMS w Poznaniu (pływanie) i XI LO SMS w Gdańsku (pływanie).

⁶³ Do dnia zakończenia kontroli, tj. do 23 listopada 2015 r.

3. W 2013 r. wysokość dofinansowania ze środków FRKF organizacji szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w publicznych i niepublicznych SMS oraz OSSM-ach, realizowanego m.in. przez związki sportowe, wyliczana była w MSiT na „podstawie oceny każdego zawodnika”. Od 2014 r. o wysokości środków przeznaczonych na szkolenie indywidualne i grupowe, przygotowanie i udział reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych decyduje Minister SiT. Od 2015 r. MSiT dokonuje podziału środków pomiędzy poszczególne sporty (PZS-y) „w oparciu o wieloczynnikową analizę tzw. algorytm”. Od 2015 r. o wysokości przyznanego PZS-owi dofinansowania decydują:

- 1) w 56% analiza wyników sportowych w IO, MŚ i ME obejmująca 5-letni okres, w tym wyniki uzyskane podczas dwóch ostatnich IO, a także dorobki medalowe w kategoriach młodzieżowych;
- 2) w 24% priorytety przyjęte przez Ministra SiT;
- 3) w 15% potencjał organizacyjny oceniany na podstawie liczby konkurencji w programie olimpijskim i maksymalnej liczby zawodników niezbędnych do obsadzenia wszystkich konkurencji w programie igrzysk;
- 4) w 5% (w sportach indywidualnych) zasięg sportu mierzony liczbą licencji zawodniczych, trenerskich i klubowych.

4. Z analizy dokumentacji dotyczącej udzielania w latach 2013–2015 dotacji na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo wynika, że Minister SiT zawierał umowy z PZS na dofinansowanie szkolenia młodzieży po upływie od trzech do sześciu miesięcy od 1 stycznia danego roku. Przyczyną powyższego była opieszałość PZS w dopełnianiu podstawowych formalności. Przekazywanie przez MSiT środków przeznaczonych na szkolenie młodzieży odbywało się po podpisaniu umowy z PZS. NIK zauważa, że zawieranie umów na dofinansowanie szkolenia, a tym samym przekazywanie środków na szkolenie z kilkumiesięcznym opóźnieniem, może mieć negatywny wpływ na przebieg realizacji programów szkoleniowych.

3.3.2. Polskie związki sportowe

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli PZS objęte kontrolą prawidłowo gospodarowały środkami FRKF przeznaczonymi na szkolenie młodzieży uzdolnionej w SMS. Jednak nie wszystkie związki opracowały kryteria podziału⁶⁴ środków otrzymanych z FRKF przeznaczonych na szkolenie młodzieży uzdolnionej.

1. Pięć związków⁶⁵ objętych kontrolą przyjęło na lata 2014–2015 kryteria podziału środków FRKF przeznaczonych na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo (grupowe i indywidualne). W przypadku jednego związku⁶⁶ o podziale środków decydował Zarząd w drodze uchwał, zatwierdzając kwoty dofinansowania zaproponowane przez wiceprezesa Zarządu. Zasady podziału środków jak i proporcje podziału środków na poszczególne formy szkolenia zostały przez poszczególne związki uregulowane w różnym stopniu szczegółowości. Na przykład:

- w Polskim Związku Pływackim, w przypadku szkolenia indywidualnego, jako kryterium przyjęto zabezpieczenie pełnego programu szkoleniowo-sportowego przygotowującego do startu w głównych imprezach międzynarodowych oraz podział zawodników zakwalifikowanych do kadry narodowej juniorów. W szkoleniu grupowym za kryterium podziału przyjęto punktację za wyniki sportowe SMS z roku poprzedniego oraz ilość zawodników zakwalifikowanych do kadry narodowej juniorów;

⁶⁴ Obowiązek opracowania kryteriów podziału środków otrzymanych w ramach dofinansowania z FRKF został określony w pkt 7 cz. I zał. do decyzji nr 14 Ministra SiT z dnia 12 listopada 2013 r. oraz w pkt 2 ppkt 15 cz. XI zał. do decyzji nr 14 Ministra SiT z dnia 5 grudnia 2014 r.

⁶⁵ Polski Związek Biathlonu, Polski Związek Narciarski, Polski Związek Pływacki, Polski Związek Kajakowy, Polski Związek Kolarski.

⁶⁶ Polski Związek Żeglarski.

- w uchwale Zarządu Polskiego Związku Kajakowego w sprawie kryteriów podziału na szkolenie w SMS, ustalono, że przy podziale środków należy uwzględnić m.in.: poziom sportowy zawodników, liczbę zawodników zamiejscowych biorących udział w szkoleniu centralnym w minionym sezonie, a także liczbę zawodników uczestniczących w zawodach mistrzowskich i międzynarodowych oraz medale zdobyte w minionym sezonie.

2. Ponad połowa (53,7%) wszystkich wydatków została poniesiona w latach 2013–2014 na szkolenie indywidualne, a 46,3% wydatków na szkolenie grupowe. W stosunku do 2013 r., w roku 2014, trzy związki sportowe⁶⁷ zwiększyły wydatki na szkolenie grupowe (w stosunku do wydatków na szkolenie indywidualne), a jeden związek⁶⁸ zmniejszył wydatki. Według planu wydatków na 2015 r. dwa⁶⁹ związki sportowe zaplanowały większe niż w 2013 r. wydatki na szkolenie grupowe, a dwa⁷⁰ związki sportowe zaplanowały niższe wydatki na szkolenie grupowe zawodników. Na przykład:

- Polski Związek Pływacki w 2013 r. na szkolenie indywidualne zawodników przeznaczył 61% wszystkich wydatków, a na szkolenie grupowe 38,9%. W 2014 r. wydatki na szkolenie grupowe stanowiły 73,4% wydatków na szkolenie młodzieży uzdolnionej (indywidualne i grupowe). Na 2015 r. Związek zaplanował na szkolenie grupowe wydatkowanie kwoty 7.313,3 tys. zł, która stanowi 74,4% wszystkich wydatków związanych ze szkoleniem grupowym i indywidualnym młodzieży uzdolnionej sportowo na ten rok;
- Polski Związek Kajakowy w latach 2013, 2014 i 2015 utrzymał proporcje wydatkowania środków na szkolenie indywidualne i grupowe młodzieży, przeznaczając na szkolenie indywidualne odpowiednio: 73,7%, 72,0% i 78,4% środków, a na grupowe 26,3%, 28,0% i 21,6% wszystkich środków;
- Polski Związek Żeglarski w 2013 r. na szkolenie grupowe przeznaczył 1.166,1 tys. zł. W 2014 r. na szkolenie grupowe przeznaczył 220 tys. zł, tj. 5,1% wszystkich środków (w kwocie 4.276,1 tys. zł) wydatkowanych na szkolenie młodzieży. Na 2015 r. Związek ten zaplanował na szkolenie młodzieży wydatki w kwocie 5.178,1 tys. zł, w tym na szkolenie grupowe kwotę 220 tys. zł, tj. 4,2% planowanych wydatków na szkolenie młodzieży uzdolnionej w ww. roku.

3. W SMS w latach 2013–2015 (do 30 czerwca) na szkolenie grupowe młodzieży skontrolowane PZS wydatkowały łącznie 38.114,3 tys. zł, w tym w 2013 r. – 12.121,8 tys. zł, w 2014 – 14.906,4 tys. zł oraz 11.086,1 tys. zł w 2015 r. Z kwoty 38.114,3 tys. zł ponad połowa środków, tj. 56,7% pochodziła z dotacji FRKF, a 43,3% z budżetów jst oraz środków własnych związków. W stosunku do 2013 r. wydatki w 2014 r. były większe o 18,7%. W 2014 r. zwiększyła się również kwota środków z FRKF (o 13,5%) i kwota środków z jednostek samorządu terytorialnego (o 32,7%). Spośród pięciu związków – trzy przeznaczyły na szkolenie w SMS wyższe kwoty z FRKF, a dwa niższe niż w 2013 r. W 2014 r. cztery związki⁷¹ wydatkowały na szkolenie prowadzone w SMS środki większe niż w 2013 r. Na przykład:

- Polski Związek Pływacki w 2013 r. wydatkował na szkolenie w SMS 2.932,5 tys. zł (1.367,9 tys. zł z FRKF i 1.564,6 tys. zł z innych źródeł). W 2014 r. wydatkował 5.695,3 tys. zł (2.389 tys. zł z FRKF i 3.306,3 tys. zł z innych źródeł), tj. o 94,2% więcej niż w 2013 r.;
- Polski Związek Biathlonu w 2014 r. na szkolenie w SMS poniósł mniejsze wydatki niż w 2013 r. o 19%.

4. W latach 2013–2015 (do 30 czerwca) przeciętny koszt szkolenia jednego zawodnika w SMS wyniósł 17,8 tys. zł. W 2013 r. przeciętny koszt wyszkolenia jednego zawodnika w sportach objętych kontrolą wyniósł 17,9 tys. zł, a w 2014 r. 19,1 tys. zł, tj. wzrósł o 6,7%. W zależności od specyfiki danego sportu koszt wyszkolenia jednego zawodnika różnił się i wynosił w roku 2014 od 16,5 tys. zł do 23,6 tys. zł. Na przykład:

⁶⁷ Polski Związek Pływacki, Polski Związek Kajakowy, Polski Związek Biathlonu.

⁶⁸ Polski Związek Żeglarski.

⁶⁹ Polski Związek Pływacki i Polski Związek Biathlonu.

⁷⁰ Polski Związek Żeglarski, Polski Związek Kajakowy.

⁷¹ Oprócz Polskiego Związku Kolarskiego, który w latach 2013–2014 nie otrzymywał dofinansowania do szkolenia w SMS.

- w 2013 r. na szkolenie jednego zawodnika objętego szkoleniem w pływaniu Polski Związek Pływacki wydatkował 11,3 tys. zł. W roku 2014 – związek ten wydatkował 16,5 tys. zł (wzrost o 46%). Ze środków FRKF wydatkowano na jednego zawodnika 5,25 tys. zł w 2013 r. i 6,9 tys. zł w 2014 r., tj. o 31% więcej niż w 2013 r.;
- Polski Związek Narciarski na wyszkolenie jednego zawodnika wydatkował w 2013 r. przeciętnie 23,9 tys. zł (18,4 tys. zł z FRKF i 5,5 tys. zł z innych źródeł). W 2014 r. na jednego zawodnika wydatkowano przeciętnie 22,8 tys. zł, w tym ze środków FRKF 16,5 tys. zł, a z innych źródeł 6,3 tys. zł.

5. Z sześciu związków sportowych objętych kontrolą, jeden związek⁷² współfinansował ze środków własnych szkolenie zawodników prowadzone w SMS (w 2013 r. – 5,3% całości wydatków, w 2014 r. – 0,2%, a do 30 czerwca w 2015 r. – 8% całości wydatków). Pozostałe związki nie współfinansowały z własnych środków szkolenia w SMS, co oznacza, że ciężar finansowania szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej spoczywa przede wszystkim na Ministrze SiT oraz organach prowadzących szkoły.

6. Spośród sześciu związków objętych kontrolą, tylko jeden⁷³ przeprowadził na miejscu kontrolę prawidłowości wydatkowania przez SMS środków przeznaczonych na szkolenie sportowe. Zdaniem NIK, nadzór PZS nad wydatkowaniem środków przeznaczonych na szkolenie młodzieży jest nieskuteczny, albowiem związki na etapie realizacji szkolenia młodzieży nie posiadały zapewnienia, że środki publiczne zostały faktycznie wydatkowane i posłużyły do realizacji celów programów dofinansowania, tj. stworzenia zawodnikom (uczniom) optymalnych warunków szkolenia i możliwości podnoszenia poziomu sportowego.

3.3.3. Szkoły mistrzostwa sportowego

Co piąta skontrolowana szkoła (22,2%) niezgodnie z zasadami ustalonymi przez Ministra SiT wydatkowała lub rozliczyła środki FRKF przeznaczone na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo.

1. We wszystkich 18 szkołach objętych kontrolą, środki przeznaczone na szkolenie młodzieży zostały wydatkowane w wysokościach i terminach wynikających z zawartych porozumień. W ramach podpisanych porozumień szkoły objęte kontrolą wydatkowały w latach 2013–2015 (do 30 czerwca) kwotę 30.695 tys. zł, w tym: 19.670,5 tys. zł (64,1%) pochodzących z budżetu jst, a 11.025 tys. zł (35,9%) ze środków pochodzących z FRKF. W 14 szkołach (77,8%) udział środków jst w finansowaniu szkolenia sportowego młodzieży był wyższy niż udział środków pochodzących z FRKF, a w czterech szkołach, środki z FRKF były wyższe niż środki pochodzące z jst. Na przykład:

- na szkolenie biathlonistów w LO SMS w Szklarskiej Porębie w latach 2013–2015 (do 30 czerwca) wydatkowano łącznie 2.074,9 tys. zł, w tym: 1.827,6 tys. zł (88,1%) z budżetu jst, a 247,3 tys. zł (11,9%) ze środków FRKF przekazanych przez Polski Związek Biathlonu;
- na szkolenie sportowe w LO SMS „Baza” w Mrągowie wydatkowano w latach 2013–2015 (do 30 czerwca) łącznie 1.133,6 tys. zł, w tym: 545,8 tys. zł (48,1%) z budżetu Powiatu Mrągowskiego, a 587,8 tys. zł z FRKF przekazanych przez Polski Związek Żeglarski.

2. W latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) na funkcjonowanie SMS objętych kontrolą organy prowadzące szkoły przekazały środki w wysokości łącznej 121.815,3 tys. zł, w tym: 106.197,1 tys. zł (87,2%) ze środków własnych jst, a 15.618,2 tys. zł (12,8%) przekazały PZS ze środków FRKF. Udział środków pochodzących z FRKF w finansowaniu szkolenia młodzieży uzdolnionej kształtował się w poszczególnych szkołach od 2,5% do 57% przekazanych środków. Na przykład:

⁷² Polski Związek Biathlonu.

⁷³ Polski Związek Biathlonu.

- w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) Miasto Gdańsk przekazało na działalność LO SMS i XII LO w Gdańsku środki w wysokości 15.158,2 tys. zł, w tym: 14.775,1 tys. zł (97,5 %) pochodziło z budżetu Miasta Gdańska, a 383,1 tys. zł (2,5%) pochodziło ze dotacji FRKF przekazanych przez Polski Związek Pływacki oraz Polski Związek Gimnastyczny;
- na szkolenie młodzieży uzdolnionej w kajakarstwie prowadzone w LO SMS w Wałczu, Powiat Wałecki przekazał w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia) łącznie kwotę 1.544,5 tys. zł, w tym: 664,7 tys. zł (43%) pochodziło z budżetu powiatu, a 879,8 tys. zł (57%) ze środków FRKF.

3. W czterech szkołach⁷⁴ (22,2%) stwierdzono niedochowanie zasad wydatkowania lub rozliczania otrzymanych w ramach porozumień środków. Na przykład:

- LO SMS w Olsztynie w rozliczeniach za lata 2013 i 2014 wykazało zakup sprzętu sportowego i ubrań o wartości odpowiednio: 1,7 tys. zł i 13,8 tys. zł, pomimo że szkoła nie wydatkowała środków na ten cel i nie wynikały one z prowadzonej ewidencji księgowej (ww. zakupów dokonywał Polski Związek Kajakowy). Szkoła nie przekazała do Polskiego Związku Kajakowego rozliczenia częściowego realizacji zadania (za okres od 1 lipca do 30 listopada 2014 r.). Ponadto, spośród 275 dowodów księgowych dokumentujących wydatki poniesione z FRKF, na 56 (20,4%) z nich nie umieszczono opisu informującego, iż wydatek był poniesiony ze środków FRKF;
- w LO SMS w Gdańsku w 2014 r. ze środków FRKF wydatkowano kwotę 2.139,81 zł na udział w Grand Prix – Puchar Polski w Łodzi trenera oraz trzech zawodników nieposiadających minimum II klasy sportowej zgodnej z regulaminem Polskiego Związku Pływackiego. Ponadto w dokumentacji rozliczeniowej przekazanej do Polskiego Związku Pływackiego wykazano, że w ww. wydarzeniu udział wzięło pięciu innych uczniów, którzy faktycznie tam nie byli.

4. W latach 2013, 2014 i 2015 wysokość subwencji oświatowej przypadającej na jednego ucznia liceum ogólnokształcącego (ogólnodostępnego) kształtowała się na poziomie 5,2 tys. zł, a wysokość subwencji oświatowej przypadającej na jednego ucznia liceum mistrzostwa sportowego kształtowała się na poziomie 10,7 tys. zł. Średnia kwota środków pochodzących z FRKF i wydatkowanych na szkolenie sportowe jednego zawodnika wyniosła w 2013 r. – 8,6 tys. zł, a w 2014 r. – 9,5 tys. zł. Kwoty środków z FRKF wydatkowane na jednego ucznia przez poszczególne szkoły wynosiły od 3,8 tys. zł do 18,5 tys. zł. Na przykład:

- w LO SMS w Poznaniu na jednego ucznia objętego szkoleniem w pływaniu w 2013 r. ze środków FRKF wydatkowano przeciętnie 3,8 tys. zł, a w 2014 r. 5 tys. zł. W LO SMS w Zielonej Górze na szkolenie jednego zawodnika w pływaniu ze środków FRKF wydatkowano odpowiednio: 18,5 tys. zł i 20,5 tys. zł.

5. Wydatki bieżące ponoszone przez skontrolowane szkoły na szkolenie jednego ucznia w liceum ogólnokształcącym dwukrotnie przewyższają środki subwencji oświatowej przekazanej na szkolenie jednego ucznia w szkołach ponadgimnazjalnych. Oszacowane w trakcie kontroli wydatki bieżące poniesione na kształcenie jednego ucznia liceum mistrzostwa sportowego wyniosły średnio w latach 2013–2014 odpowiednio: 23,1 tys. zł i 23,3 tys. zł. W poszczególnych szkołach objętych kontrolą wydatki te wynosiły np.: w 2013 r. od 9,6 tys. zł do 35,8 tys. zł rocznie na jednego ucznia. Na przykład:

- w 2013 r. w LO SMS we Wrocławiu na edukację i szkolenie jednego ucznia w pływaniu poniesiono wydatki bieżące w wysokości 9,6 tys. zł, a w 2014 r. w wysokości 14,6 tys. zł. W VII LO SMS w Zielonej Górze wydatki bieżące na jednego ucznia w pływaniu w latach 2013, 2014 wyniosły po 35,8 tys. zł.

⁷⁴ LO SMS w Olsztynie (pływanie), LO SMS w Czechowicach-Dziedzicach (kajakarstwo), LO SMS w Gdańsku (pływanie), LO SMS w Dusznikach-Zdroju (biathlon).

W wyniku kontroli NIK skierowała 25 wystąpień pokontrolnych.

W wystąpieniu pokontrolnym do Ministra SiT, NIK pozytywnie oceniła zapewnienie dofinansowania do szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej. W ocenie NIK nie zapewniono prawidłowego naboru młodzieży uzdolnionej sportowo, właściwej organizacji przebiegu szkolenia oraz efektywnego wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na szkolenie młodzieży uzdolnionej w szkołach mistrzostwa sportowego. W ocenie NIK opracowane przez PZS kryteria naboru były formułowane zbyt ogólnikowo i nie gwarantowały naboru uczniów (zawodników) o wysokim potencjale sportowym. Prawidłowej organizacji systemu szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej nie sprzyjało również niezapewnienie przez Ministra SiT ustalenia przez PZS prób sprawności fizycznej. Zdaniem NIK odstąpienie przez Ministra SiT od wymogu opracowania przez polskie związki sportowe we współpracy ze SMS wieloletnich programów szkolenia sportowego powoduje niejednorodność przebiegu szkolenia. NIK zwróciła uwagę na ograniczoną współpracę Ministra SiT oraz Ministra EN w obszarze organizacji jednostek systemu oświaty oraz na ogólnikowe określanie przez związki sportowe we wnioskach o dofinansowanie planowanych do osiągnięcia efektów rzeczowych zadania publicznego.

W wystąpieniu pokontrolnym do Ministra SiT NIK sformułowała pięć wniosków pokontrolnych:

1. doprowadzenie do ustalenia przez polskie związki sportowe prób sprawności fizycznej, będących jednym z ustawowych kryteriów naboru uczniów (zawodników) do publicznych szkół sportowych, szkół mistrzostwa sportowego i oddziałów sportowych;
2. podjęcie współpracy z Ministrem Edukacji Narodowej w zakresie wypracowania wspólnej koncepcji funkcjonowania oddziałów sportowych, szkół sportowych i szkół mistrzostwa sportowego;
3. zapewnienie opracowania przez polskie związki sportowe we współpracy ze szkołami mistrzostwa sportowego wieloletnich programów szkolenia sportowego dla poszczególnych sportów;
4. wprowadzenie we wnioskach o dofinansowanie zadań związanych ze szkoleniem sportowym młodzieży uzdolnionej, wymogu podania przez wnioskodawców kryteriów naboru uczniów (zawodników) do szkolenia grupowego;
5. rozważenie wprowadzenia procedury umożliwiającej dokonanie weryfikacji założonych we wnioskach o dofinansowanie efektów rzeczowych szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w sposób umożliwiający dokonanie oceny, jakie konkretne i mierzalne efekty rzeczowe zostały zaplanowane, a następnie jakie efekty rzeczowe uzyskano dzięki zaangażowaniu środków publicznych.

W dniu 22 lutego 2016 r. (nr BG/091/6/216/2/11660) Sekretarz Stanu z upoważnienia Ministra SiT zgłosił pięć zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego NIK. Kolegium Najwyższej Izby Kontroli rozpatrzyło zastrzeżenia zgłoszone do wystąpienia pokontrolnego NIK na posiedzeniu w dniu 27 kwietnia 2016 r. i podjęło w tej sprawie stosowną uchwałę (Nr 18/2016).

Zastrzeżenie nr 1 dotyczyło fragmentu uzasadnienia oceny ogólnej, w którym NIK stwierdziła, że w 2015 r. poziom finansowania SMS uległ obniżeniu o 16,9% w stosunku do wydatków poniesionych w 2013 r. W ocenie NIK wynika to z przekazania w 2014 r. PZS-om kompetencji do podziału środków przeznaczonych na szkolenie grupowe lub indywidualne. Utrzymująca się tendencja zmniejszania środków przeznaczanych na szkolenie grupowe stwarza ryzyko niezrealizowania celów programów dofinansowania, tj. stworzenia zawodnikom optymalnych warunków szkolenia, możliwości podnoszenia poziomu sportowego oraz przygotowania do reprezentowania kraju w międzynarodowych zawodach sportowych.

W uzasadnieniu zastrzeżenia Minister podał, że w latach 2013–2015 następował proces zmian w systemie szkolenia młodzieży uzdolnionej, zmierzający w kierunku stopniowego przekazywania pełnej odpowiedzialności za realizację i nadzór nad systemem szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo PZS, pozostawiając do ich wyłącznej decyzji, wybór najlepszych – najbardziej skutecznych w ocenie PZS – form realizacji szkolenia sportowego młodzieży, spójny z opracowaną przez specjalistów i przyjętą przez władze PZS, strategią rozwoju danego sportu, również w zakresie określenia proporcji podziału środków przeznaczonych na szkolenie „indywidualne” i „grupowe” (SMS, NSMS, OSSM). Według Ministra, przyjęte przez PZS rozwiązania spowodowały – stwierdzone we fragmentach uzasadnienia oceny ogólnej – przesunięcia środków, jak i tendencji ilościowych szkolonych zawodników, w kierunku preferowanego przez PZS szkolenia „indywidualnego”. Zdaniem Ministra trudno jest na obecnym etapie nieugruntowanych tendencji dokonywanych zmian jednoznacznie ustalić, czy oceniony na podstawie działań kontrolnych NIK – jako częściej wybierany i „mocniej” finansowany – przyjęty przez PZS kierunek realizacji szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo jest słuszny i czy przyniesie w przyszłości oczekiwane efekty. Ponadto Minister wskazał, iż uczniowie SMS w 2015 r. zdobyli 44,25% wszystkich medali (50 z ogólnej liczby 113 medali mistrzostw świata i mistrzostw Europy) zdobytych przez zawodników reprezentacji w kategorii juniora młodszego, juniora i młodzieżowca. Pozostałe 65 medali zdobyli zawodnicy szkoleni w systemie „indywidualnym” i zdaniem Ministra, patrząc na problem całościowo, na podstawie ww. proporcji można wyciągnąć ogólny wniosek, że PZS prawidłowo rozdzieliły środki na formy szkolenia „indywidualnego” i „grupowego”. Nie było więc niewłaściwe przekazanie im pełnych kompetencji w tym zakresie, ponieważ nie stwarzało to zagrożenia niezrealizowania celów programu szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo.

Kolegium Najwyższej Izby Kontroli oddaliło zastrzeżenie.

Kolegium NIK nie podzieliło stanowiska Ministra, że sformułowanie NIK w ocenie ogólnej, dotyczącej ryzyka niezrealizowania celu programów dofinansowania, stanowiło ocenę przekazania w 2014 r. PZS kompetencji do podziału środków na szkolenie grupowe i indywidualne, gdyż we fragmencie będącym przedmiotem zastrzeżenia nie dokonano oceny, czy tendencja zmniejszania środków na szkolenie grupowe jest słuszna i jakie przyniesie w przyszłości efekty. NIK wskazała jedynie na pewne ryzyko, które wiąże się z utrzymaniem takiej tendencji, a mianowicie na ryzyko niezrealizowania celu programu dofinansowania szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej, tj. stworzenia zawodnikom optymalnych warunków szkolenia, możliwości podnoszenia poziomu sportowego oraz przygotowania do reprezentowania kraju w międzynarodowych zawodach sportowych. Bezsporne jest, że utrzymywanie w dłuższej perspektywie czasowej obecnego poziomu finansowania młodzieży uzdolnionej może mieć negatywny wpływ na osiągnięcie założonego celu, gdyż z pewnością nie spowoduje stworzenia najlepszych z możliwych warunków szkolenia młodzieży uzdolnionej, a co za tym idzie nie wpłynie na podniesienie poziomu sortowego zawodników.

Zastrzeżenie nr 2 dotyczyło fragmentu oceny ogólnej, w którym NIK stwierdziła, że „jako niezadowolające ocenia efekty szkolenia sportowego dofinansowanego ze środków FRKF. Spośród 24 PZS, które otrzymały dofinansowanie do szkolenia prowadzonego w szkołach mistrzostwa sportowego, w 45,8% sportów uczniowie nie zdobywali medali na rozegranych w latach 2013–2015 (do 30 października) mistrzostwach świata lub Europy. Dofinansowaniem szkolenia sportowego objęto w ww. okresie (w publicznych i niepublicznych szkołach mistrzostwa sportowego) 4.717 uczniów. Spośród wszystkich uczniów objętych szkoleniem w grach zespołowych, reprezentanci

trzech sportów (568 uczniów) nie zdobyli żadnego medalu na mistrzostwach świata lub Europy. Spośród uczniów objętych szkoleniem w sportach indywidualnych, reprezentanci ośmiu sportów (151 uczniów) również nie zdobywali medali na mistrzostwach świata lub Europy. W zastrzeżeniu Minister podniósł, że biorąc pod uwagę liczbę medali zdobytych przez zawodników – uczniów szkół mistrzostwa sportowego tylko w 2015 r., która wyniosła łącznie 44,25% wszystkich medali (50 z ogólnej liczby 113 medali MŚ i ME) zdobytych przez zawodników reprezentacji Polski w kategoriach młodzieżowych oraz fakt, że poziom finansowania szkolenia „indywidualnego” wyraźnie przewyższał poziom finansowania szkolenia „grupowego”, w tym również w szkołach mistrzostwa sportowego (w 2015 roku o 16,9% mniej niż w 2013 roku), dokonanie jednoznacznej negatywnej oceny szkolenia w szkołach mistrzostwa sportowego jako niezadawalających, może budzić wątpliwości.

Kolegium Najwyższej Izby Kontroli oddaliło zastrzeżenie.

Kolegium NIK zwróciło uwagę, że przesłanką uzasadniającą przez NIK kryterium oceny efektywności dofinansowanego z FRKF szkolenia młodzieży na podstawie liczby medali zdobytych przez uczniów SMS na mistrzostwach świata i Europy w latach 2013–2015 (do 30 października) był fakt, że w 2014 r. jednym z kryteriów przyznawania PZS dofinansowania na szkolenie młodzieży, była liczba miejsc 1–3 w kategorii młodzieżowca, juniora i juniora młodszego w ostatnich mistrzostwach świata i Europy. Natomiast w 2015 r. kryterium takim m.in. była liczba medali zdobytych w ostatnich mistrzostwach świata i Europy, w kategorii młodzików, juniorów i kadetów w latach 2010–2014. Z powyższych zasad wynika więc, że o wysokości przyznanego PZS dofinansowania decydowała m.in. liczba medali zdobytych przez młodzież w zawodach międzynarodowych ww. rangi. Należy mieć również na uwadze, że zakładane cele oraz rezultaty przebiegu szkolenia młodzieży, określane w umowach o dofinansowanie, były ogólnikowe (np. „podniesienie poziomu sprawności wszechstronnej, ukierunkowanej i wszechstronnej, uzyskanie wyższej klasy sportowej, realizacja założonych planów”), przez co nie ma możliwości dokonania oceny, jakie konkretne i mierzalne efekty rzeczowe zostały uzyskane dzięki zaangażowaniu środków publicznych. W związku z powyższym NIK uznała, że wymiernym kryterium oceny efektywności szkolenia będzie stosowana przez MSiT jedna z zasad podziału środków na dofinansowanie szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej, a mianowicie liczba zdobytych medali. Kolegium NIK zauważyło, że kryterium powyższe jest w znacznej mierze uproszczone.

Zastrzeżenie nr 3 dotyczyło oceny ogólnej, w którym NIK stwierdziła, że „nie zapewniono prawidłowego naboru młodzieży uzdolnionej sportowo, właściwej organizacji przebiegu szkolenia oraz efektywnego wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na szkolenie młodzieży uzdolnionej w szkołach mistrzostwa sportowego”.

Kolegium Najwyższej Izby Kontroli oddaliło zastrzeżenie.

Kolegium NIK zauważyło, że ocena niezapewnienia prawidłowego naboru młodzieży uzdolnionej sportowo, właściwej organizacji przebiegu szkolenia oraz efektywnego wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na szkolenie młodzieży uzdolnionej w SMS została sformułowana na podstawie niekwestionowanych przez Ministra uwag dotyczących badanej działalności. W kwestii naboru, Kolegium zwróciło uwagę, że wprowadzony przez Ministra (w programach dofinansowania młodzieży uzdolnionej przyjętych na lata 2014–2015) wymóg związany z opracowaniem przez PZS „kryteriów naboru” uczniów do SMS odnosi się do materii uregulowanej ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, ze zm.) oraz ustawą z dnia 6 grudnia 2013 r.

o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 7, ze zm.). Zgodnie z art. 20 h ustawy o systemie oświaty w zakresie rekrutacji PZS właściwy dla danego sportu, w którym jest prowadzone szkolenie sportowe w danej szkole ustala warunki prób sprawności fizycznej. Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw PZS współpracujący z daną SMS w postępowaniu rekrutacyjnym zatwierdza próby sprawności fizycznej. Z powyższego wynika, że rola PZS w procesie rekrutacji do SMS została ograniczona do ustalenia i zatwierdzenia prób sprawności fizycznej. Z cytowanych regulacji ustawowych nie wynika natomiast uprawnienie do opracowania „kryteriów naboru”. Skutkiem wprowadzenia przez Ministra takiego wymogu, związanego z opracowaniem przez PZS „kryteriów naboru” jest niespójność postanowień programów dofinansowania szkolenia młodzieży uzdolnionej przyjętych na lata 2014–2015 z obowiązującymi regulacjami w tym zakresie. Z jednej strony SMS zobowiązane były bowiem do stosowania zasad naboru wynikających z ww. ustaw, a z drugiej strony zostały zobowiązane do stosowania kryteriów naboru ustalonych przez PZS. Ponadto, nie zapewniono ustalenia przez PZS prób sprawności fizycznej niezbędnych podczas rekrutacji uczniów do oddziałów sportowych, szkół sportowych i SMS w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2016/2017. Zdaniem Kolegium, w zakresie organizacji szkolenia, zasadnicze znaczenie ma nieopracowanie przez PZS, we współpracy ze szkołami, wieloletnich programów szkolenia sportowego dla poszczególnych sportów, podczas gdy zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1129), szkolenie sportowe prowadzone jest w ramach zajęć sportowych według programów szkolenia sportowego opracowanych dla poszczególnych sportów. Ponadto, kolegium NIK zauważyło, że w zakresie efektywnego wykorzystania środków publicznych na szkolenie sportowe młodzieży uzdolnionej, określenie zakładanych rezultatów (efektów rzeczowych) szkolenia sportowego dofinansowanego ze środków publicznych w sposób ogólnikowy nie pozwala na dokonanie weryfikacji, czy i jakie rezultaty zostały osiągnięte dzięki zaangażowaniu środków publicznych. W sytuacji, w której nie można stwierdzić jakie konkretne i mierzalne efekty szkolenia sportowego dofinansowanego ze środków publicznych zostały osiągnięte, nie można również stwierdzić, że środki publiczne na szkolenie sportowe młodzieży uzdolnionej zostały wydatkowane w sposób efektywny.

Zastrzeżenie nr 4 dotyczyło fragmentu oceny ogólnej, w którym NIK „negatywnie ocenia zawierania przez Ministra umów o dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej, pomimo niezatwierdzenia przez Departament Sportu Wyczynowego MSiT kryteriów naboru uczniów (zawodników) do szkolenia grupowego opracowanych przez PZS.

Kolegium Najwyższej Izby Kontroli uwzględniło zastrzeżenie w części.

Z ustaleń kontroli wynika jednoznacznie wynika, że DSW MSiT nie zatwierdzał w latach 2014–2015 kryteriów naboru zawodników do szkolenia w SMS opracowanych przez PZS. Zdaniem Kolegium NIK nie można zgodzić się stanowiskiem Ministra, że działania Zespołu Sportu Młodzieżowego (dalej: „Zespół”) funkcjonującego w wyodrębnionym pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym Instytucie Sportu mogły być traktowane jako działania w imieniu Ministra. Zespół ten wyrażał jedynie swoją opinię w sprawie opracowanych przez PZS kryteriów naboru, natomiast kompetencją Ministra pozostawało zatwierdzenie tych kryteriów. Kolegium NIK dostrzegając, że Minister posiadał wiedzę w zakresie kryteriów naboru stwierdziło, że nieprawidłowość miała charakter wyłącznie formalny. Zdaniem Kolegium, skoro kryteria naboru nie były elementem

naboru ani wniosków o dofinansowanie, ani umów o dofinansowanie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo to nie można przyjąć, że zawarcie umów stanowiło jednocześnie ich zatwierdzenie. Biorąc powyższe pod uwagę, Kolegium stwierdziło, że fragment oceny ogólnej będący przedmiotem zastrzeżenia powinien odnosić się nie tyle do samego zawarcia przez Ministra umów o dofinansowanie szkolenia, lecz do faktu ich wykonania, pomimo braku formalnego aktu zatwierdzania przez DSW kryteriów naborowych opracowanych przez PZS.

Zastrzeżenie nr 5 dotyczyło oceny fragmentu oceny ogólnej, w którym NIK stwierdziła, że w opinii Instytutu Sportu kryteria (naboru uczniów – zawodników do szkolenia grupowego opracowane przez PZS) „nie zapewniały naboru zawodników o wysokim potencjale sportowym”.

Kolegium Najwyższej Izby Kontroli oddaliło zastrzeżenia.

NIK ustaliła, że w 2015 r. Zespół Sportu Młodzieżowego Instytutu Sportu w Warszawie przeprowadził konsultacje z 35 związkami sportowymi. W wyniku tych konsultacji Zespół opracował sprawozdanie. Po analizie kryteriów naborowych uczniów do SMS, w ww. sprawozdaniu Instytut Sportu wskazał: „Zdaniem Zespołu przedstawione sposoby rekrutacji do szkół nie gwarantują naboru zawodników o wysokim potencjale sportowym”. Kolegium NIK zwróciło uwagę, że zawarte w ocenie ogólnej stwierdzenie wynika wprost ze sprawozdania Zespołu z przeprowadzonych konsultacji. Zdaniem Kolegium, Instytut Sportu był jednostką organizacyjną właściwą do wydania opinii w przedmiocie kryteriów naboru do SMS.

Do sześciu polskich związków sportowych objętych kontrolą skierowano łącznie 18 wniosków pokontrolnych. Wnioskowano m.in. o:

- obejmowanie szkoleniem ze środków FRKF zawodników posiadających minimum II klasę sportową, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach uzyskiwanie zgody Ministra SiT na odstępianie od tego wymogu;
- opracowanie kryteriów podziału środków otrzymanych w ramach dofinansowania z FRKF;
- rozważenie możliwości dokonywania analiz sukcesów/porażek zawodników objętych szkoleniem w SMS i wykorzystania ich do doskonalenia procesu szkolenia oraz zwiększenia efektywności szkolenia;
- ustalenie kryteriów przyjmowania uczniów do I klas SMS zgodnych z przepisami ustawy o systemie oświaty i uwzględniających opinie Zespołu Sportu Młodzieżowego Instytutu Sportu, a następnie uzgodnienie ich z MSiT;
- podjęcie działań w celu zapewnienia rzetelności danych przekazywanych do MSiT w sprawozdaniach z realizacji zadań w ramach szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo.

Do wystąpień pokontrolnych skierowanych do PZS nie zgłoszono zastrzeżeń.

Według stanu na dzień 15 czerwca 2016 r. spośród 18 wniosków pokontrolnych pięć zostało zrealizowanych, 11 było w trakcie realizacji, a dwa wnioski nie zostały zrealizowane.

Do dyrektorów 18 SMS objętych kontrolą skierowano łącznie 29 wniosków pokontrolnych. Wnioskowano m.in. o:

- przyjmowanie do SMS kandydatów spełniających wszystkie ustawowe kryteria naboru;
- ustalenie we współpracy ze związkiem sportowym prób sprawności fizycznej;
- podjęcie działań mających na celu poprawę efektów realizacji przez uczniów zadań szkoleniowo-startowych;

- dostosowanie statutu szkoły w zakresie postępowania rekrutacyjnego do wymogów ustawy o systemie oświaty;
- podjęcie działań mających na celu zapewnienie, aby środki z FRKF przeznaczone były na szkolenie wyłącznie uczniów spełniających kryteria określone przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej;
- podjęcie działań w celu zintensyfikowania współpracy z polskim związkiem sportowym w zakresie wspierania szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo.

Do wystąpień pokontrolnych skierowanych do dyrektorów szkół objętych kontrolą nie zgłoszono zastrzeżeń.

Według stanu na dzień 19 maja 2016 r. spośród 29 wniosków pokontrolnych – 12 zostało zrealizowanych, 14 było w trakcie realizacji, a trzech wniosków nie zrealizowano.

Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Charakterystyka stanu prawnego

1. Zasady uprawiania i organizowania sportu.

Zasady uprawiania i organizowania sportu zostały określone w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie⁷⁵. Zgodnie z art. 7 ust. 1 tej ustawy w celu organizowania i prowadzenia współzawodnictwa w danym sporcie może być utworzony PZS. Utworzenie PZS przez związek sportowy wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw kultury fizycznej (art. 7 ust. 2 ustawy o sporcie). Nadzór nad działalnością PZS sprawuje minister właściwy do spraw kultury fizycznej (art. 16 ust. 1). Nadzorem tym nie są objęte decyzje dyscyplinarne i regulaminowe władz polskich związków sportowych związane z organizacją i przebiegiem współzawodnictwa sportowego (art. 16 ust. 2 ustawy o sporcie). Minister właściwy do spraw kultury fizycznej ma prawo: żądać udostępnienia odpisów uchwał PZS oraz udzielenia pisemnych wyjaśnień dotyczących działalności PZS; dokonywać kontroli PZS (art. 16 ust 3 pkt 1–2). Kontrolę, o której mowa a art. 16 ust 3 pkt 2, przeprowadza się na zasadach i w trybie określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej. Zakresem kontroli jest objęta działalność PZS pod względem zgodności z przepisami prawa oraz postanowieniami statutu (art. 16 ust. 3a i 4 ustawy o sporcie).

2. Organizacja szkolnictwa sportowego.

Zgodnie z art. 5 ust. 5a ustawy o systemie oświaty, zakładanie i prowadzenie m.in.: szkół sportowych i mistrzostwa sportowego należy do zadań własnych powiatu. Oddziały sportowe zakładane są i prowadzone zarówno w szkołach podstawowych i gimnazjach, dla których zgodnie z art. 5 ust. 5 u.s.o., organem prowadzącym jest gmina oraz w liceach, dla których zgodnie z art. 5 ust. 5a ww. ustawy organem prowadzącym jest powiat.

Działalność oddziałów i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego reguluje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego. Zgodnie z tym rozporządzeniem, szkołą sportową jest szkoła, w której jest prowadzone szkolenie sportowe w jednym lub kilku sportach, w co najmniej dwóch oddziałach sportowych, liczących co najmniej 15 uczniów w oddziale, w co najmniej trzech kolejnych klasach szkoły danego typu (§ 2 ust. 2). SMS jest szkołą, która prowadzi szkolenie sportowe w jednym lub kilku sportach, w co najmniej jednym oddziale sportowym, w co najmniej trzech kolejnych klasach danego typu szkoły. Liczba uczniów w oddziale sportowym SMS uzależniona jest od możliwości zebrania uczniów o zbliżonym poziomie sportowym (§ 2 ust. 3). Warunkiem utworzenia sms jest posiadanie obiektów sportowych lub urządzeń sportowych niezbędnych do prowadzenia szkolenia sportowego (§ 3 ust. 1). Szkolenie sportowe może być także realizowane z wykorzystaniem obiektów lub urządzeń sportowych innych jednostek organizacyjnych, na podstawie umowy zawartej pomiędzy organem prowadzącym szkołę a daną jednostką (§ 3 ust. 2).

⁷⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 176.

Szkolenie sportowe w SMS prowadzone jest w ramach zajęć sportowych według programów szkolenia sportowego opracowanych dla poszczególnych sportów. W szkołach tych programy szkolenia sportowego realizowane są równolegle z programami nauczania właściwymi dla danego typu szkoły. W ramach programu szkolenia sportowego szkoła organizuje dla uczniów obozy szkoleniowe (§ 4 ust. 1–3).

Ww. szkoły mogą realizować program szkolenia sportowego we współpracy z PZS, klubami sportowymi, stowarzyszeniami prowadzącymi działalność statutową w zakresie kultury fizycznej lub uczelniami prowadzącymi studia wyższe na kierunku związanym z dziedziną nauk o kulturze fizycznej (§ 5 ust. 1). Współpraca ta może dotyczyć w szczególności pomocy szkoleniowej, wzajemnego udostępniania obiektów lub urządzeń sportowych, korzystania z opieki medycznej i zabiegów odnowy biologicznej, prowadzenia badań diagnostycznych, a także tworzenia warunków do uczestnictwa uczniów w zawodach krajowych i międzynarodowych (§ 5 ust. 2). Warunki tej współpracy określa umowa zawarta pomiędzy organem prowadzącym szkołę a właściwym związkiem sportowym, klubem sportowym, stowarzyszeniem prowadzącym działalność statutową w zakresie kultury fizycznej lub uczelnią prowadzącą studia wyższe na kierunku związanym z dziedziną nauk o kulturze fizycznej (§ 5 ust. 3).

Obowiązkowy wymiar godzin zajęć sportowych wynosi w SMS, co najmniej 16 godzin tygodniowo (§ 7 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia). Wymiar ten ustala dyrektor szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym, na podstawie programu szkolenia sportowego, z uwzględnieniem etapu szkolenia sportowego, sportu oraz poziomu wyszkolenia sportowego uczniów (§ 7 ust. 2).

Zadaniem m.in. SMS jest stworzenie uczniom optymalnych warunków umożliwiających godzenie zajęć sportowych z innym zajęciami sportowymi, w szczególności przez umożliwienie uczniom osiągającym bardzo dobre wyniki sportowe i uczestniczącym w zawodach ogólnopolskich lub międzynarodowych realizowania indywidualnego programu lub toku nauki, na podstawie przepisów w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (§ 11 ust. 1 pkt 3). Dla uczniów dwóch ostatnich klas ponadgimnazjalnej szkoły mistrzostwa sportowego może być prowadzony w szkole kurs instruktorski w uprawianym przez nich sporcie (§ 11 ust. 2).

Szczegółową organizację kształcenia i wychowania w szkole określa statut szkoły. Podstawowe wymogi w zakresie zawartości statutu szkoły publicznej zostały określone w art. 60 ust. 1 u.s.o. Zgodnie z tym przepisem (w brzmieniu obowiązującym do 17 stycznia 2014 r.) statut szkoły lub placówki publicznej powinien określać w szczególności: nazwę i typ szkoły lub placówki oraz cele i zadania; organ prowadzący szkołę lub placówkę; organy szkoły lub placówki oraz ich kompetencje; organizację szkoły lub placówki; zakres zadań nauczycieli oraz innych pracowników szkoły lub placówki; zasady rekrutacji uczniów; prawa o obowiązki uczniów, w tym przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy uczniów szkoły. Od 18 stycznia 2014 r. statut szkoły publicznej nie musi określać zasad rekrutacji uczniów do szkoły, albowiem pkt 6 art. 60 ust. 1 u.s.o. został uchylony⁷⁶. Szczegółowe warunki organizacji szkół publicznych (m.in. publicznej szkoły podstawowej, gimnazjum, liceum ogólnokształcącego) zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie

⁷⁶ Art. 60 ust. 1 pkt 6 u.s.o. uchylony przez art. 1 pkt 12 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, zmieniającej u.s.o. z dniem 18 stycznia 2014 r.

ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół. Zgodnie z § 18 załącznika nr 4 do tego rozporządzenia, statut liceum określa szczegółowe zasady rekrutacji uczniów do liceum, z uwzględnieniem odrębnych przepisów.

Zasady prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania zostały określone w: rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁷⁷ oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁷⁸.

W latach szkolnych 2012/2013–2013/2014 (do 8 lipca 2014 r.), zgodnie z art. 22a ust. 2 u.s.o. nauczyciel przedstawiał dyrektorowi szkoły program wychowania przedszkolnego lub program nauczania. Dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, dopuszczał do użytku w danej szkole, zaproponowany przez nauczyciela program wychowania przedszkolnego lub program nauczania. Od 8 lipca 2014 r.⁷⁹ zgodnie z art. 22a ust. 1 u.s.o. nauczyciel lub zespół nauczycieli przedstawia dyrektorowi przedszkola lub szkoły program wychowania przedszkolnego lub program nauczania do danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego na dany etap edukacyjny. Dyrektor przedszkola lub szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, dopuszcza do użytku w danym przedszkolu lub w danej szkole przedstawiony przez nauczyciela lub zespół nauczycieli program wychowania przedszkolnego lub program nauczania (art. 22a ust. 6 u.s.o.).

W latach szkolnych 2012/2013–2013/2014 szczegółowe zasady dopuszczania w szkole programów nauczania zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników⁸⁰. Zgodnie z § 4 ust. 1 tego rozporządzenia, program nauczania ogólnego obejmował co najmniej jeden etap edukacyjny i dotyczył edukacji wczesnoszkolnej, przedmiotu, ścieżki edukacyjnej, bloku przedmiotowego lub ich części. Wymogi dotyczące zawartości programu nauczania zostały określone w § 4 ust. 1 pkt 2 lit. a–e ww. rozporządzenia.

3. Zasady naboru uczniów do publicznych szkół mistrzostwa sportowego.

W latach szkolnych 2012/2013–2013/2014 szczegółowe zasady przyjmowania uczniów publicznych szkół mistrzostwa sportowego uregulowane były w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych. Zgodnie z § 12 ust. 2 tego rozporządzenia, kandydaci do szkół mistrzostwa sportowego powinni posiadać: bardzo dobry stan zdrowia, potwierdzony zaświadczeniem lekarskim wydanym przez lekarza specjalistę w dziedzinie medycyny sportowej lub innego uprawnionego lekarza, zgodnie z odrębnymi przepisami; zaliczenie prób sprawności fizycznej zatwierdzonych przez polskie związki sportowe współpracujące z daną szkołą; pisemną zgodę rodziców (prawnych opiekunów). Przy przyjmowaniu kandydatów do szkół

⁷⁷ Dz. U. Nr 23, poz. 225, ze zm. Obowiązywało do dnia 2 września 2014 r.

⁷⁸ Dz. U. poz. 1170, ze zm. Obowiązuje od dnia 3 września 2014 r.

⁷⁹ Art. 22a z dniem 8 lipca 2014 r. został zmieniony przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 811, ze zm.).

⁸⁰ Dz. U. poz. 752. Uchylone z dniem 7 lipca 2014 r.

mistrzostwa sportowego uwzględniało się opinię trenera lub instruktora prowadzącego zajęcia sportowe i opinię lekarza wydającego zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 (§ 12 ust. 3 ww. rozporządzenia). W celu przeprowadzenia rekrutacji do klasy pierwszej, dyrektor powołuje szkolną komisję rekrutacyjno-kwalifikacyjną, wyznacza jej przewodniczącego i określa zadania członków komisji (§ 17 ust. 1 ww. rozporządzenia). Dyrektor szkoły może odstąpić od powołania komisji, jeżeli liczba kandydatów ubiegających się o przyjęcie do szkoły jest mniejsza lub równa liczbie miejsc, którymi dysponuje szkoła (§ 17 ust. 2 ww. rozporządzenia). Do zadań szkolnej komisji rekrutacyjno-kwalifikacyjnej należy w szczególności: podanie do wiadomości kandydatom informacji o warunkach rekrutacji, z uwzględnieniem kryteriów przyjęć zawartych w statucie szkoły; przeprowadzenie egzaminu wstępnego lub rozmowy kwalifikacyjnej, jeżeli szkoła taki egzamin lub rozmowę przeprowadza; ustalenie na podstawie wyników postępowania kwalifikacyjnego i ogłoszenie listy kandydatów przyjętych do szkoły; sporządzenie protokołu postępowania kwalifikacyjnego (§ 18 pkt 1–2 i 4–5 ww. rozporządzenia).

Zgodnie z art. 20h ust. 1 u.s.o. zmienionej ustawą z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, do klasy pierwszej publicznej szkoły podstawowej sportowej, publicznej szkoły podstawowej mistrzostwa sportowego lub oddziału sportowego w publicznej szkole ogólnodostępnej lub do klasy wyższej niż pierwsza w tych szkołach, w przypadku gdy szkolenie w danym sporcie rozpoczyna się w tej klasie, przyjmuje się kandydatów, którzy: posiadają bardzo dobry stan zdrowia, potwierdzony orzeczeniem lekarskim o zdolności do uprawiania danego sportu wydanym przez lekarza specjalistę w dziedzinie medycyny sportowej lub innego uprawnionego lekarza, zgodnie z przepisami w sprawie trybu orzekania o zdolności do uprawiania danego sportu przez dzieci i młodzież do ukończenia 21. roku życia oraz przez zawodników pomiędzy 21. a 23. rokiem życia; posiadają pisemną zgodę rodziców na uczęszczanie kandydata do szkoły lub oddziału; uzyskali pozytywne wyniki prób sprawności fizycznej, na warunkach ustalonych przez PZS właściwy dla danego sportu, w którym jest prowadzone szkolenie sportowe w danej szkole lub w danym oddziale. W przypadku większej liczby kandydatów spełniających warunki, o których mowa w ust. 1, niż liczba wolnych miejsc w szkole i oddziale, o którym mowa w ust. 1, na pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego są brane pod uwagę wyniki prób sprawności fizycznej, o których mowa w ust. 1 pkt 3 (art. 20h ust. 2 u.s.o.). Zgodnie z art. 20h ust. 4 u.s.o. do klasy pierwszej publicznego gimnazjum sportowego, publicznego gimnazjum mistrzostwa sportowego, oddziału sportowego w publicznym gimnazjum ogólnodostępnym, publicznej szkoły ponadgimnazjalnej mistrzostwa sportowego lub oddziału sportowego w publicznej szkole ponadgimnazjalnej ogólnodostępnej przyjmuje się kandydatów, którzy spełniają odpowiednio warunki, o których mowa w ust. 1, art. 20e ust. 2 i art. 20f ust. 1. W przypadku większej liczby kandydatów spełniających warunki, o których mowa w ust. 4, niż liczba wolnych miejsc w szkołach i oddziałach, o którym mowa w ust. 4, na pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego są brane pod uwagę wyniki prób sprawności fizycznej, o których mowa w ust. 1 pkt 3 (art. 20h ust. 5 u.s.o.).

Zasady rekrutacji uczniów do publicznych szkół i oddziałów sportowych oraz SMS na rok szkolny 2014/2015 i 2015/2016 zostały uregulowane w art 12 ww. ustawy. Zgodnie z art. 12 ust. 1 tej ustawy, kandydaci do SMS powinni spełniać warunki określone w ust. 2 i 3 oraz odpowiednio w art. 8–10. Zgodnie z art. 12 ust. 2 kandydaci do publicznych SMS powinni: posiadać bardzo dobry stan zdrowia, potwierdzony orzeczeniem lekarskim o zdolności do uprawiania danego sportu wydanym przez lekarza specjalistę w dziedzinie medycyny sportowej lub innego uprawnionego lekarza,

zgodnie z przepisami w sprawie trybu orzekania o zdolności do uprawiania danego sportu przez dzieci i młodzież do ukończenia 21. roku życia oraz przez zawodników pomiędzy 21. a 23. rokiem życia; zaliczyć próby sprawności fizycznej ustalone przez komisję rekrutacyjną, o której mowa w ust. 4, lub trenera albo instruktora, zatwierdzone przez PZS współpracujące z daną szkołą; przedstawili pisemną zgodę rodziców. W postępowaniu rekrutacyjnym przy przyjmowaniu kandydatów uwzględnia się opinię trenera lub instruktora prowadzącego zajęcia sportowe i treść orzeczenia lekarskiego, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 (art. 12 ust. 3). Do zadań komisji rekrutacyjnej należy ustalenie prób sprawności fizycznej, o których mowa w ust. 2 pkt 2 (art. 12 ust. 4).

Szczegółowe kwalifikacje wymagane od osób prowadzących zajęcia sportowe w sms zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁸¹. Zgodnie z § 8 pkt 1–2 ww. rozporządzenia, kwalifikacje do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego realizowanych w formach pozalekcyjnych lub pozaszkolnych oraz zajęć szkolenia sportowego m.in. w szkołach mistrzostwa sportowego posiada osoba, która: ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela wychowania fizycznego w danym typie szkoły, określone w § 2 ust. 1, § 3, 4 ust. 1⁸², lub posiada świadectwo dojrzałości i tytuł zawodowy trenera lub instruktora w określonej dyscyplinie sportu, uzyskany zgodnie z przepisami w sprawie kwalifikacji, stopni i tytułów zawodowych w dziedzinie kultury fizycznej oraz szczegółowych zasad i trybu ich uzyskiwania, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne. Zgodnie z art. 7 ust. 1a u.s.o. w uzasadnionych przypadkach w szkole publicznej może być, za zgodą kuratora oświaty, a w przypadku szkoły artystycznej – ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zatrudniona osoba niebędąca nauczycielem, posiadająca przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia danych zajęć.

4. Zasady finansowania szkolenia i współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej sportowo.

Zadania oświatowe związane z prowadzeniem szkół i placówek oświatowych finansowane są z dochodów jst. Jednostka samorządu terytorialnego jest zobowiązana do finansowania szkół i placówek zgodnie z zasadami przyjętymi w ustawie o systemie oświaty. Jednym z dochodów jst jest część oświatowa subwencji ogólnej. Stosownie do art. 27 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁸³ wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jst ustala corocznie ustawa budżetowa. Podziału subwencji oświatowej dokonuje się według kryteriów ustalonych przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania, w sposób określany corocznie w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 28 ust. 6 tej ustawy. Algorytm zawarty w rozporządzeniu określa sposób podziału subwencji oświatowej pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego. Nie dzieli ono natomiast subwencji na poszczególne szkoły. Decyduje o tym, zgodnie z art. 7 ust. 3 tej ustawy, organ stanowiący jst.

⁸¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1264.

⁸² Zgodnie z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela m.in. w liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych, technikach posiada osoba, która ukończyła: 1) studia magisterskie na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub 2) studia magisterskie na kierunku, którego zakres określony w standzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub 3) studia magisterskie na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 1 i 2 i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

⁸³ Dz. U. z 2016 r. poz. 198. Dalej: „ustawa o dochodach jst”.

Minister właściwy do spraw kultury fizycznej może dofinansowywać uprawianie lub organizowanie sportu oraz jego promocję (art. 29 ust. 1 ustawy o sporcie). Zgodnie z art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych tworzy się FRKF, którego dysponentem jest minister do spraw kultury fizycznej. Wydatki FRKF są przeznaczane m.in. na rozwijanie sportu wśród dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych (art. 86 ust. 4 tej ustawy).

Szczegółowe warunki uzyskiwania dofinansowania określone zostały w rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 23 sierpnia 2010 r. w sprawie dofinansowania zadań ze środków FRKF⁸⁴ oraz rozporządzeniu Ministra Sportu i Turystyki z dnia 10 października 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań inwestycyjnych oraz zadań w zakresie rozwijania sportu, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z FRKF⁸⁵. Zgodnie z § 6 pkt 7, 9, 12 i 17 rozporządzenia Ministra SiT z dnia 23 sierpnia 2010 r. z FRKF można było dofinansować m.in.: prowadzenie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w akademickich centrach szkolenia sportowego, szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w ośrodkach szkolenia sportowego polskich związków sportowych w dyscyplinach olimpijskich i innych ośrodkach szkoleniowych oraz prowadzenie działalności kontrolnej systemu sportu dzieci i młodzieży. Zgodnie z § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra SiT z dnia 10 października 2014 r., minister ogłasza programy z zakresu rozwijania sportu. Ww. programy dotyczą m.in. obszaru szkolenia sportowego i współzawodnictwa dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych (§ 10 ust. 2 pkt 2). W celu uzyskania dofinansowania realizacji zadania z zakresu rozwijania sportu wnioskodawca składa wniosek. Wymogi dotyczące zawartości wniosku o dofinansowanie zadania zostały określone w § 12 ust. 3 tego rozporządzenia. Wymogi w zakresie treści umowy o dofinansowanie zostały określone w § 14 ust. 2 ww. rozporządzenia.

W latach 2013–2014 udzielenie dofinansowania następowało w drodze otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (§ 9 rozporządzenia Ministra SiT z dnia 23 sierpnia 2010 r.). Od dnia 15 października 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. w celu uzyskania dofinansowania realizacji zadania z zakresu rozwijania sportu, wnioskodawca składał wniosek z zakresu rozwijania sportu, który po zaakceptowaniu przez Ministra SiT stanowił podstawę do zawarcia umowy o dofinansowanie z wnioskodawcą (§ 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra SiT z dnia 10 października 2014 r.).

Charakterystyka uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

1. Zasadnicze kierunki dotyczące sportu młodzieżowego w okresie objętym kontrolą zostały określone w dwóch dokumentach programowych: „Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2015”⁸⁶ (dalej: „Strategia rozwoju sportu do 2015 r.”) oraz w „Programie Rozwoju Sportu do 2020 r.”⁸⁷, stanowiącym załącznik do uchwały nr 150 Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Sportu do roku 2020” (dalej: „Program 2020”). W strategii rozwoju sportu do 2015 r., wytypowano 10 rodzajów zadań, których realizacja jest niezbędna dla osiągnięcia wzrostu poziomu wyników sportowych. Trzy zadania dotyczyły sportu młodzieżowego. W Programie Rozwoju Sportu do 2020 r. dokonano diagnozy sportu wyczynowego w Polsce,

⁸⁴ Dz. U. Nr 156 poz. 1051. Uchylone z dniem 14 października 2014 r.; dalej: „rozporządzenie Ministra SiT z dnia 23 sierpnia 2010 r.”.

⁸⁵ Dz. U. poz. 1391; dalej: „rozporządzenie Ministra SiT z dnia 10 października 2014 r.”. Uchylone z dniem 1 stycznia 2016 r.

⁸⁶ Dokument opracowany w Ministerstwie Sportu i Turystyki i przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 2 stycznia 2007 r. Strategia stanowi kontynuację i uzupełnienie Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2012 (<http://www.msport.gov.pl/sport>).

⁸⁷ M. P. poz. 989.

w tym dotyczącej organizacji i wyników sportowych w sporcie młodzieżowym⁸⁸. Z diagnozy w zakresie wyczynowego sportu młodzieżowego wynika m.in., że spośród 136 medalistów mistrzostw świata juniorów w latach 2005–2012 tylko 17 zawodników (12,5%) zakwalifikowało się do startu w igrzyskach olimpijskich w Pekinie (2008 r.) i Londynie (2012 r.), zdobywając dwa medale. Większość zawodników nie osiągnęła oczekiwanego wzrostu poziomu sportowego i nie powtórzyła sukcesów w kategoriach seniorskich. W podsumowaniu tej diagnozy stwierdzono m.in., że⁸⁹:

- sport wyczynowy w Polsce opiera się na rywalizacji w kategoriach młodzieżowych. Seniorami jest niewiele ponad 35% zawodników uczestniczących we współzawodnictwie sportowym;
- system finansowania sportu młodzieżowego jest mało efektywny, jeśli chodzi o przygotowanie młodych sportowców do odnoszenia sukcesów w kategoriach seniorskich;
- wiele PZS jest uzależnionych finansowo od środków publicznych i nie potrafi pozyskać środków własnych. Celem głównym Programu 2020 jest tworzenie warunków dla rozwoju sportu oraz promocja aktywności fizycznej pozytywnie wpływającej na zdrowie. W odniesieniu do szkolenia młodzieży wskazano, że „jednym z największych zdiagnozowanych wyzwań w obszarze sportu wyczynowego jest reorganizacja sportu młodzieżowego”⁹⁰. Do najważniejszych działań w tym zakresie zaliczono: reorganizację systemu sportu młodzieżowego i ukierunkowanie go na osiąganie docelowych wyników w sporcie seniorskim; uspołnienie zasad przekazywania środków finansowych do PZS z uwzględnieniem sportu młodzieżowego; uniezależnienie wysokości przyznanych środków finansowych wyłączenie od wyników sportowych osiąganych w kategoriach młodzieżowych i juniorskich⁹¹.

2. W 2012 r. program szkolenia młodzieży uzdolnionej realizowany był w 282 jednostkach organizujących szkolenie, w tym m.in.: 16 wiss, 30 publicznych SMS, ośmiu NSMS, 48 OSSM, 39 GOSSM, 18 LOSSM, siedmiu ACSS, siedmiu WCSS oraz 83 OSSM LZS. W systemie szkolenia uczestniczyło 31.468 zawodników i zawodniczek reprezentujących 66 sportów. Koszt realizacji szkolenia wyniósł 151.853,5 tys. zł, w tym 99.519,9 tys. zł ze środków FRKF, 33.737,9 tys. zł ze środków samorządowych, 18.595,6 tys. zł ze środków realizatora i z innych źródeł⁹².

3. Na lata 2013–2016 zaplanowano stopniowe wdrażanie zmian w sporcie młodzieżowym w zakresie dystrybucji środków. Planowane zmiany w systemie szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo zmierzały do⁹³:

- a) przekazania pełnej odpowiedzialności organizacyjnej i finansowej PZS;
- b) zwiększenia zakresu odpowiedzialności PZS za szkolenie sportowe zawodników w wieku od juniora do seniora;

⁸⁸ Rozdz. 2.5.3 Programu 2020; str. 66–67.

⁸⁹ Rozdz. 2. Programu 2020; str. 79–80.

⁹⁰ Rozdz. 3. Programu 2020; str. 81.

⁹¹ Rozdz. 3. Programu 2020; str. 129–130.

⁹² „Systemu szkolenia i współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej sportowo ze szczególnym uwzględnieniem wyników za rok 2012 oraz planowanych zmian w 2013 r.” (<http://orka.sejm.gov.pl/zapisy7.nsf/0/8D9E976A5726303CC1257B490>).

⁹³ Posiedzenie Komisji Kultury Fizycznej i Sportu Sejmu RP w dniu 4 kwietnia 2013 r., podczas którego Minister SiT przedstawił „Informację na temat priorytetów programowych w 2013 roku w zakresie: sportu wyczynowego, upowszechniania sportu dzieci i młodzieży, sportu osób niepełnosprawnych wraz z budżetem wykonawczym realizacji tych zadań” oraz posiedzenie ww. Komisji Sejmu RP w dniu 9 października 2013 r., w trakcie którego Minister SiT przedstawił „Informację na temat priorytetów programowych w 2014 roku w zakresie sportu wyczynowego, upowszechniania sportu dzieci i młodzieży, sportu osób niepełnosprawnych wraz z budżetem wykonawczym realizacji tych zadań”. (<http://orka.sejm.gov.pl/zapisy7.nsf/0/B4505FF53587AABCC1257B4B004CB9DF/%24File/0168507.pdf>).

- c) kompleksowej realizacji programów doboru zawodników do danego sportu i szkolenia reprezentacji Polski;
- d) uproszczenia procedury awansu i przenoszenia zawodników pomiędzy programami, w zależności od tempa rozwoju sportowego;
- e) zintegrowania wszystkich zadań kadry narodowej w kategorii juniorów i młodzieżowców, których operatorem organizacyjnym będą PZS-y;
- f) zaprzestania dofinansowywania wiss ze środków FRKF przeznaczonych na realizację szkolenia młodzieży;
- g) uproszczenia zasad związanych z rozliczaniem środków finansowych przez podmioty realizujące proces treningowy;
- h) oparcia szkolenia młodzieży o dwie formy organizacyjne: indywidualną i grupową. Podmioty realizujące szkolenie będą decydować o wielkości środków przeznaczonych na jedną z ww. form organizacyjnych;
- i) dokonywania ewaluacji na każdym etapie wprowadzanych zmian przez zespół monitoringu, utworzony przy Instytucie Sportu w Warszawie;
- j) wprowadzania zmienionych zasad realizacji i rozliczania zadań FRKF do innych resortowych programów pod warunkiem uzyskania oceny pozytywnej.

W latach 2013–2015 w ramach dofinansowania z FRKF szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo, Minister SiT dofinansowywał m.in. realizację następujących zadań:

▪ **2013 rok**

1. „Szkolenie i współzawodnictwo młodzieży uzdolnionej oraz sportu osób niepełnosprawnych”. Celem tego programu było zapewnienie młodzieży uzdolnionej sportowo oraz sportowcom niepełnosprawnym optymalnych warunków szkolenia sportowego i możliwości podnoszenia poziomu sportowego oraz przygotowania zawodników w kategorii juniorów i młodzieżowców do reprezentowania kraju we współzawodnictwie sportowym. W ramach tego programu realizowano siedem zadań:

- a) szkolenie kadr wojewódzkich juniorów i młodzików oraz organizację eliminacji do zawodów finałowych Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży i finałów Międzywojewódzkich Mistrzostw Młodzików;
- b) szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w publicznych i niepublicznych szkołach mistrzostwa sportowego oraz ośrodkach szkolenia sportowego młodzieży (sms, nsms, ossm, wcss, ossm LZS);
- c) szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w acss;
- d) przygotowanie i udział akademickiej reprezentacji Polski w uniwersjadach oraz akademickich mistrzostwach świata w letnich i zimowych dyscyplinach sportu;
- f) prowadzenie działalności kontrolnej systemu sportu młodzieżowego;
- f) organizacja finałowych zawodów OOM;
- g) przygotowanie zawodników niepełnosprawnych do udziału w: IP, IG, Mistrzostwach Świata i Mistrzostwach Głuchych nieobjętych programem IP i IG.

2. „Pilotażowy program w zakresie przygotowań i udziału reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategorii juniorów i młodzieżowców”. Celem tego programu było zapewnienie młodzieży uzdolnionej sportowo optymalnych warunków szkolenia sportowego

oraz możliwości podnoszenia poziomu sportowego oraz przygotowanie zawodników w kategorii juniorów i młodzieżowców do reprezentowania kraju we współzawodnictwie międzynarodowym:

- a) reprezentacji Polski w Olimpijskim Festiwalu Młodzieży Europy (EYOF⁹⁴) oraz MIO;
- b) zawodników KN;
- c) zawodników KNB w wybranych sportach;
- d) indywidualne dofinansowanie szkolenia zawodników KN – Talent⁹⁵.

3. „Ogólnopolski projekt szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w piłce siatkowej w szkolnych ośrodkach sportowych działających ze wsparciem jednostek samorządu terytorialnego”. Celem tego projektu było doskonalenie umiejętności gry w piłkę siatkową dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo uczącej się w gimnazjach i liceach.

▪ 2014 rok

1. „Przygotowanie zawodników kadry wojewódzkiej młodzików do współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży”. Celem tego programu było zapewnienie młodzieży uzdolnionej sportowo optymalnych warunków szkolenia i możliwości podnoszenia poziomu sportowego oraz przygotowania zawodników w kategorii młodzika do współzawodnictwa krajowego.

2. „Szkolenie indywidualne i grupowe młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowanie i udział reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategoriach juniorów i młodzieżowców oraz przygotowanie reprezentacji Polski do udziału w Akademickich Mistrzostwach Świata”. Celem tego programu było m.in. zapewnienie zawodnikom optymalnych warunków szkolenia, możliwości podnoszenia poziomu sportowego oraz przygotowania zawodników do reprezentowania kraju we współzawodnictwie międzynarodowym.

3. „Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w piłce siatkowej w szkolnych ośrodkach sportowych działających ze wsparciem jednostek samorządu terytorialnego”. Celem tego projektu było doskonalenie umiejętności gry w piłkę siatkową dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo uczącej się w gimnazjach i liceach.

4. „Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo oraz przygotowanie i udział zawodników kadry narodowej w zawodach międzynarodowych w kategorii juniorów i młodzieżowców w sportach umysłowych”. Celem tego programu było m.in. zapewnienie młodzieży uzdolnionej sportowo optymalnych warunków szkolenia, możliwości podnoszenia poziomu sportowego oraz przygotowanie i udział w reprezentowaniu kraju we współzawodnictwie międzynarodowym realizowanym przez PZS w sportach umysłowych.

▪ 2015 rok

1. „Szkolenie indywidualne, szkolenie grupowe młodzieży uzdolnionej sportowo w szkołach mistrzostwa sportowego i ośrodkach szkolenia sportowego młodzieży, przygotowanie i udział reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategoriach juniorów i młodzieżowców oraz przygotowanie akademickiej reprezentacji Polski do udziału w Uniwersjadach i akademickich mistrzostwach świata”. Celem tego programu było m.in. zapewnienie zawodnikom optymalnych warunków szkolenia, możliwości podnoszenia poziomu sportowego oraz przygotowania zawodników do reprezentowania kraju we współzawodnictwie międzynarodowym.

⁹⁴ European Youth Olympic Festival.

⁹⁵ Program szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej realizowany był przez PZS i skierowany był na szkolenie indywidualne zawodników.

2. „Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w piłce siatkowej w szkolnych ośrodkach sportowych działających ze wsparciem jednostek samorządu terytorialnego”. Celem tego programu było zapewnienie zawodnikom optymalnych warunków szkolenia oraz umożliwienie doskonalenia umiejętności gry w piłkę siatkową młodzieży uczącej się w gimnazjach i liceach.

3. „Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w piłce ręcznej w ośrodkach sportowych działających ze wsparciem jednostek samorządu terytorialnego”. Celem tego programu było zapewnienie zawodnikom optymalnych warunków szkolenia oraz umożliwienie doskonalenia umiejętności gry w piłkę ręczną młodzieży uczącej się w gimnazjach lub szkołach ponadgimnazjalnych.

4. „Szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w lekkoatletyce w ośrodkach sportowych działających ze wsparciem jednostek samorządu terytorialnego”. Celem tego programu było zapewnienie zawodnikom optymalnych warunków szkolenia oraz umożliwienie podnoszenia poziomu sportowego w lekkiej atletyce młodzieży uczącej się w gimnazjach lub szkołach ponadgimnazjalnych.

W latach 2013–2014 w ramach realizacji „programu szkolenia i współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej sportowo” MSiT wydatkowało łącznie kwotę 349.109 tys. zł. Na 2015 r. zaplanowano wydatki w kwocie 169.119 tys. zł⁹⁶.

W 2013 r. w ramach programu szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży uzdolnionej ze środków FRKF wydatkowano 172.491 tys. zł i 11.680 tys. zł z cz. 25 budżetu państwa. Szkoleniem objęto łącznie 39.476 zawodniczek i zawodników (w tym 4.659 szkolonych w szkolnych ośrodkach sportowych dofinansowanych ze środków budżetu państwa)⁹⁷.

Zasady dofinansowania szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo zostały uregulowane przez Ministra SiT w następujących aktach:

- zarządzeniu nr 21 Ministra SiT z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia „Programu dofinansowania zadań zleconych z FRKF w zakresie szkolenia i współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej oraz sportu osób niepełnosprawnych w 2013 r. prowadzonych przez DSW”⁹⁸.

W ramach tego programu realizowano m.in. następujące zadania:

- 1) szkolenie kadr wojewódzkich juniorów i młodzików. Szkoleniem objęto ponad 19 tys. zawodników. Wydatkowano 42.983,5 tys. zł;
- 2) szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w publicznych i niepublicznych szkołach mistrzostwa sportowego i ośrodkach szkolenia sportowego młodzieży – 35.683 tys. zł. W ramach 186 umów o dofinansowanie, prowadzono szkolnie w 128 ośrodkach szkolenia sportowego i w 58 szkołach mistrzostwa sportowego. Szkoleniem objęto 1.318 zawodników;
- 3) szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w acss, wcsc, ossm LZS – 14.513 tys. zł. Szkoleniem objęto 1.466 zawodniczek i zawodników w ramach ośmiu umów⁹⁹.

⁹⁶ Informacja o realizacji budżetu w części 25 – Kultura fizyczna na rok 2013 (MSiT, rok 2014); Informacja o realizacji budżetu w części 25 – Kultura fizyczna na rok 2014 (MSiT, rok 2015); Omówienie projektu budżetu na 2015 r. w części 25 – Kultura fizyczna (MSiT, październik 2014 r.).

⁹⁷ Informacja o realizacji budżetu w części 25 – Kultura fizyczna na rok 2013 (MSiT, rok 2014).

⁹⁸ Zarządzenie niepublikowane (<http://bip.msit.gov.pl/bip/finansowanie-zadan/sport-mlodziejowy/2012-rok/1019,Konkurs-ofert-na-dofinansowanie-w-2013-r-z-zakresu-wspierania-sportu-mlodziejowe.html>).

⁹⁹ Informacja o realizacji budżetu w części 25 – Kultura fizyczna na 2013 r.

■ zarządzeniu nr 22 Ministra SiT z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia „Pilotażowego programu dofinansowania zadań zleconych z FRKF w zakresie przygotowań i udziału reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategorii juniorów i młodzieżowców w 2013 r. prowadzonych przez DSW¹⁰⁰. Na realizację tego programu MSiT w 2013 r. wydatkowało kwotę 66.365 tys. zł. W ramach realizacji 66 umów szkoleniem objęto 6400 zawodniczek i zawodników.

Ponadto, na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w piłce siatkowej w szkolnych ośrodkach sportowych działających ze wsparciem jst, wydatkowano w 2013 r. z części 25 budżetu państwa łącznie 11.680 tys. zł. W programie wzięło udział 136 szkół prowadzących szkolenie sportowe w piłce siatkowej. Zlecenie realizacji tego zadania nastąpiło na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie.

W 2014 r. w ramach programu szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży uzdolnionej wydatkowano ze środków FRKF kwotę 164.938 tys. zł. Zasady dofinansowania szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo zostały uregulowane przez Ministra SiT w następujących aktach:

- decyzji nr 9 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 listopada 2013 r. w sprawie wprowadzenia „Programu dofinansowania zadań ze środków FRKF związanych z przygotowaniem zawodników kadry wojewódzkiej młodzików do współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży w roku 2014”¹⁰¹. Na realizację tego programu wydatkowano ze środków FRKF kwotę 14.000 tys. zł. Program realizowany był przez WISS. Szkoleniem objęto ponad 9.000 zawodników i zawodniczek¹⁰²;
- decyzji nr 13 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 listopada 2013 r. w sprawie wprowadzenia „Programu dofinansowania zadań ze środków FRKF związanych ze szkoleniem młodzieży uzdolnionej sportowo w piłce siatkowej w szkolnych ośrodkach sportowych działających ze wsparciem jst w roku 2014”¹⁰³. Na realizację tego programu wydatkowano ze środków FRKF kwotę 13.000 tys. zł. Projekt był realizowany przez Polski Związek Piłki Siatkowej. W ramach tego projektu w 360 klasach siatkarskich uczestniczyło 5.250 uczniów¹⁰⁴;
- decyzji nr 14 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 listopada 2013 r. w sprawie wprowadzenia „Programu dofinansowania zadań ze środków FRKF związanych ze szkoleniem indywidualnym i grupowym młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowaniem i udziałem reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategoriach juniorów i młodzieżowców oraz przygotowaniem reprezentacji Polski do udziału w Akademickich Mistrzostwach Świata w roku 2014”¹⁰⁵. Na realizację tego programu wydatkowano ze środków FRKF kwotę 81.500 tys. zł. W programie uczestniczyło 5.957 zawodniczek i zawodników w szkoleniu grupowym¹⁰⁶;

¹⁰⁰ Zarządzenie niepublikowane (<http://bip.msit.gov.pl/bip/finansowanie-zadan/sport-mlodziejowy/2012-rok/1020,Otwarty-konkurs-ofert-na-dofinansowanie-w-2013-r-z-zakresu-wspierania-sportu-mlo.html>).

¹⁰¹ Decyzja niepublikowana.

¹⁰² Informacja o realizacji budżetu w części 25 – Kultura fizyczna na rok 2014 (MSiT, rok 2015).

¹⁰³ Decyzja niepublikowana.

¹⁰⁴ Informacja o realizacji budżetu w części 25 – Kultura fizyczna na rok 2014 (MSiT, rok 2015).

¹⁰⁵ Decyzja niepublikowana. Dalej: „Decyzja nr 14 Ministra SiT z dnia 12 listopada 2013 r.”.

¹⁰⁶ Informacja o realizacji budżetu w części 25 – Kultura fizyczna na rok 2014 (MSiT, rok 2015).

- decyzji nr 7 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 14 kwietnia 2014 r. sprawie wprowadzenia „Programu dofinansowania zadań ze środków FRKF związanych ze szkoleniem młodzieży uzdolnionej sportowo oraz przygotowaniem i udziałem zawodników kadry narodowej w zawodach międzynarodowych w kategorii juniorów i młodzieżowców w sportach umysłowych w roku 2014”¹⁰⁷. Na realizację tego programu wydatkowano ze środków FRKF łącznie 500 tys. zł¹⁰⁸; Na rok 2015 na realizację programu szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży uzdolnionej zaplanowano wydatki z FRKF w kwocie 169.119 tys. zł. Zasady dofinansowania szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo zostały uregulowane przez Ministra SiT m.in. w następujących aktach:
- decyzji nr 14 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 5 grudnia 2014 r. w sprawie ogłoszenia „Programu dofinansowania zadań ze środków FRKF w roku 2015, związanych ze szkoleniem indywidualnym i grupowym młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowaniem i udziałem reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategoriach juniorów i młodzieżowców oraz przygotowaniem reprezentacji Polski do udziału w Uniwersjadzie w sportach letnich i zimowych”¹⁰⁹. Na realizację ww. programu zaplanowano wydatki w kwocie 115.119 tys. zł;
- decyzji nr 4 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 15 stycznia 2015 r. w sprawie ogłoszenia „Programu dofinansowania zadań ze środków FRKF w 2015 r. związanych ze szkoleniem młodzieży uzdolnionej sportowo w piłce siatkowej w Szkolnych Ośrodkach Sportowych działających ze wsparciem jednostek samorządu terytorialnego”¹¹⁰. Na realizację ww. programu zaplanowano wydatki w kwocie 13.000 tys. zł;
- decyzji nr 10 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie ogłoszenia „Programu dofinansowania zadań ze środków FRKF związanych z przygotowaniem zawodników kadry wojewódzkiej młodzików do współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży oraz dofinansowania zadania Trener w roku 2015”¹¹¹. Na realizację ww. programu zaplanowano wydatki w kwocie 14.500 tys. zł;
- decyzji nr 20 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie ogłoszenia „Programu dofinansowania zadań ze środków FRKF w roku 2015 szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w lekkiej atletyce w ośrodkach działających ze wsparciem jst”¹¹². Na realizację ww. programu zaplanowano wydatki w kwocie 2.000 tys. zł;
- decyzji nr 21 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 21 czerwca 2015 r. w sprawie ogłoszenia „Programu dofinansowania zadań ze środków FRKF w roku 2015 zadań związanych ze szkoleniem młodzieży uzdolnionej sportowo w piłce ręcznej w ośrodkach działających ze wsparciem jst”¹¹³. Na realizację ww. programu zaplanowano wydatki w kwocie 4.240 tys. zł.

Podstawowe dane o strukturze szkół mistrzostwa sportowego (wg Systemu Informacji Oświatowej na 30 września 2014 r.) przedstawiono w poniższej tabeli.

¹⁰⁷ Decyzja niepublikowana.

¹⁰⁸ Informacja o realizacji budżetu w części 25 – Kultura fizyczna na rok 2014 (MSiT, rok 2015).

¹⁰⁹ Decyzja niepublikowana. Dalej: „Decyzja nr 14 Ministra SiT z dnia 5 grudnia 2014 r.”.

¹¹⁰ Decyzja niepublikowana.

¹¹¹ Decyzja niepublikowana.

¹¹² Decyzja niepublikowana.

¹¹³ Decyzja niepublikowana.

Tabela nr 1

Liczba szkół, oddziałów i uczniów w SMS w roku szkolnym 2014/2015

Typ szkoły	Liczba SMS		Liczba oddziałów w SMS		Liczba uczniów w SMS	
	publiczna	niepubliczna	publiczna	niepubliczna	publiczna	niepubliczna
szkoła podstawowa	13	7	61	21	1 137	333
gimnazjum	43	22	156	79	2 921	1 468
zasadnicza szkoła zawodowa	2	0	0	0	7	0
liceum ogólnokształcące	49	30	171	102	2 864	1 735
technikum	4	0	4	0	72	0
Razem	111	59	398	202	7 001	3 536

Z informacji uzyskanej przez NIK od Dyrektora Generalnego MSiT¹¹⁴ w trybie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy o NIK, wynika m.in., że w 2013 r. dofinansowanie ze środków FRKF do zadania polegającego na szkoleniu młodzieży uzdolnionej sportowo w SMS otrzymało łącznie 58 szkół, w tym: 50 publicznych SMS i osiem niepublicznych SMS. W 2014 r. dofinansowanie to uzyskało łącznie 62 szkoły, w tym: 55 publicznych SMS oraz siedem NSMS. W 2015 r. (do 16 czerwca) dofinansowanie otrzymały łącznie 62 szkoły, w tym: 54 publiczne i osiem niepublicznych.

¹¹⁴ Pismo Dyrektora Generalnego MSiT z dnia 16 czerwca 2015 r. z wykazem podmiotów, które otrzymały w latach 2013–2015 dotacje z FRKF na dofinansowanie zadań związanych ze szkoleniem grupowym i indywidualnym młodzieży uzdolnionej sportowo (znak: DSW/091/2/2015/PR/2).

Wykaz skontrolowanych jednostek, osób kierujących tymi jednostkami, a także ocen ogólnych kontrolowanej działalności zawartych w wystąpieniach pokontrolnych

Lp.	Jednostka NIK przeprowadzająca kontrolę	Jednostka kontrolowana	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej	Ocena skontrolowanej działalności
1.	Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego	Ministerstwo Sportu i Turystyki	Witold Bańka, Minister od dnia 16.11.2015 r.; poprzednio w okresie: od 6.06 do 15.11.2015 r. – Adam Korol, od 27.11.2013 r. do 15.06.2015 – Andrzej Biernat, od 18.11.2011 r. do 27.11.2013 r. – Joanna Mucha	opisowa
		Polski Związek Żeglarski	Wiesław Kaczmarek, Prezes Zarządu Związku	opisowa
2.	Delegatura NIK w Gdańsku	XI Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Sportowych i Ogólnokształcących im. J. Kusocińskiego w Gdańsku	Irena Adamowska, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
3.	Delegatura NIK w Katowicach	Polski Związek Biathlonu	Dagmara Gerasimuk, Prezes Zarządu Związku	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół „SILESIA” w Czechowicach-Dziedzicach	Kazimierz Borawski, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego im. J. Kusocińskiego w Raciborzu	Ewa Lewandowska, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Powiatowym Zespole nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych w Oświęcimiu	Józef Stoch, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
4.	Delegatura NIK w Krakowie	Polski Związek Narciarski	Apoloniusz Tajner, Prezes Zarządu Związku	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Mistrzostwa Sportowego im. S. Marusarza w Zakopanem	Barbara Sobańska, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk w Powiatowym Zespole Placówek Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk w Buczkowicach	Jarosław Konior, Dyrektor Zespołu Placówek	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego im. M. Kopernika w Krakowie	Małgorzata Ciemińska, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
5.	Delegatura NIK w Olsztynie	II Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Oświatowo-Sportowym „Baza” w Mrągowie	Regina Tołkiewicz, Dyrektor Zespołu Oświatowo-Sportowego	opisowa

Lp.	Jednostka NIK przeprowadzająca kontrolę	Jednostka kontrolowana	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej	Ocena skontrolowanej działalności
6.	Delegatura NIK w Poznaniu	Polski Związek Pływacki	Andrzej Kowalski, Prezes Zarządu Związku	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Mistrzostwa Sportowego w Poznaniu	Ewa Andrzejewska, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
		VII Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Sportowych w Zielone Górze	Beata Jakosz-Skibińska, Dyrektor Zespołu Szkół od dnia 1.09.2015 r.; poprzednio w okresie od 1.09.2012 r. do 31.08.2015 r. – Zygfryd Gandecki	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Centrum Mistrzostwa Sportowego w Szczecinie	Izabela Kaczór-Olech, Dyrektor Centrum Mistrzostwa Sportowego od dnia 1.09.2015 r.; poprzednio w okresie od 1.02.2013 r. do 31.08.2015 r. – Maciej Parobczy	opisowa
7.	Delegatura NIK w Szczecinie	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół nr 1 w Wałczu	Waldemar Rogulski, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
8.	Delegatura NIK w Warszawie	Polski Związek Kolarski	Wacław Skarul, Prezes Zarządu Związku	opisowa
		Polski Związek Kajakowy	Józef Bejnarowicz, Prezes Zarządu Związku	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące, Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Kolarstwie w Żyrardowie	Beata Rybkowska, Dyrektor Liceum	opisowa
		X Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 Mistrzostwa Sportowego im. M.G. Bublewicza w Olsztynie	Barbara Rapińczuk, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
9.	Delegatura NIK we Wrocławiu	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego nr I w Zespole Szkół nr 4 we Wrocławiu	Barbara Ligocka-Staszczuk, Dyrektor Zespołu Szkół od dnia 1.10.2014 r.; poprzednio w okresie: od 5.09.2014 r. do 30.09.2014 r. – Sylwia Grzyb, od 01.09.2014 r. do 4.09.2014 r. – Alina Dziurkowska, od 24.07.2014 r. do 31.08.2014 r. – Sylwia Grzyb, od 1.02.2014 r. do 23.07.2014 r. – Marek Hywel, od 13.07.2013 r. do 31 stycznia 2014 r. – Sylwia Grzyb, od 1.01.2012 r. do 12.07.2013 r. – Elżbieta Gembicka	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Mistrzostwa Sportowego im. J. I. Sztudyngera w Szklarskiej Porębie	Beata Szehidewicz, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Świdnicy	Dorota Fortuna, Dyrektor Zespołu Szkół	opisowa
		Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Miejskim Zespole Szkół w Dusznikach-Zdroju	Renata Brodziak, Dyrektor Miejskiego Zespołu Szkół	opisowa

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego w szkołach mistrzostwa sportowego

W ramach kontroli zasięmano, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, informacji od 114 dyrektorów publicznych SMS nieobjętych kontrolą (13 dyrektorów szkół podstawowych, 39 gimnazjów oraz 62 szkół ponadgimnazjalnych). Celem zasięgania informacji było pozyskanie wiedzy o warunkach organizowania i przebiegu szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej w publicznych SMS w latach szkolnych 2013/2014 – 2015/2016. Pismo o udzielenie informacji wysłano do wszystkich publicznych szkół mistrzostwa sportowego w Polsce. Z informacji przekazanych przez dyrektorów publicznych SMS wynika m.in.:

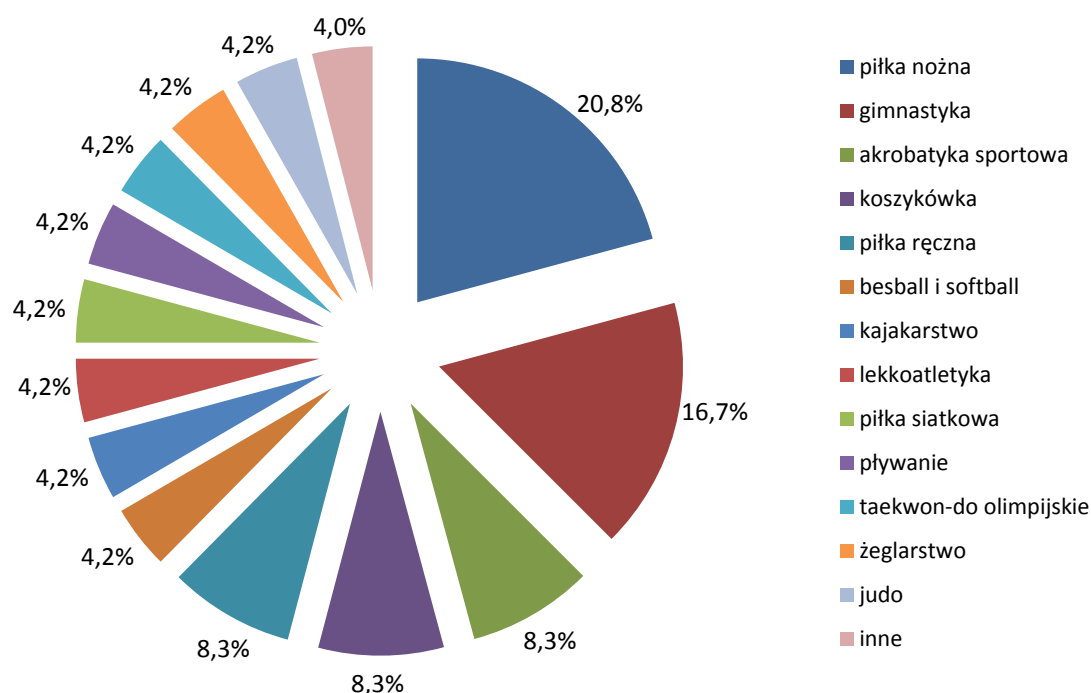
szkoły podstawowe

- w latach szkolnych 2013/2014–2015/2016 do 13 publicznych szkół podstawowych mistrzostwa sportowego uczęszczało łącznie 3.146 uczniów, w tym: w roku szkolnym 2013/2014 – 951 uczniów, w roku szkolnym 2014/2015 – 1.166 uczniów (wzrost o 22,6%), a w roku szkolnym 2015/2016 – 1.029 uczniów (spadek o 11,8% w stosunku do roku poprzedniego);
- uczniowie pobierali naukę łącznie w 210 oddziałach szkolnych. Średnia liczba uczniów w jednym oddziale wynosiła 15 uczniów;
- spośród 13 szkół podstawowych – osiem (61,5%) wchodziło w skład zespołów szkół, a pięć (38,5%) było samodzielными szkołami. Uczniowie pięciu szkół mogli więc po ukończeniu szkoły kontynuować szkolenie sportowe w gimnazjum lub liceum ogólnokształcącym wchodzącym w skład Zespołu, a uczniowie dwóch szkół mogli kontynuować naukę w gimnazjum wchodzącym w skład Zespołu. Uczniowie z pięciu szkół podstawowych (łącznie 1.182 uczniów, tj. 37,6% wszystkich uczęszczających w latach szkolnych 2013/2014 – 2015/2016), szkolenie sportowe mogli kontynuować, lecz w gimnazjach poza terenem zespołu szkół;
- do klas pierwszych w latach 2013/2014, 2014/2015 i 2015/2016 przyjęto łącznie 489 uczniów, w tym: na rok szkolny 2013/2014 – 150, na rok szkolny 2014/2015 – 203 uczniów i rok szkolny 2015/2016 – 136 uczniów. W stosunku do roku szkolnego 2013/2014 – w roku szkolnym 2014/2015 liczba uczniów klas pierwszych wzrosła o 35,3%, a w roku szkolnym 2015/2016 – spadła o 33% w stosunku do roku szkolnego 2014/2015 oraz spadła o 10% w stosunku do roku szkolnego 2013/2014;
- w czterech (**30,8%**) szkołach w latach szkolnych 2013/2014–2015/2016 **nie przyjmowano nowych uczniów** (do klas pierwszych);
- w dziesięciu szkołach (76,9%) obowiązkowy tygodniowy wymiar zajęć sportowych był wyższy lub równy niż 16 godzin określony przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego. Wymiar zajęć sportowych wynosiło od 16 do 26 godzin w tygodniu. W **trzech** szkołach (23,1%) wymiar ten był niższy od 16 godzin tygodniowo i wynosił: 10, 12 i 15 godzin tygodniowo;
- w roku szkolnym 2013/2014 – prowadzono szkolenie w 14 sportach, w 2014/2015 – w 15 sportach, a w roku szkolnym 2015/2016 – w 14 sportach. Sportem, w którym najczęściej prowadzono szkolenie w roku szkolnym 2013/2014 była piłka nożna (w pięciu szkołach) oraz gimnastyka

(w czterech szkołach). W roku szkolnym 2014/2015 najliczniej reprezentowanym sportem była piłka nożna (pięć szkół), gimnastyka (pięć szkół) oraz piłka ręczna (trzy szkoły), a w roku szkolnym 2015/2016 – gimnastyka (pięć szkół), piłka nożna (cztery szkoły) i piłka ręczna (trzy szkoły). Dane dotyczące udziału poszczególnych sportów w szkoleniu w szkołach podstawowych przedstawia wykres 1.

Wykres nr 1

Udział poszczególnych sportów w szkoleniu sportowym realizowanym w 13 szkołach podstawowych mistrzostwa sportowego w roku szkolnym 2013/2014

Źródło: Opracowanie własne NIK.

- **w sześciu szkołach (46,2%)** próby sprawności fizycznej) niezbędne podczas naboru uczniów, szkoły opracowały **samodzielnie**, a w **siedmiu (53,8%) we współpracy z polskim związkiem sportowym** lub klubem sportowym;
- szkoły zadeklarowały, że spośród 24 programów szkolenia sportowego realizowanych w roku szkolnym 2013/2014 – **62,5%** programów szkolenia opracowano samodzielnie w szkołach (przez nauczycieli/trenerów), a w **37,5% programów** opracowano **we współpracy** z polskim związkiem sportowym właściwym dla danego sportu;
- spośród 13 szkół dwie (15,4%) wskazały **na brak współpracy** w latach 2013–2015 **ze związkiem sportowym** w realizacji szkolenia młodzieży;
- **wszystkie** szkoły wskazały, że w latach 2013–2015 realizując szkolenie sportowe współpracowały z klubem sportowym, pięć szkół (38,5%) ze stowarzyszeniem prowadzącym działalność statutową w zakresie kultury fizycznej, a sześć szkół (46,1%) z uczelnią wyższą prowadzącą studia wyższe na kierunku związanym z dziedziną nauk o kulturze fizycznej;

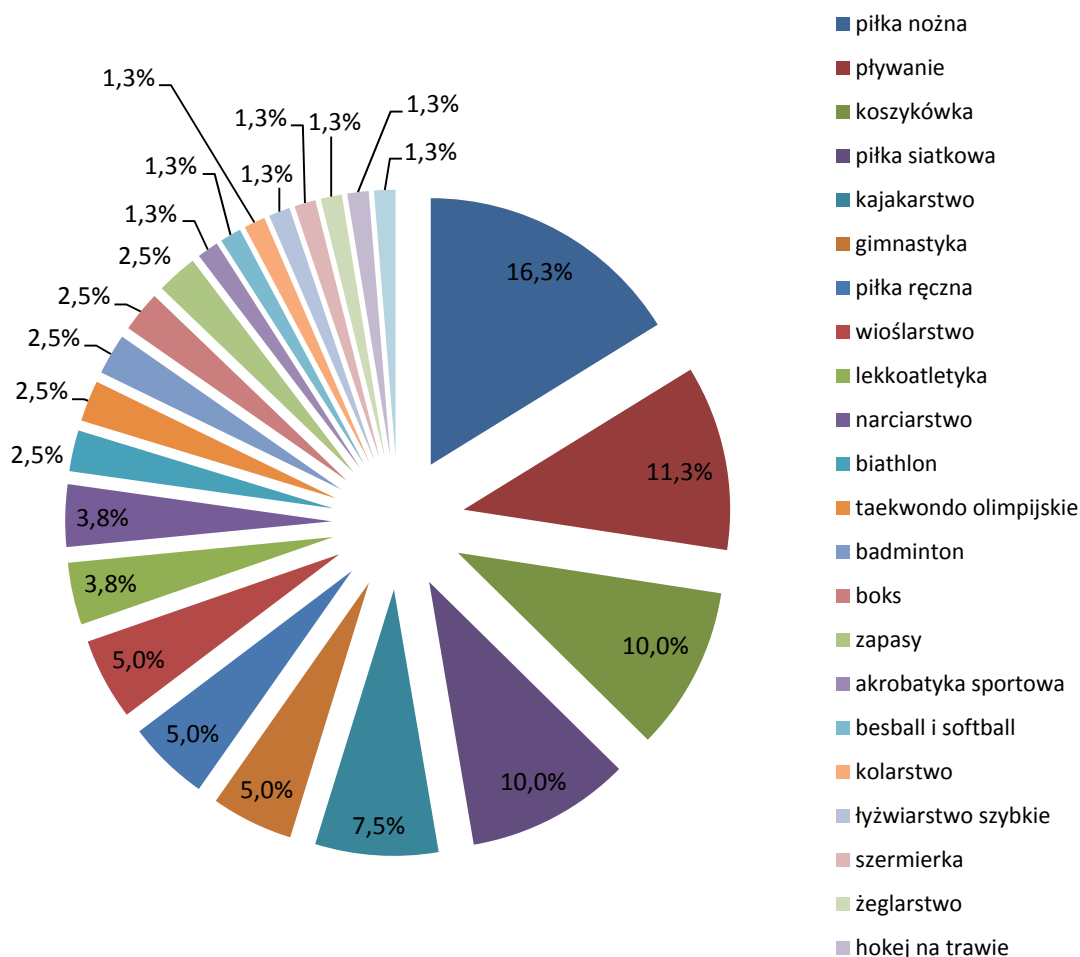
- z trzynastu szkół – **osiem** (61,5%) nie ubiegało się w we właściwym polskim związku sportowym o dofinansowanie szkolenia sportowego;
- w latach **szkolnych naukę w szkole podstawowej** ukończyło łącznie **475 uczniów** (209 w roku szkolnym 2013/2014 i 267 w roku szkolnym 2014/2015). Naukę w **gimnazjum mistrzostwa sportowego** kontynuowało łącznie **204 uczniów**, tj. **42,9% absolwentów szkół podstawowych mistrzostwa sportowego**;
- na podstawie opinii trenera lub instruktora i opinii lekarza do oddziału ogólnodostępnego przeniesiono łącznie 77 uczniów, tj. 2,5% z 3.146 uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w latach szkolnych 2013/2014–2015/2016;
- w żadnej ze szkół uczniowie nie realizowali indywidualnego programu lub toku nauki.

Gimnazja

- w latach szkolnych 2013/2014 – 2015/2016 do 39 publicznych gimnazjów mistrzostwa sportowego uczęszczało łącznie 7.568 uczniów, w tym: w roku szkolnym 2013/2014 – 2.048 uczniów, w roku szkolnym 2014/2015 – 2.675 uczniów (wzrost o 30,6%), a w roku szkolnym 2015/2016 – 2.845 uczniów (wzrost o 6,4% w stosunku do roku poprzedniego);
- uczniowie pobierali naukę łącznie w 431 oddziałach szkolnych. Średnia liczba uczniów w jednym oddziale wynosiła 18 uczniów;
- spośród 39 szkół gimnazjów – 18 (46,1%) wchodziło w skład zespołów szkół, w którym znajdowała się również szkoła ponadgimnazjalna. Uczniowie mogli więc po ukończeniu szkoły kontynuować szkolenie sportowe w liceum ogólnokształcącym wchodzącym w skład Zespołu;
- do klas pierwszych w latach 2013/2014, 2014/2015 i 2015/2016 przyjęto łącznie 2.948 uczniów, w tym: na rok szkolny 2013/2014 – 846, na rok szkolny 2014/2015 – 1.050 i na rok szkolny 2015/2016 – 1.052 uczniów. W stosunku do roku szkolnego 2013/2014 – w roku szkolnym 2014/2015 liczba uczniów klas pierwszych wzrosła o 24,1%, a w roku szkolnym 2015/2016 – wzrosła o 0,2% w stosunku do roku szkolnego 2014/2015 oraz wzrosła o 24,3% w stosunku do roku szkolnego 2013/2014;
- spośród 2.948 uczniów przyjętych do klasy pierwszej gimnazjum – **zaledwie 450 (15,3%) uczniów było absolwentami szkoły podstawowej mistrzostwa sportowego**;
- w 34 szkołach (87,2%) obowiązkowy tygodniowy wymiar zajęć sportowych był wyższy lub równy niż 16 godzin określony przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego. Wymiar zajęć sportowych wynosiło od 16 do 32 godzin w tygodniu. W **pięciu szkołach (12,8%) wymiar ten był niższy** od 16 godzin tygodniowo i wynosił 12 i 15 godzin tygodniowo;
- w roku szkolnym 2013/2014 – prowadzono szkolenie w 23 sportach, w 2014/2015 i 2015/2016 – w 22 sportach. Sportem, w którym najczęściej prowadzono szkolenie w roku szkolnym 2013/2014 była piłka nożna (w 13 szkołach) oraz pływanie (w 9 szkołach). W roku szkolnym 2014/2015 najliczniej reprezentowanym sportem była piłka nożna (13 szkół), pływanie (11 szkół) oraz koszykówka i piłka siatkowa (po 9 szkół), a w roku szkolnym 2015/2016 – piłka nożna (13 szkół), pływanie (12 szkół) oraz koszykówka i piłka siatkowa (po 9 szkół). Dane dotyczące udziału poszczególnych sportów w szkoleniu w szkołach podstawowych przedstawia wykres 2.

Wykres nr 2

Udział poszczególnych sportów w szkoleniu sportowym realizowanym w 39 gimnazjach mistrzostwa sportowego w roku szkolnym 2013/2014

Źródło: Opracowanie własne NIK.

- gimnazja zadeklarowały, że spośród 80 programów szkolenia sportowego realizowanych w roku szkolnym 2013/2014 – **57%** programów szkolenia opracowano **samodzielnie** w szkołach (przez nauczycieli/trenerów), a **43% programów** opracowano **we współpracy** z polskim związkiem sportowym właściwym dla danego sportu;
- gimnazja zadeklarowały, że spośród 80 programów szkolenia sportowego realizowanych w latach 2013–2015 – **95,8%** programów szkolenia sportowego realizowano **we współpracy** z polskim związkiem sportowym (np. poprzez pomoc szkoleniową), a trzy szkoły **4,2%** wskazały, że nie współpracowały z polskim związkiem sportowym w realizacji programu szkolenia sportowego;
- **wszystkie** gimnazja wskazały, że w latach 2013–2015 realizując szkolenie sportowe współpracowały z podmiotami zewnętrznymi realizującymi zadania z zakresu kultury fizycznej: niemal wszystkie (97,4%) wskazały, że współpracowały z klubem sportowym, 38,5% wskazało na współpracę ze stowarzyszeniem prowadzącym działalność statutową w zakresie kultury fizycznej, 41,1% wskazało na współpracę z uczelnią wyższą prowadzącą studia wyższe na kierunku związanym z dziedziną nauk o kulturze fizycznej). Żadna ze szkół nie wskazała, że nie współpracowała z ww. podmiotami;

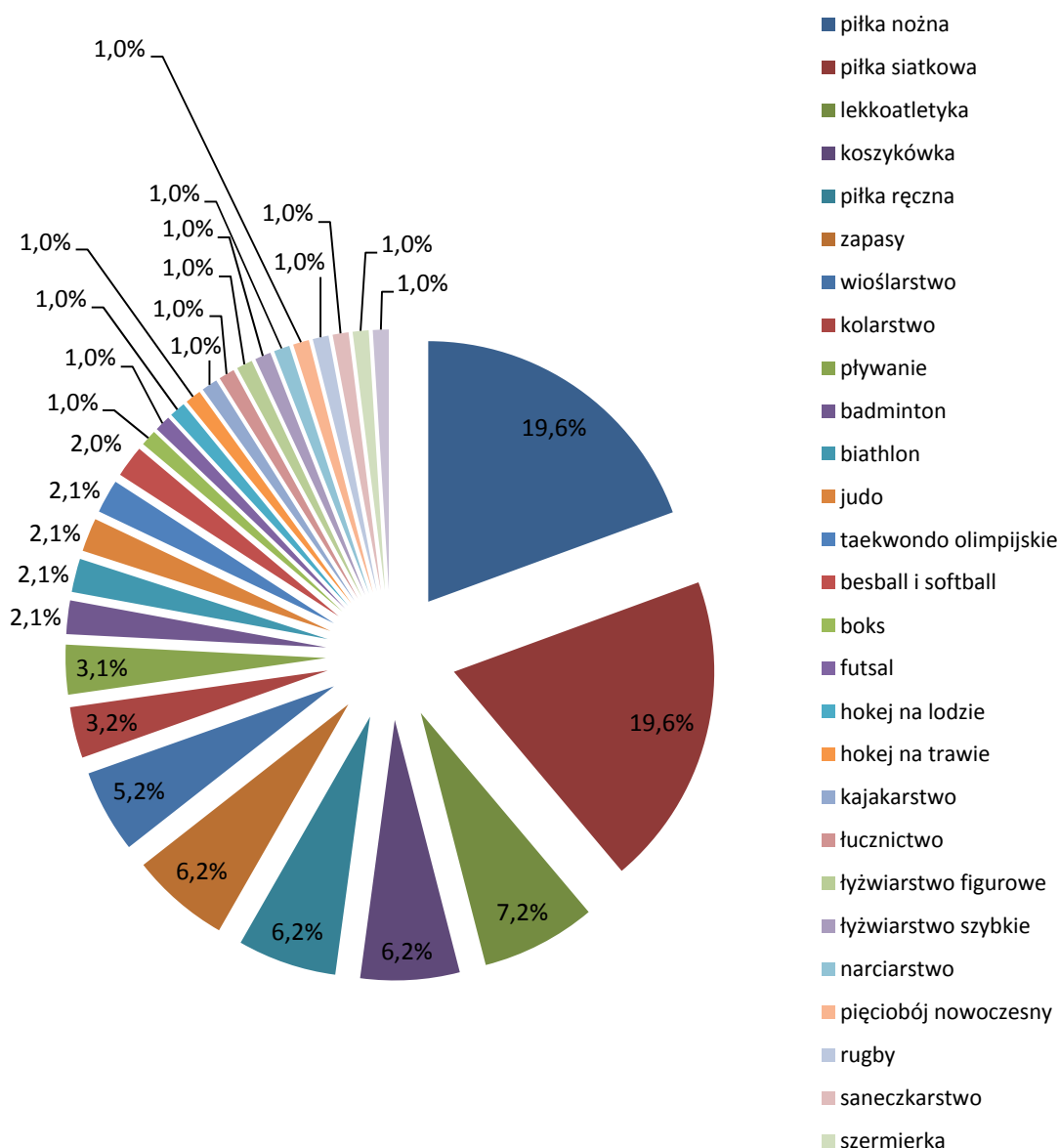
- spośród 492 uczniów, którzy w roku szkolnym 2013/2014 ukończyli naukę w gimnazjum 166 uczniów **33,7% kontynuowało naukę w ponadgimnazjalnej szkole mistrzostwa sportowego**, a w roku szkolnym 2014/2015 spośród 760 absolwentów naukę w szkole mistrzostwa sportowego kontynuowało 237 uczniów, tj. 31,2%;
- na podstawie opinii trenera lub instruktora i opinii lekarza do oddziału ogólnodostępnego przeniesiono łącznie 100 uczniów, tj. 1,3% z 7.568 uczniów uczęszczających do gimnazjów w latach szkolnych 2013/2014–2015/2016;
- 16 uczniów, tj. 0,2% z 7.568 uczniów uczęszczających do gimnazjów w latach szkolnych 2013/2014 – 2015/2016 **realizowało indywidualny** programu lub toku nauki.

Szkoły ponadgimnazjalne

- w latach szkolnych 2013/2014 – 2015/2016 do 62 publicznych szkół ponadgimnazjalnych mistrzostwa sportowego uczęszczało łącznie 9.746 uczniów, w tym: w roku szkolnym 2013/2014 – 2.778 uczniów, w roku szkolnym 2014/2015 – 3.378 uczniów (wzrost o 21,6%), a w roku szkolnym 2015/2016 – 3.590 uczniów (wzrost o 6,5% w stosunku do roku poprzedniego);
- uczniowie pobierali naukę łącznie w 628 oddziałach szkolnych. Średnia liczba uczniów w jednym oddziale wynosiła 15,5 uczniów;
- spośród 62 szkół – 13 (20,1%) wchodziło w skład zespołów szkół;
- do klas pierwszych w latach 2013/2014, 2014/2015 i 2015/2016 przyjęto łącznie 4.038 uczniów, w tym: na rok szkolny 2013/2014 – 1.194 na rok szkolny 2014/2015 – 1.416 i na rok szkolny 2015/2016 – 1.428 uczniów. W stosunku do roku szkolnego 2013/2014 – w roku szkolnym 2014/2015 liczba uczniów klas pierwszych wzrosła o 18,6%, a w roku szkolnym 2015/2016 – wzrosła o 0,8% w stosunku do roku szkolnego 2014/2015 oraz wzrosła o 19,6% w stosunku do roku szkolnego 2013/2014;
- spośród 4.038 uczniów przyjętych do klasy pierwszej – **zaledwie 827 (20,5%) uczniów było absolwentami gimnazjum mistrzostwa sportowego**;
- w 58 szkołach (93,5%) obowiązkowy tygodniowy wymiar zajęć sportowych był wyższy lub równy niż 16 godzin określony przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego. Wymiar zajęć sportowych wynosił od 16 do 32 godzin w tygodniu. W czterech szkołach (6,5%) wymiar ten był niższy od 16 godzin tygodniowo i wynosił np. 13 godzin tygodniowo;
- w roku szkolnym 2013/2014 – prowadzono szkolenie w 29 sportach, w 2014/2015 – w 31 sportach, a w 2015/2016 – w 32 sportach. Sportem, w którym najczęściej prowadzono szkolenie w roku szkolnym 2013/2014 była piłka nożna (w 19 szkołach) oraz piłka siatkowa (w 18 szkołach). W roku szkolnym 2014/2015 najliczniej reprezentowanym sportem była piłka nożna (24 szkół), piłka siatkowa (21 szkół) oraz koszykówka (10 szkół), a w roku szkolnym 2015/2016 – piłka nożna (24 szkoły), piłka siatkowa (22 szkoły) oraz koszykówka (10 szkół). Dane dotyczące udziału poszczególnych sportów w szkoleniu w szkołach ponadgimnazjalnych przedstawia wykres 3;

Wykres nr 3

Udział poszczególnych sportów w szkoleniu sportowym realizowanym w 62 szkołach ponadgimnazjalnych mistrzostwa sportowego w roku szkolnym 2013/2014

Źródło: Opracowanie własne NIK.

- w 16 szkołach (25,8%) próby sprawności fizycznej) niezbędne podczas naboru uczniów, szkoły opracowały **samodzielnie**, a w siedmiu (74,2%) **we współpracy z polskim związkiem sportowym** lub klubem sportowym;
- szkoły zadeklarowały, że spośród 97 programów szkolenia sportowego realizowanych w roku szkolnym 2013/2014 – **91% programów szkolenia sportowego** opracowano **we współpracy** z polskim związkiem sportowym właściwym dla danego sportu;
- szkoły zadeklarowały, że spośród wszystkich programów szkolenia sportowego realizowanych w latach 2013–2015 – **94,4%** programów szkolenia sportowego realizowano we współpracy z polskim związkiem sportowym (np. poprzez pomoc szkoleniową), pięć szkół **5,6%** wskazało, że nie współpracowały z polskim związkiem sportowym w realizacji programu szkolenia sportowego;

- **wszystkie** szkoły wskazały, że w latach 2013–2015 realizując szkolenie sportowe współpracowały z podmiotami zewnętrznymi realizującymi zadania z zakresu kultury fizycznej: niemal wszystkie (88,7%) wskazały, że współpracowały z klubem sportowym, 54,8% wskazało na współpracę ze stowarzyszeniem prowadzącym działalność statutową w zakresie kultury fizycznej, 53,2% wskazało na współpracę z uczelnią wyższą prowadzącą studia wyższe na kierunku związanym z dziedziną nauk o kulturze fizycznej). **Żadna ze szkół nie wskazała, że nie współpracowała z ww. podmiotami;**
- spośród 1.058 uczniów, którzy w roku szkolnym 2013/2014 ukończyli naukę w szkole – 388 uczniów **36,7% kontynuuje uprawianie sportu wyczynowego**, a w roku szkolnym 2014/2015 spośród 1.193 absolwentów, **wyczynowe uprawianie sportu kontynuowało 516 uczniów, tj. 43,2%;**
- na podstawie opinii trenera lub instruktora i opinii lekarza do oddziału ogólnodostępnego przeniesiono łącznie 192 uczniów, tj. 2% z 9.746 uczniów uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych w latach szkolnych 2013/2014–2015/2016;
- 43 uczniów, tj. **0,4%** z 9.746 uczniów uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych w latach szkolnych 2013/2014 – 2015/2016 realizowało indywidualny program lub toku nauki;
- w siedmiu szkołach (11,3%) w roku szkolnym 2013/2014, w siedmiu szkołach (11,3%) w roku szkolnym 2014/2015 i w trzech szkołach (4,8%) w roku szkolnym 2015/2016 – zorganizowano kursy instruktorskie dla uczniów z najstarszych klas;
- spośród 62 szkół – **15 (24,2%) szkoły wskazało**, że uczniowie (łącznie 58 uczniów, tj. 2% wszystkich uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2013/2014) **uczestniczyli w ostatnich mistrzostwach świata w kategorii juniora młodszego, juniora i młodzieżowca**. Podczas zawodów tej rangi uczniowie zajęli łącznie 9 miejsc od 1 do 3. W roku szkolnym 2014/2015 łącznie 11 szkół, tj. 17% wskazało, że ich uczniowie (55 uczniów, tj. 1,6% wszystkich uczniów w tym roku szkolnym) brało udział w ww. zawodach, zajmując łącznie **cztery miejsca** od 1 do 3. W roku szkolnym 2014/2016 w zawodach tej rangi wzięło udział łącznie 84 uczniów (2,3% wszystkich uczniów w tym roku szkolnym) z 16 szkół (25,8%) uczestniczyło w zawodach ww. rangi, zajmując cztery miejsca od 1 do 3;
- spośród wszystkich 62 szkół – **19 (30%) szkół wskazało**, że uczniowie (łącznie 88 uczniów, tj. 3,2% wszystkich uczniów uczęszczających w roku szkolnym 2013/2014) **uczestniczyli w ostatnich mistrzostwach Europy w kategorii juniora młodszego, juniora i młodzieżowca**. Podczas zawodów tej rangi uczniowie zajęli łącznie **17 miejsc** od 1 do 3. W roku szkolnym 2014/2015 łącznie 23 szkoły, tj. **37% wskazało**, że ich uczniowie (101 uczniów, tj. 3,0% wszystkich uczniów w tym roku szkolnym) brało udział w mistrzostwach Europy, zajmując łącznie **10 miejsc** od 1 do 3. W roku szkolnym 2014/2016 w zawodach tej rangi wzięło udział łącznie 103 uczniów (2,9% wszystkich uczniów w tym roku szkolnym) z **22 szkół (35,5%)** uczestniczyło w zawodach ww. rangi, zajmując łącznie 12 miejsc od 1 do 3.

Liczba uczniów w szkołach mistrzostwa sportowego objętych szkoleniem sportowym dofinansowanym ze środków FRKF w latach 2013–2015

Lp.	Szkoła	Liczba uczniów LO SMS, w sporcie objętym kontrolą**				Razem	Liczba uczniów objętych dofinansowaniem z FRKF w sporcie objętym kontrolą			Razem	Wskaźniki procentowe	
		2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016		2013	2014	2015		10:6	9:7
1	2	3	4	5	6	6	7	8	9	10	11	12
1.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego – Zespół Szkół Mistrzostwa Sportowego w Poznaniu (sport objęty kontrolą: pływanię)*	24	18	18	60	60	24	18	18	60	100,0	75,0
2.	VII Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Sportowych w Zielonej Górze (sport objęty kontrolą: pływanię)*	6	7	9	22	22	6	7	9	22	100,0	150,0
3.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Centrum Mistrzostwa Sportowego w Szczecinie (sport objęty kontrolą: pływanię)	44	29	30	103	103	26	32	20	78	75,7	76,9
4.	Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Kolarstwie w Żyrardowie (sport objęty kontrolą: kolarstwo)	38	36	29	103	103	38	36	29	103	100,0	76,3
5.	X Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 Mistrzostwa Sportowego im. M.G. Bublewicza w Olsztynie (sport objęty kontrolą: kajakerstwo)	12	16	17	45	45	17	18	15	50	111,1	88,2
6.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Mistrzostwa Sportowego w Zakopanem (sport objęty kontrolą: narciarstwo)*	40	37	43	120	120	38	35	38	111	92,5	100,0
7.	Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego – Powiatowy Zespół Placówek Szkół Mistrzostwa Sportowego Szczepk w Buczkowicach (sport objęty kontrolą: narciarstwo)	56	50	46	152	152	62	64	38	164	107,9	61,3
8.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Ogólnokształcących im. M. Kopernika w Krakowie (sport objęty kontrolą: pływanię)*	26	35	34	95	95	23	26	27	76	80,0	117,4
9.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego nr I w Zespole Szkół nr 4 we Wrocławiu (sport objęty kontrolą: pływanię)*	46	39	45	130	130	25	12	19	56	43,1	76,0

Lp.	Szkoła	Liczba uczniów LO SMS, w sporcie objętym kontrolą**			Razem	Liczba uczniów objętych dofinansowaniem z FRKF w sporcie objętym kontrolą			Razem	Wskaźniki procentowe	
		2012/2013	2013/2014	2014/2015		2013	2014	2015		10:6	9:7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
10.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Mistrzostwa Sportowego w Szklarskiej Porębie (sport objęty kontrolą: biathlon)	22	24	20	66	14	18	13	45	68,2	92,9
11.	Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Świdnicy (sport objęty kontrolą: kolarstwo)	47	47	55	149	58	70	74	202	135,6	127,6
12.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Miejskim Zespole Szkół w Dusznikach-Zdroju (sport objęty kontrolą: biathlon)	13	15	13	41	13	12	12	37	90,2	92,3
13.	Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół SILESIA w Czechowicach-Dziedzicach (sport objęty kontrolą: kajakerstwo)	15	20	11	46	24	21	11	56	121,7	45,8
14.	Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu (sport objęty kontrolą: pływanie)	36	27	41	104	19	22	23	64	61,5	121,1
15.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Powiatowym Zespole nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych w Oświęcimiu (sport objęty kontrolą: pływanie)	40	42	43	125	41	40	41	122	97,6	100,0
16.	XI Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Sportowych i Ogólnokształcących w Gdańsku (sport objęty kontrolą: pływanie)	10	10	8	28	13	6	6	25	89,3	46,2
17.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół nr 1 w Warku (sport objęty kontrolą: kajakerstwo)*	30	30	35	95	28	29	35	92	96,8	125,0
18.	II Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Oświatowo-Sportowym „Baza” w Mrągowie (sport objęty kontrolą: żeglarsstwo)	23	20	17	60	8	9	10	27	45,0	125,0
Razem		528	502	514	1 544	477	475	438	1 390	90,0	91,8

* Dane na podstawie wniosków o dofinansowanie zadania (sporządzonych przez szkoły na rok szkolny 2012/2013, 2013/2014 i 2014/2015).

** Wg danych sporządzonych przez szkoły – stan na dzień 30 września 2012 r., 2013 r. i 2014 r.

Wydatki poniesione przez skontrolowane szkoły mistrzostwa sportowego w latach 2013–2015 (do 30 czerwca)
na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo (w tys. zł)

Lp.	Szkoła	Budżet jest oraz z innych źródeł			Razem	Środki z FRKF			Razem	Razem wydatki			Razem		%	
		2013	2014	2015		2013	2014	2015		2013	2014	2015	2013	2014	6:14	10:14
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego – Zespół Szkół Mistrzostwa Sportowego w Poznaniu (sport objęty kontrolą: pływanie)	180,8	191,3	91,5	463,6	87,5	89,1	41,5	218,1	268,3	280,4	133,0	681,7	68,0	32,0	
2.	VII Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Sportowych w Zielonej Górze (sport objęty kontrolą: pływanie)	185,1	187,2	274,3	646,6	111,0	143,5	52,3	306,8	296,1	330,7	326,6	953,4	67,8	32,2	
3.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Centrum Mistrzostwa Sportowego w Szczecinie (sport objęty kontrolą: pływanie)	72,4	217,0	420,1	709,5	219,3	359,0	216,2	794,5	291,7	576,0	636,3	1 504,0	47,2	52,8	
4.	Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Kolarstwie w Żyrdowie (sport objęty kontrolą: kolarstwo)	657,8	674,3	375,8	1 707,9	462,0	470,3	240,3	1 172,6	1 119,8	1 144,6	616,1	2 880,5	59,3	40,7	
5.	X Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 Mistrzostwa Sportowego im. M.G. Bulewicz w Olsztynie (sport objęty kontrolą: kajakerstwo)	137,2	138,0	95,9	371,1	85,5	81,2	57,5	224,2	222,7	219,2	153,4	595,3	62,3	37,7	
6.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Mistrzostwa Sportowego w Zakopanem (sport objęty kontrolą: narciarstwo)	1 110,0	1 295,0	1 060,0	3 465,0	422,3	480,0	287,1	1 189,4	1 532,3	1 775,0	1 347,1	4 654,4	74,4	25,6	
7.	Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego – Powiatowy Zespół Placówek Szkoła Mistrzostwa Sportowego Szczyrk w Buczkwicach (sport objęty kontrolą: narciarstwo)	874,4	848,9	435,0	2 158,3	322,1	408,4	110,3	840,8	1 196,5	1 257,3	545,3	2 999,1	72,0	28,0	
8.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Ogólnokształcących im. M. Kopernika w Krakowie (sport objęty kontrolą: pływanie)	136,8	395,3	94,9	627,0	318,0	376,9	167,7	862,6	454,8	772,2	262,6	1 489,6	42,1	57,9	
9.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego nr I w Zespole Szkół nr 4 we Wrocławiu (sport objęty kontrolą: pływanie)	391,6	199,0	100,9	691,5	116,7	298,8	112,8	528,3	508,3	497,8	213,7	1 219,8	56,7	43,3	

Lp.	Szkoła	Budżet jest oraz z innych źródeł			Razem	Środki z FRKF			Razem	Razem wydatki			Razem		%	
		2013	2014	2015		2013	2014	2015		2013	2014	2015			6:14	10:14
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	16
10.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Mistrzostwa Sportowego im. J. I. Sztaudyngera w Szklarskiej Porębie (sport objęty kontrolą; biathlon)	917,4	726,5	183,7	1 827,6	119,0	116,5	11,8	247,3	1 036,4	843,0	195,5	2 074,9	88,1	11,9	
11.	Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Świdnicy (sport objęty kontrolą; kolarstwo)	439,3	446,0	281,9	1 167,2	334,9	337,1	188,7	860,7	774,2	783,1	470,6	2 027,9	57,6	42,4	
12.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Miejskim Zespole Szkół w Dusznikach-Zdroju (sport objęty kontrolą; biathlon)	264,0	115,0	86,2	465,2	101,2	124,7	42,2	268,1	365,2	239,7	128,4	733,3	63,4	36,6	
13.	Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół SILESIA w Czechowicach-Dziedzicach (sport objęty kontrolą; kajakerstwo)	279,7	235,0	158,6	673,3	141,6	139,6	68,3	349,5	421,3	374,6	226,9	1 022,8	65,8	34,2	
14.	Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu (sport objęty kontrolą; pływanie)	184,3	418,5	415,0	1 017,8	104,6	161,2	82,5	348,3	288,9	579,7	497,5	1 366,1	74,5	25,5	
15.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Powiatowym Zespole nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych w Oświęcimiu (sport objęty kontrolą; pływanie)	136,9	803,5	807,1	1 747,5	295,4	404,0	486,0	1 185,4	432,3	1 207,5	1 293,1	2 932,9	59,6	40,4	
16.	XI Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Sportowych i Ogólnokształcących w Gdańsku (sport objęty kontrolą; pływanie)	200,0	250,0	250,0	700,0	68,1	41,2	34,7	144,0	268,1	291,2	284,7	844,0	82,9	17,1	
17.	Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół nr 1 w Wałcu (sport objęty kontrolą; kajakerstwo)*	279,7	260,0	125,0	664,7	394,0	377,6	145,9	917,5	673,7	637,6	270,9	1 582,2	42,0	58,0	
18.	II Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Zespole Oświatowo-Sportowym „Baza” w Miragowie (sport objęty kontrolą; żeglarsstwo)	196,1	228,9	120,8	545,8	216,1	220,0	151,7	587,8	412,2	448,9	272,5	1 133,6	48,1	51,9	
Razem		6 643,5	7 629,4	5 376,7	19 649,6	3 919,3	4 629,1	2 497,5	11 045,9	10 562,8	12 258,5	7 874,2	30 695,5	64,0	36,0	

Wydatki poniesione przez polskie związki sportowe objęte kontrolą w latach 2013–2015 (do 30 czerwca)
na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo realizowane w szkołach mistrzostwa sportowego (w tys. zł)

Lp.	Związek	Wydatki	2013 r.			2014 r.			2015 r. (do 30 czerwca)			Razem w latach 2013–2015 (do 30 czerwca)				
			FRKF	Środki własne i z innych źródeł	Razem	FRKF	Środki własne i z innych źródeł	Razem	FRKF	Środki własne i z innych źródeł	Razem	FRKF	Środki własne i z innych źródeł	Razem	%	
															13:15	14:15
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Polski Związek Żeglarski	Koszt szkolenia	107,7	0,0	0,0	125,7	0,0	0,0	110,1	0,0	110,1	343,5	0,0	343,5	100,0	0,0
		Koszty wspomagania szkolenia	90,6	196,0	0,0	74,3	228,9	0,0	69,4	99,2	168,6	234,3	524,1	758,4	30,9	69,1
		Koszty pośrednie	17,8	0,0	0,0	20,0	0,0	0,0	10,0	0,0	10,0	47,8	0,0	47,8	100,0	0,0
		Razem	216,1	196,0	412,1	220,0	228,9	448,9	189,5	99,2	288,7	625,6	524,1	1 149,7	54,4	45,6
2.	Polski Związek Pływacki	Koszt szkolenia	1 094,50	106,10	1 200,60	1 595,7	627,0	2 222,7	704,5	211,8	916,3	3 394,7	944,9	4 339,6	78,2	21,8
		Koszty wspomagania szkolenia	189,10	1 222,80	1 410,90	610,1	2 422,1	3 032,2	93,8	676,0	769,8	892,0	4 320,9	5 212,9	17,1	82,9
		Koszty pośrednie	85,30	235,70	321,00	183,2	257,2	440,4	0,0	434,4	434,4	268,5	927,3	1 195,8	22,5	77,5
		Razem	1 367,90	1 564,60	2 932,50	2 389,0	3 306,3	5 695,3	798,3	1 322,2	2 120,5	4 555,2	6 193,1	10 748,3	42,4	57,6
3.	Polski Związek Kolarski	Koszt szkolenia	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	497,6	0,0	497,6	497,6	0,0	497,6	100,0	0,0
		Koszty wspomagania szkolenia	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	46,3	0,0	46,3	46,3	0,0	46,3	100,0	0,0
		Koszty pośrednie	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	12,6	0,0	12,6	12,6	0,0	12,6	100,0	0,0
		Razem	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	556,5	0,0	556,5	556,5	0,0	556,5	100,0	0,0
4.	Polski Związek Kajakowy	Koszt szkolenia	949,90	268,30	1 218,20	971,8	315,0	1 286,8	1 081,9	306,0	1 387,9	3 003,6	889,3	3 892,9	77,2	29,6
		Koszty wspomagania szkolenia	273,10	608,80	881,90	216,4	712,2	928,6	150,7	729,3	880,0	640,2	2 050,3	2 690,5	23,8	76,2
		Koszty pośrednie	109,90	1,30	111,20	111,6	0,0	111,6	117,4	0,0	117,4	338,9	1,3	340,2	99,6	0,4
		Razem	1 332,90	878,40	2 211,30	1 299,8	1 027,2	2 327,0	1 350,0	1 035,3	2 385,3	3 982,7	2 940,9	6 923,6	57,5	42,5
5.	Polski Związek Narciarski	Koszt szkolenia	80,70	724,50	805,20	309,5	895,3	1 204,8	366,5	663,0	1 029,5	756,7	2 282,8	3 039,5	24,9	75,1
		Koszty wspomagania szkolenia	3 477,30	282,40	3 759,70	3 214,3	365,1	3 579,4	3 216,0	147,7	3 363,7	9 907,6	795,2	10 702,8	92,6	7,4
		Koszty pośrednie	0,00	52,00	52,00	0,0	68,5	68,5	0,1	62,3	62,4	0,1	182,8	182,9	0,1	99,9
		Razem	3 558,00	1 058,90	4 616,90	3 523,8	1 328,9	4 852,7	3 582,6	873,0	4 455,6	10 664,4	3 260,8	13 925,2	76,6	23,4
6.	Polski Związek Biathlonu	Koszt szkolenia	180,60	94,40	275,00	232,6	506,7	739,3	179,4	230,7	410,1	592,6	831,8	1 424,4	41,6	58,4
		Koszty wspomagania szkolenia	188,60	1 449,40	1 638,00	245,3	563,0	808,3	172,7	659,0	831,7	606,6	2 671,4	3 278,0	18,5	81,5
		Koszty pośrednie	28,40	7,70	36,10	30,1	4,8	34,9	32,9	4,8	37,7	91,4	17,3	108,7	84,1	15,9
		Razem	397,60	1 551,50	1 949,10	508,0	1 074,5	1 582,5	385,0	894,5	1 279,5	1 290,6	3 520,5	4 811,1	26,8	73,2
Razem			6 872,5	5 249,4	12 121,9	7 940,6	6 965,8	14 906,4	6 861,9	4 224,2	11 086,1	21 675,0	16 439,4	38 114,4	56,9	43,1

Wykaz najważniejszych aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

Akty prawne:

1. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2016 r. poz. 176).
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, ze zm.).
3. Ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 7, ze zm.).
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239, ze zm.).
5. Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 471).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego (Dz. U. poz. 1129).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, ze zm.).
8. Rozporządzenie Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 23, poz. 225, ze zm.). Obowiązywało do dnia 2 września 2014 r.
9. Rozporządzenie Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. poz. 1170, ze zm.).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. poz. 752). Obowiązywało do dnia 7 lipca 2014 r.
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. Nr 26, poz. 232, ze zm.). Obowiązywało do dnia 18 stycznia 2014 r.
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1264).
14. Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 23 sierpnia 2010 r. w sprawie dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (Dz. U. Nr 156, poz. 1051). Obowiązywało do dnia 14 października 2014 r.
15. Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 10 października 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań inwestycyjnych oraz zadań z zakresu rozwijania sportu, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (Dz. U. poz. 1391). Obowiązywało do dnia 31 grudnia 2015 r.

16. Zarządzenie nr 21 Ministra SiT z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia „Programu dofinansowania zadań zleconych z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w zakresie szkolenia i współzawodnictwa młodzieży uzdolnionej oraz sportu osób niepełnosprawnych w 2013 r. prowadzonych przez Departament Sportu Wyczynowego” (niepublikowane).
17. Decyzja nr 14 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 12 listopada 2013 r. w sprawie wprowadzenia „Programu dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej związanych ze szkoleniem indywidualnym i grupowym młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowaniem i udziałem reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategoriach juniorów i młodzieżowców oraz przygotowaniem reprezentacji Polski do udziału w Akademickich Mistrzostwach Świata w roku 2014” (niepublikowana).
18. Decyzja nr 14 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 5 grudnia 2014 r. w sprawie ogłoszenia „Programu dofinansowania zadań ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w roku 2015, związanych ze szkoleniem indywidualnym i grupowym młodzieży uzdolnionej sportowo, przygotowaniem i udziałem reprezentacji Polski w zawodach międzynarodowych w kategoriach juniorów i młodzieżowców oraz przygotowaniem reprezentacji Polski do udziału w Uniwersjadzie w sportach letnich i zimowych” (niepublikowana).

Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Wiceprezesi Rady Ministrów
8. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
9. Sejmowa Komisja Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki
10. Sejmowa Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży
11. Sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
12. Senacka Komisja Nauki, Edukacji i Sportu
13. Senacka Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
14. Minister Sportu i Turystyki
15. Minister Edukacji Narodowej
16. Minister Finansów